

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ

OKULÖNCESİ ÖĞRENİME DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN TERCİH ETTİKLERİ İLGİ KÖŞELERİ VE TERCİH ETME NEDENLERİ

H. Aydan GÜRPINAR

İlköğretim Anabilim Dalı Okulöncesi Öğretmenliği Programı
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ağustos 2006

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN

Okulöncesi dönemi kapsayan 0–6 yaş, çocukların hızlı gelişim gösterdikleri kritik bir dönemdir. Bu dönemde edinilen deneyimlerin, çocuğun daha sonraki yaşamında etkili olması, onun eğitime olabildiğince erken başlanmasını gerekli kılmaktadır. Bu yönüyle, ailede verilen okulöncesi eğitimin yanında, kurumlarda verilen okulöncesi eğitim de büyük önem taşımaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarında, çocuklarda istenilen davranışların kazandırılması için hazırlanmış okulöncesi eğitim programları uygulanmaktadır. Bu programlarda, çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen çeşitli etkinliklere yer verilmektedir. Bu etkinliklerden biri de serbest zaman etkinlikleri içinde yer alan; çocukların ilgi ve istekleri doğrultusunda oyunlar oynadıkları ilgi köşelerinde oyun etkinlikleridir. Okulöncesi eğitim ortamlarının zengin uyarıcı fiziksel ortamını oluşturan ilgi köşeleri, çocukların gelişimleri, yeni ve özgün ürünler oluşturmaları ve yaratıcılığa yönelmelerinde önemli işlevler görmektedir. İlgi köşelerinin bu işlevleri yerine getirebilmesi ise, çocukların ilgi ve isteklerini karşılayacak nitelikte olmasına bağlıdır.

Bu araştırmada, okulöncesi öğrenime devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenleri hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırma; 2005–2006 öğretim yılında Eskişehir il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 113 ilköğretim ve 8 bağımsız anaokulunda görev yapan 215 okulöncesi öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğretmenlerin, okulöncesi öğrenime devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenlerine ilişkin görüşlerini almak amacıyla 3 bölüm ve 15 sorudan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Ankette, 10 kapalı uçlu sorunun yanında 5 tane de açık uçlu soruya yer verilmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde kapalı uçlu sorulardan elde edilen nicel veriler için sayı, ve yüzde, açık uçlu sorulardan oluşan nitel verilerin çözümlenmesinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular, öğretmenlerin sınıflarında ilgi köşelerini genellikle bulduklarını, çocukların ilgi köşelerini tercihlerinde malzeme sayısının yeterli ve ilgi çekici olmasının, sık sık değişiklik yapılmasının etkili olduğunu göstermektedir. Tüm çocukların ilgi köşelerinde oynamaktan hoşlandıkları ancak, kız ve erkek öğrencilerin tercihlerinde anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmüştür. Öğretmen görüşleri doğrultusunda, öğrencilerin ilgi köşelerini tercih etme nedenlerinin başında öğrencilerin kendi tercihleri, öğretmen yönlendirmesi ve malzeme sayısının yeterli olmasının geldiği görülmüştür. Bunun yanında öğretmenlerin, ilgi köşelerinin düzenlenmesinde ve oyun etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde fiziki şartların yetersiz olması başta olmak üzere, çocuk sayısının çok olması ve malzeme sayısının yetersiz olması sorunlarıyla ara sıra da olsa karşılaştıkları görülmüştür.

ABSTRACT**THE INTEREST CORNERS THAT CHILDREN ATTENDING TO PRESCHOOL
EDUCATION PREFER AND THE REASONS OF THEIR PREFERENCES****H. Aydan GÜRPINAR**

Department of Primary Education Program in Preschool Studies

Anadolu University, Graduate School of Educational Sciences, August, 2006

Advisor: Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN

The period of 0-6 years which covers the preschool stage is a crucial period in which children develop so fast. Since the experiences gained at this period are effective for a child's following life, starting his education as earlier as possible becomes necessary. In that context, the preschool education that the institutions provide is also very significant as well as the preschool education in the family. The preschool education programs designed to have children gain the desired behaviors are applied in the preschool education institutions. In these programs, various activities encouraging children's all development areas are included. One of these activities that take place in free-time activities is the playing activity in the interest corners that children choose according to their desires and interests. The interest corners, which establish the physical environment with rich stimuli for the preschool education contexts, have important functions for the developments of children, creating new and genuine products and being creative. These functions of interest corners depend on their quality to satisfy children's interest and desires.

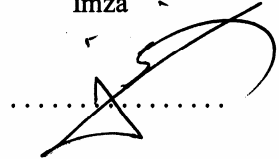

This study aims to determine the teacher opinions about the interest corners that preschool children prefer and the reasons of their preferences. The study was carried out with a survey method. The population of the study consists of 215 preschool education teachers worked in 113 elementary state schools and in 8 independent kindergartens.

As a data collection instrument, a questionnaire which consists of 3 sections and 15 questions was applied in order to determine the teachers' opinions about the interest corners that preschool children prefer and the reasons of their preferences. In this questionnaire, there were 10 close-ended and 5 open-ended questions. The quantitative data obtained from 20 close-ended were analyzed with number and percentages; on the other hand the qualitative data of 5 open-ended questions were analyzed with descriptive analysis method.

The findings of this study indicate that teachers usually use the interest corners in their classrooms; also for children, the availability of equipments, their attractiveness, and the frequent changes in these areas are effective on their preferences about the interest corners. Besides, it is documented that all children like playing in the interest corners however, significant differences between girls and boys' preferences are defined. Teachers views reflect that some of the main reasons of the students' preferences about the interest corners are their own choices, teachers' guidance, and the adequacy of the number of the equipments. Additionally, it is revealed that the teachers could encounter some problems while arranging the interest corners and designing plays due to inadequate physical conditions, large number of children, and few equipments.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

H.Aydan GÜRPINAR'ın, "Okulöncesi Öğrenime Devam Eden Çocukların Tercih Ettikleri İlgi Köşeleri ve Tercih Etme Nedenleri" başlıklı tezi 04/08/2006 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Programı yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Yard.Doç.Dr. Mehmet GÜLTEKİN	
Üye	: Yard.Doç.Dr.Arzu ARIKAN	
Üye	: Yard.Doç.Dr.Oğuz GÜRSEL	

Yard.Doç.Dr.Belgin AYDIN
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdür Vekili

ÖNSÖZ

Okulöncesi dönem ve okulöncesi eğitim, insan yaşamının temelini oluşturan ve çocuğun çok yönlü gelişimini sağlayan önemli bir eğitim dönemidir. Yüksek öğrenme potansiyeline sahip olduğu bu dönemde uygun fiziksel ve sosyal çevre sağlanan çocuğun, daha hızlı ve başarılı bir gelişim gösterdiği bilinmektedir. Bu dönemde edinilen deneyimlerin çocuğun daha sonraki yaşamında etkili olması, onun eğitimine olabildiğince erken başlanmasını ve bu dönemin en iyi biçimde değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Okulöncesi eğitimde çocuklara kavratılması gereken bilgi, beceri ve tutumlar eğitim programları yoluyla kazandırılmaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlarda belirlenen hedeflere çeşitli etkinliklerle ulaşılır. Bu etkinliklerden biri de ilgi köşelerinde oyundur. İlgi köşelerinde gerçekleştirilen her etkinlik, çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyecek biçimde kullanılır ve bu nedenle gelecek yıllardaki başarının temeli atılır.

Bu araştırma, okulöncesi öğrenime devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenlerinin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi amacı ile yapılmıştır. Böylece, ilgi köşelerinde oyun etkinliklerinin, çocukların gelişim alanlarına olan önemli katkıları vurgulanacaktır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların ve getirilen önerilerin alana katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde pek çok kişinin katkıları olmuştur. Özellikle çalışmam süresince değerli görüş ve yönlendirmeleriyle katkı, sabır ve desteğini esirgemeyen danışman hocam Yard. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN' e teşekkürlerin en büyüğünü borçluyum.

Araştırma konusunun belirlenmesinde yardımına başvurduğum Prof. Dr. Şefik YAŞAR'a ve Yard. Doç. Dr. Handan DEVECİ' ye teşekkürlerimi sunarım.

Veri toplama aracının hazırlanması sırasında uzman görüşüne başvurduğum Öğretim Görevlileri Özlem Melek KAYA, Berrin DİNÇ ve Seviye CİHANGİR ile Yard. Doç. Dr. Dilek BELET, Arş. Gör. Aslı YILDIRIM ve Arş. Gör. Sibel DAL'a, araştırmanın istatistiksel analizlerine katkıda bulunan Arş. Gör. Ruhan KARADAĞ, Arş. Gör. Sayım AKTAY, Orman Yük. Müh. Ş. Teoman GÜNER'e ve veri toplama araçlarının uygulanmasında katkıda bulunan tüm okulöncesi öğretmenlerine teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma süresince hiçbir konuda beni yalnız bırakmayan, yardımlarını esirgemeyen eşim AYHAN'a ve bana gösterdikleri sabır ve anlayıştan dolayı çocuklarıma yürek dolusu sevgilerimi sunar, ismini saymadığım birçok kişiye sonsuz teşekkür ederim.

H. Aydan GÜRPINAR

Ağustos, 2006

ÖZGEÇMİŞ

Hüsniye Aydan GÜRPINAR
İlköğretim Anabilim Dalı Okulöncesi Öğretmenliği
Yüksek Lisans Programı

Eğitim

Lisans 1995	Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Okulöncesi Eğitimi Öğretmenliği Bölümü
Ön Lisans 1986	Gazi Üniversitesi Kız Sanat Eğitimi Yüksek Okulu Anaokulu Öğretmenliği Bölümü
Lise 1983	Tavşanlı Atatürk Lisesi

İş

1991	Afyon İli Sandıklı İlçesi Barbaros İlkokulu Anasınıfı Öğretmeni
1993	Eskişehir İli İnönü İlçesi Şehit Ali İhsan Aydın İlköğretim Okulu Anasınıfı Öğretmeni
1994	Eskişehir Av. Mail Büyükerman Anaokulu Okulöncesi Öğretmeni
1996	Kütahya Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu Anasınıfı Öğretmeni
1999	Kütahya Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Öğretmeni
1999 -	Eskişehir Mehmet Gedik İlköğretim Okulu Anasınıfı Öğretmeni

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı: Tavşanlı–1966 Cinsiyeti: Bayan Yabancı dili: İngilizce

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ	i
ABSTRACT	iii
DEĞERLENDİRME KURULU VE ENSTİTÜ ONAYI	v
ÖNSÖZ	vi
ÖZGEÇMİŞ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGE LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.1.1. Okulöncesi Eğitim.....	1
1.1.2. Okulöncesi Eğitim Programları	4
1.1.3. Günlük Etkinlik Programı.....	5
1.1.4. Okulöncesi Eğitim Kurumlarında İlgi Köşeleri	8
1.1.5. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	36
1.2. Araştırmanın Amacı.....	39
1.3. Araştırmanın Önemi.....	40
1.4. Sınırlılıklar	41
1.5. Tanımlar	41
2. YÖNTEM	42
2.1. Araştırma Modeli	42
2.2. Evren ve Örneklem	42
2.3. Veri Toplama Aracı.....	45
2.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması	46
2.5. Verilerin Çözümlemesi	46
3. BULGULAR ve YORUM	48
3.1. Öğretmenlerin Okulöncesi Eğitim Sınıflarında Bulunan İlgi Köşelerine İlişkin Görüşleri	48
3.2. Öğretmenlerin İlgi Köşelerindeki Malzemelerin Bulunma Sıklığına İlişkin Görüşleri	49

3.3. Sınıflardaki İlgi Köşelerinin Öğrencilerin İlgisini Çekme	
Bakımından Durumu.....	50
3.4. Öğretmenlerin Çocukların İlgi Köşelerini Tercih Etme	
Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	53
3.4.1. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Kız Öğrencilerin İlgi Köşelerini	
Hangi Sıklıkla Tercih Ettiklerine İlişkin Görüşleri	54
3.4.2. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Erkek Öğrencilerin İlgi Köşelerini	
Hangi Sıklıkla Tercih Ettiklerine İlişkin Görüşleri	57
3.5. Öğrencilerin İlgi Köşelerini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Öğretmen	
Görüşleri.....	60
3.6. Öğretmenlerin İlgi Köşelerinde Etkinliklerin Uygulanması Sırasında	
Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri.....	67
3.7. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Günlük Etkinlikler İçindeki Yeri, Önemi ve	
Etkililiğiyle İlgili Neler Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar	69
3.8. Öğretmenlerin “Çocukların İlgi Köşelerine Olan İlgilerini Nasıl	
Buluyorsunuz? Sizce Hangi Etkenler Onların İlgi Köşelerine	
İlgilerini Artırıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar	71
3.9. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerindeki Etkinliklere İlgi Bakımından	
Kız ve Erkek Öğrenciler Arasında Ne Tür Farklılıklar	
Gözlüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	73
3.10. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Daha Etkili Olabilmesi İçin	
Sizce Neler Yapılmalıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar	75
3.11. Öğretmenlerin “İlgi Köşeleri İle İlgili Başka Görüş ve Düşünceleriniz	
Varsa Belirtiniz” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	77
4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	79
4.1. Sonuçlar	79
4.2. Öneriler	81
4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	81
4.2.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	82
EKLER.....	83
KAYNAKÇA.....	91

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
1. Uygulanan Anketin Geri Dönüşü.....	43
2. Çalışma Evrenindeki Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri ve Öğrencilere İlişkin Bilgiler.....	44
3. Sınıflarda Bulunan İlgi Köşeleri	49
4. Sınıflardaki İlgi Köşelerinin Öğrencilerin İlgisini Çekme Bakımından Yeterliliği.....	50
5. Sınıflarda Kız Öğrencilerin İlgi Köşelerini Tercih Etme Sıklıkları	54
6. Sınıflarda Erkek Öğrencilerin İlgi Köşelerini Tercih Etme Sıklıkları	58
7. Öğrencilerin İlgi Köşelerini Tercih Etme Nedenleri.....	61
8. Sınıflarda İlgi Köşelerinde Etkinliklerin Uygulanması Sırasında Karşılaşılan Sorunların Sıklık Derecesi	67
9. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Günlük Etkinlikler İçindeki Yeri, Önemi ve Etkililiğiyle İlgili Neler Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	70
10. Öğretmenlerin “Çocukların İlgi Köşelerine Olan İlgilerini Nasıl Buluyorsunuz? Sizce Hangi Etkenler Onların İlgi Köşelerine İlgilerini Artırıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	72
11. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerindeki Etkinliklere İlgi Bakımından Kız ve Erkek Öğrenciler Arasında Ne Tür Farklılıklar Gözlüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	74
12. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Daha Etkili Olabilmesi İçin Sizce Neler Yapılmalıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	76
13. Öğretmenlerin “İlgi Köşeleri İle İlgili Başka Görüş ve Düşünceleriniz Varsa Belirtiniz” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	77

1. GİRİŞ

1.1. Problem

Okulöncesi eğitim, günümüzde önemi hemen hemen herkes tarafından kabul gören önemli bir eğitim dönemidir. Araştırmacılar bu dönemin, çocuğun yüksek öğrenme potansiyeline sahip olduğu dönem olduğunu belirtmektedirler. Bu dönemde edinilen deneyimlerin çocuğun daha sonraki yaşamında etkili olması, onun eğitimine olabildiğince erken dönemde başlanmasını gerekli kılmaktadır.

0–6 yaşları arasında gerçekleştirilen okulöncesi eğitim ailede ve kurumlarda verilmektedir. Okulöncesi eğitim kurumları; kurum hizmeti verirken, okul aile işbirliği yoluyla, dolaylı olarak aileleri de etkilemektedir. Bu doğrultuda kurumlarda verilen eğitim büyük önem kazanmaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarında, çocuklarda istenilen davranışların kazandırılması için hazırlanmış okulöncesi eğitim programları uygulanmaktadır. Bu programlar, çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemekte ve onları sosyal yaşama hazırlamaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarında çocukların yaşama uyumlarının sağlanmasında ve temel yaşam becerilerinin kazandırılmasında, okulöncesi eğitim programlarında yer alan ilgi köşeleri ve oyun etkinlikleri önemli işlevler görmektedir.

1.1.1. Okulöncesi Eğitim

İnsanlar yaşamları boyunca bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel yönlerden, belli yaş dönemlerine ait gelişimler gösterirler. Yürüme, konuşma, soyut düşünebilme, meslek sahibi olmayı öğrenebilme belli bir olgunluk düzeyini gerektirir ve bunların genellikle belli yaşlarda gerçekleşmesi beklenir (Fidan ve Erden, 1998, s.13).

Okulöncesi dönemi kapsayan 0–6 yaş, çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal açıdan en hızlı gelişim gösterdikleri dönem olması açısından önemlidir. Okulöncesi dönemi, çocuğun gelişiminde kritik yıllardır ve bu dönemde temeli atılan kişilik yapısının ileriki yıllarda değişmesinden çok, aynı yönde gelişme şansı çok yüksektir (Oğuzkan ve Oral, 1983, s.5). Bu dönemde çocuğun becerilerini ve yeteneklerini geliştirmek için ona

rehberlik etmek, çocuğun yaptıklarını ve düşündüklerini izlemek, çevredeki olaylara karşı uyararak, entelektüel bir ortam sağlayarak çocuğun davranışlarını pekiştirmek gerekir. Bu nedenle, okulöncesi eğitim dönemi çok iyi değerlendirilmelidir (Fidan ve Erden, 1998, s.13).

Okulöncesi eğitim, insan yaşamının temelini oluşturur. Bu dönemde çocuğun beslenmesi ve sağlığı kadar, ailesinin ona sağladığı ilgi, sevgi ve şefkat de son derece önemlidir. Bu dönemde edinilen yaşantılar kalıcı olmakta ve çocuğun gelecekte yaşama bakışını da önemli ölçüde etkilemektedir. Sağlıklı, mutlu, yaratıcı insanlar yetişmesini sağlamak için bu dönemi tanımak ve en iyi biçimde değerlendirmek gerekir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.12).

“Erken Çocukluk Eğitimi” olarak da adlandırılan okulöncesi eğitim değişik biçimlerde tanımlanmaktadır. Okulöncesi eğitim, 0–72 ay arasındaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan; onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişmelerini destekleyen; toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim sürecidir (Gürkan, 2000, s.4). Başka bir tanımla, okulöncesi eğitim; 0–6 yaş grubu çocukların bireysel farklılıklarına ve gelişim düzeylerine uygun, zengin uyarıcı bir çevrede, zihinsel, psiko-motor, duygusal ve sosyal, dil, yaratıcılık ve estetik gelişimlerini toplumun kültürel değerleri ile bağdaştırarak çocukları yönlendiren bilinçli ve sistemli bir eğitim sürecidir (MEB, 1994, s.13). Tanımlardan da anlaşılacağı gibi, okulöncesi eğitim çocuğun çok yönlü gelişmesini sağlayan önemli bir eğitim dönemidir.

Yapılan araştırmalar, çocukluk yıllarında kazanılan davranışların ve alınan eğitimin daha sonraki yıllarda bireyin akademik başarısı ve öğrenme yeteneği üzerinde önemli etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu araştırmalar, çocukluk yıllarında edinilen davranışların büyük bir bölümünün yetişkinlikte bireyin kişilik yapısı, alışkanlık, tavır, inanç ve değer yargılarını biçimlendirdiğini göstermektedir. Bu konuda yapılan kimi araştırmaların sonuçları şöyle özetlenebilir (Fidan, 1977, s.18; Oğuzkan ve Oral, 1987, s.7; Barkçin, 1991, s.18; Gürkan, 2000, s.8; Poyraz ve Dere, 2001, s.17):

- İnsan, beyninin ve beyin hücrelerinin büyük bir kısmı oluşmuş şekilde dünyaya gelmektedir. Ancak, 6 yaşına kadar hücreler arası sinir bağlantı oluşumu devam etmektedir. Bu nedenle, çocuklara erken yaşlarda karmaşık algılama ve fiziksel deneyimler için fırsatlar sağlamak, onun ileri yaşlardaki öğrenme becerilerinin gelişimini olumlu yönde etkilemektedir.
- İnsan yaşamının ilk yılları gelişim açısından kritik dönemleri kapsamaktadır. Bu dönemlerde bilgi ve becerilerin zengin uyarıcılarla çocuğa kazandırılması gerekmektedir. Aksi takdirde zamanında kazanılmayan bilgi ve becerilerin ileriki yaşlarda öğrenilmesinde istenilen düzeye ulaşamamaktadır.
- Okulöncesi eğitimin öğrenme yeteneği ve akademik başarı üzerinde de olumlu etkilerinin olduğu saptanmıştır. Bu eğitimin okul başarısızlığını ve sınıf tekrarı azalttığı, okula devamı arttırdığı, ergenlik dönemi suç oranını ve erken yaştaki hamilelikleri azalttığı da gözlenmektedir.
- Bloom'un yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişimin % 50'si 4 yaşına kadar oluşmaktadır. 4 ila 8 yaşları arasında % 30'u, 8-17 yaşları arasında ise % 20'sinin kazanıldığı ileri sürülmektedir. 18 yaşına kadar gösterilen okul başarısının % 33'ü okulöncesi yıllarda gösterilen okul başarısı ile açıklanabilmektedir.

Görüldüğü gibi, çocuklarda kişiliğin oluşumu ve öğrenme yaşamının ilk yıllarında başlamakta, temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar büyük oranda 0-6 yaşları arasında kazanılmaktadır. Bilgi, beceri ve alışkanlıkların temeli ailede atılmakta, okulöncesi eğitim kurumları ailenin ilk yıllardaki bu rolüne katkıda bulunmaktadır. Tüm bu nedenlerle, çağdaş bir toplumun gerektirdiği, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, girişimci, öz denetimli, kendisinin ve başkalarının haklarına saygılı, yeteneklerini kullanabilen, ruhsal ve bedensel özellikler yönünden sağlıklı bireyler yetiştirmek ancak okulöncesi dönem çocuklarının eğitimine gerekli önemi vermekle sağlanabilmektedir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.13).

Okulöncesi eğitimde istenilen amaçların gerçekleşmesi ve beklenen yararın sağlanması, kendine özgü özellikleri olan etkili eğitim programlarının uygulanmasını gerektirmektedir (Gültekin, 2000, s.73).

1.1.2. Okulöncesi Eğitim Programları

Okulöncesi dönem, 0–6 yaş grubu çocuklarının yaşamlarında gözle görülür, çok hızlı bir değişme ve gelişmenin yaşandığı kritik bir dönemi kapsadığından, bu dönemdeki programlar da sağlam temellere dayandırılmalıdır. Okulöncesi dönem çocuklarının gelişim özellikleri dikkate alınmaksızın hazırlanacak bir programın başarılı olması beklenemez (Gültekin, 2000, s.81).

Okulöncesi eğitim programı, okulun rehberliğinde bir çocuğun yaşayacağı deneyimlerin tümünün, belli bir program çerçevesinde yürütülmesidir. Çocuğun en iyi biçimde eğitilebilmesi için yapılan çalışmalar, belli amaçlar ve ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilmektedir (Zembat, 1999, s.49). Diğer bir deyişle, okulöncesi eğitim programı, planlanmış eğitimsel deneyimlerin küçük yaştaki çocuklar için uygun hale getirilmesidir. Programın amacı, eğitimin temel amaçlarını gerçekleştirebilecek bir yapı ortaya koymaktır.

Amaçların en iyi biçimde gerçekleşmesi için eğitim programlarının çağdaş gelişmeler ve bilimsel bir tutumla hazırlanması gerekmektedir. Okulöncesi eğitimin amacına ulaşabilmesi için etkili bir okulöncesi eğitim programının uygulanması gerekir. Çocukların başlattıkları etkinliklere daha fazla yer veren okulöncesi eğitim programlarının daha etkili oldukları görülmektedir. Ayrıca, programda, çocuğun gelişimini bir bütün halinde tutacak ve destekleyecek bir çevre ve eğitim programının öngördüğü yetişkinler vardır (Oktay, 1999, s.197; Gültekin, 2000, s.82; Zembat, 2001, s.31).

Milli Eğitim Bakanlığı'nca 2002 yılında hazırlanan Okulöncesi Eğitim Programı, okulöncesi eğitim kurumlarının özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Bu programda; 0–36 aylık çocuklara yönelik kreş programının uygulanmasına devam edilmiş, ancak anaokulu ve anasınıfı programları uygulamadan kaldırılarak , “36–72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı” olarak yeniden düzenlenmiştir (MEB, 2002, s.7). Program, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 36–72 aylar arasındaki normal gelişim gösteren çocukların bilişsel, dil, psikomotor, sosyal-duygusal

gelişimlerinin desteklenmesi ve özbakım becerilerinin kazandırılmasını esas almaktadır (MEB, 2002, s.15). Bu programın hazırlanmasında çağdaş program geliştirme yaklaşımları ve günümüzde kabul gören psikoloji kuramları dikkate alınmıştır. Öğretmenlerin daha önceki deneyimleri göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca çocukların insan haklarına, demokrasiye ve farklı kültürlere duyarlılık kazanmaları da amaç olarak benimsenmiştir (MEB, 2002, s.7).

1.1.3. Günlük Etkinlik Programı

0–6 yaş grubuna hizmet veren okulöncesi eğitim kurumlarında, bir gün içinde yapılacak etkinlikler ile bu etkinliklerin günün hangi saatinde yapılacağını ve sürelerini gösteren programa günlük etkinlik programı adı verilmektedir. Günlük etkinlik programında belirtilen etkinliklerin uygulanmasında esnek bir yapı olduğu görülmektedir. Günlük etkinlik programı hazırlanırken; çocukların gelişim düzeyleri ve yaşları dikkate alınmalı, etkinliklerin sıra ve süresinde değişiklikler yapılabilmelidir. Programda sakin ve hareketli etkinlikler dengeli dağılmalı, bireysel ve grup etkinliklerine de yer verilmelidir. Ayrıca program hazırlanırken okulun fiziksel özellikleri de dikkate alınmalıdır (Gültekin, 2000, s.84; Poyraz ve Dere, 2001, s.75).

Okulöncesi eğitim kurumlarında bir gün içerisinde yapılabilecek etkinlikleri; rutin etkinlikler, serbest zaman etkinlikleri ve grup etkinlikleri olarak üç ana grupta toplamak olanaklıdır.

Rutin etkinlikler: Her gün aynı biçimde tekrarlanan okula geliş, toplanma, temizlik, tuvalet, kahvaltı, uyku, dinlenme gibi, günlük etkinlik programının temelini oluşturan etkinliklerdir. Bu etkinlikler ile çocuklara, temizlik kurallarına uyma, düzenli olma, sağlıklı beslenme, zamanında iş görme, görgü kurallarını benimseme, uyku ve dinlenme gereksinimini karşılama gibi temel beceri ve davranışların kazandırılması amaçlanmaktadır (Gültekin, 2000, s.75; Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.135).

Serbest Zaman Etkinlikleri: Okulöncesi eğitim kurumlarında programın ilk etkinliği olan serbest zaman etkinliği, çocukların değişik ilgi alanlarına ve yaş gruplarına yönelik

birçok seçeneği bir arada sunabilmektedir. Yaratıcı ve üretici etkinlikleri içeren bu zaman dilimi çocuklara iş yapma ve üretme becerisi kazandırma, birlikte iş yapma, kendini ifade etme gibi bireysel ve sosyal beceriler kazandırır. Bu etkinlik öğretmenin müdahalesini ve katkısını en aza indirerek, çocukların yaratıcılıklarını istedikleri gibi kullanabilecekleri bir ortam hazırlamayı amaçlamaktadır (Cantekinler, 2000, s.74; Gültekin, 2000, s.75).

Grup Etkinlikleri: Türkçe dil etkinlikleri, müzik ve oyun etkinlikleri, fen ve doğa çalışmaları, okuma yazmaya hazırlık çalışmaları gibi öğretmen rehberliğinde yapılan çalışmalardır (Gültekin, 2000, s.75).

Türkçe Dil Etkinlikleri: Üç bölümden oluşmakta olan bu etkinlikler; hikaye öncesi, hikaye anlatma ve hikaye sonrası etkinliklerdir. Çocukların dil gelişimine katkıda bulunan Türkçe dil etkinlikleri aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerine de yardım eder (Baykan ve Turla, 1994, s.87). Hikaye öncesinde; şiirler, tekerlemeler, parmak oyunları, bilmece, çocuklarla söyleşi gibi etkinlikler yer alır. Bu etkinlikler sonrasında hikaye dinlemeye hazır hale gelen çocuklara, televizyon şeridi, film şeridi, hikaye kartı, slayt, kukla, pazen tahta kartı, tepegöz, resimli hikaye kitabı gibi çeşitli malzemelerle hikaye anlatılmaktadır. Hikaye sonrasında ise, hikaye oluşturma ya da tamamlama, rol oynama, pantomim, doğaçlama, yaratıcı drama gibi etkinlikler yapılmaktadır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.113–118; Gültekin, 2000, s.75).

Müzik etkinlikleri: Günlük eğitim programında bulunan tüm etkinliklerin içerisinde kullanılabilen müzik etkinlikleri, okulöncesi dönem çocuklarının dil gelişimini etkileyen, ritm duygularını eğiten, çocukların kendilerini ifade etmelerine yardım ederek sosyalleşmelerinde önemli rol oynayan, onlara güven ve başarı duygusu kazandıran temel etkinliklerdendir. Şarkı öğrenme, yeni sesler keşfetme, basit şarkılar yaratma, müzikli dramatizasyon, ritm çalışmaları ve yaratıcı dans bu etkinlikler içerisinde yer almaktadır (Ürfioğlu, 1986, s.170; Artan ve Bal, 1993, s.236;).

Oyun etkinlikleri: Çocukların gelişimleri üzerinde önemli bir yere sahip olan oyun etkinlikleri, çocukların duyu ve düşüncelerini yaratıcı bir biçimde ifade etmelerini,

dünyayı yeniden keşfetmelerini, içinde yaşadıkları çevreyi ve insanları tanıma ve anlama olanaklarını sunar. Çocuklar sözel ve hayali oyunlar aracılığıyla bağımsızlıklarını kazanır ve kendilerine güvenleri artar (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.119; Güven, 1999, s.13). Ayrıca, oyun; duygusal, sosyal, bedensel, bilişsel ve dil gelişiminin temeli olan, gerçek yaşamın bir parçası ve çocuk için en etkin öğrenme sürecidir. Okulöncesi eğitim kurumlarında oyun etkinliklerinde dramatize oyunlar, hayali oyunlar, sınırlı ve kurallı grup oyunları, açık havada ve oyun saatinde öğretmen tarafından planlanan hareketli, şarkılı ve sakin oyunlar vb. biçimlerde uygulanmaktadır (Dönmez, 1992a, s. 12; Önder, 1999, s.246; Poyraz ve Dere, 2001, s.92).

Fen ve doğa çalışmaları: Bu çalışmalar çocuklara gözlem yapabilme, araştırma, soru sorma, çözüm yolları bulma, iletişim kurma, fikir ileri sürme, neden-sonuç ilişkisi kurma, sonucu tahmin etme, etkin katılım ile denemeler yapma ve yaşayarak kavrayabilme olanağı verir. Ayrıca fen-doğa çalışmaları çocukların yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmesi ve kendilerine güven duymalarında, kendi bedenleri ile günlük yaşamlarında kullandıkları malzemeleri tanımlarında ve gelecekteki eğitimlerinde gerekli olan temel fen bilgisi kavramlarını geliştirmelerinde etkilidir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.126; Şahin, 2000, s.7-8).

Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları: Okulöncesi eğitim programlarının önemli etkinliklerinden olan ve özellikle anasınıfı programında biraz daha yoğun olarak gerçekleştirilen ve çocukları ilköğretime hazırlamada yardımcı olan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları, pek çok etkinliği kapsamaktadır. Bu etkinliklerin, basitten karmaşığa, yakından uzağa doğru sıralanması önemlidir. Ayrıca çocukların parmak kas gelişimine uygun mum boyalar kullanılarak yapılan tanıma, eşleştirme, parça-bütün, farklılıkları ayırt etme, sınıflandırma ve olay sıralaması gibi çalışmaları gibi etkinlikleri içeren bu etkinlikler çocukların zihinsel, psiko-motor, sözel ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunur. Çocuğun basılı malzemeleri kavrama, anlama ve yorumlama yetenek ve becerilerini destekler. Bu çalışmalar gerçekleştirilirken çocukların zorlanmaması, baskı yapılmaması ve bir yarışma ortamı yaratmaktan kaçınılması gerekmektedir. Ayrıca okulöncesi eğitimin hedefinin öğretim değil eğitim olduğu ve okulöncesi eğitim

kurumlarının amaçları arasında okuma yazma öğretiminin olmadığı unutulmamalıdır (Albayrak, 2000, s. 47; Gültekin, 2000, s. 76).

Günlük eğitim programında yer alan etkinliklerden biri de serbest zaman etkinlikleri içinde yer alan ve çocukların fazla müdahale olmadan istedikleri gibi oynadıkları ilgi köşelerinde oyun etkinlikleridir. Okulöncesi eğitim sınıflarının zengin uyarıcı fiziksel ortamını oluşturan ilgi köşeleri çocuklara gelişimsel hedeflerin kazandırılabilmesi açısından, büyük önem taşımaktadır. İlgi köşeleri, çocukların gelişimleri, yeni ve özgün ürünler ortaya koyabilmeleri ve özellikle yaratıcılığa yönelmeleri açısından önemli ortamlardır.

1.1.4. Okulöncesi Eğitim Kurumlarında İlgi Köşeleri

Kendini doyuracak etkinliği yaratan zihinsel bir gereksinim olarak ifade edilebilen ilgi, bireyin gereksinimlerini karşılayan, doyuran, öğrenilmiş hoşlanma duygusu şeklindeki davranışlar olabileceği gibi aynı zamanda davranışların yönünü belirleyen bir iç uyarıcıdır. İlgi; yaş, aile, cinsiyet, çevre, gelişimsel özellikler, sosyo-ekonomik düzey, kültür ve kişilik gibi pek çok etmenden etkilenmektedir. Gereksinim ve ilgiler, çocukların gelişim alanlarına uygun olarak çeşitlilik ve farklılık göstermektedir. Çocuğun denemeleri ve gelişmesiyle ilgi gelişimi paralellik göstermektedir. Ancak çocukların ilgileri genellikle kısa süreli, yaygın, geçici, belirsiz ve değişkendir. Ayrıca çocuğun değişen ve gelişen ilgilerinin öğrenme sonucu şekillendiği ve değişikliğe uğradığı ileri sürülmektedir (Aral, 1993, s.340–341).

Okulöncesi eğitim kurumlarında verilen eğitim üzerinde, fiziksel çevrenin etkisi büyüktür. İyi bir düzenlemenin yapıldığı, çeşitli araç ve malzemenin yeterli miktarda bulunduğu ortamlar çocuklarda istenilen davranışları daha iyi kazandırmaktadır. Bu nedenle fiziksel çevrenin, çocukların gerçek yaşamlarında kullanabilecekleri bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlayıcı, çeşitli amaçlarla kullanılacak, araştırmaya ve yaratıcılığa yöneltecek nitelikte olması gerekir (Kalemci, 1998, s.33).

Okulöncesi eğitimde, öğrenme etkinliklerinin en iyi biçimde gerçekleştirilebilmesi için çocukların rahatlıkla hareket edebilecekleri genişlikte, kendi gereksinimlerini olabildiğince yardımsız karşılayabilecekleri güvenlikte ve eğitim programlarının istenildiği gibi uygulanabilmesine fırsat verecek yeterlilikte bir ortama gereksinim duyulmaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarının, gelişimi ve öğrenmeyi destekleyen biçimde düzenlenmiş belirli fiziksel niteliklere sahip olması gerekmektedir. Büyüklük, şekil, ses, hatta sınıf içinde kullanılan renklerin kimi zaman doğrudan kimi zaman da dolaylı olarak hem çocukları hem de sınıftaki yetişkinleri olumlu veya olumsuz etkileyeceği unutulmamalıdır (Kandır, 2001, s.103; Artan, 2005, s.38).

İlgi köşelerinde çocuklara gelişimsel hedeflerin kazandırılabilmesi için uyarıcı ortamın ilgi çekici ve gereksinimlerine uygun bir biçimde düzenlenmesi gerekmektedir. İlgi köşelerinin kurulması ve eğitime hazırlanmasında ortak amaç, çocukların gelişmesi ve geleceğe hazırlanması olmalıdır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.93).

Eğitim ortamında aynı anda tüm ilgi köşelerinin tümüne yer verilmelidir. Ancak fiziksel koşulların uygun olmaması, çocuk sayısının eğitim ortamına göre kalabalık olması durumunda ilgi köşelerine dönüşümlü olarak yer verilebilir. Öğretmen seçtiği konulara, alacağı hedef ve hedef davranışlara dikkat ederek, hangi ilgi köşesine ne zaman yer vereceğine karar verebilir. Bununla birlikte öğretmen, çocukların ilgilerini artırabilmek ve dikkatlerini çekebilmek için zaman zaman ilgi köşelerinin yerlerini değiştirebilir ve köşelerdeki malzemeleri gözden geçirerek, gerektiğinde yenilerini ilave edebilir (Ömeroğlu-Turan, 2000, s.65; Aral, Kandır ve Yaşar, 2002, s.93).

Okulöncesi eğitim kurumlarında ilgi köşeleri çocukların gelişim alanlarında, yeni ve özgün ürünler ortaya koyabilmelerinde, yeni davranışlar kazanabilmeleri ve özellikle yaratıcılığa yöneltilmelerinde etkilidir. Ayrıca köşeler çocuklara gelişimsel olarak onları destekleyecek uygun seçenekler arasından birini seçme olanağı verir. Köşeler, eğitimci tarafından planlanır, hazırlanır ancak nasıl ve ne oynayacaklarına çocuklar karar verir (Oğuzkan ve diğerleri, 1981, s.20; Artan, 2005, s.38).

Okulöncesi eğitim sınıflarında bulundurulabilecek ilgi köşelerinin, çocuğun gelişiminde önemli rolleri vardır. Çocuklar, ilgi köşelerinde oynadıkları oyunlar sırasında, iç dünyalarında yaşadıkları korkularını, öfkelerini, kızgınlıklarını, mutluluklarını ve hayallerini yansıtarak kendilerini ifade ederler. Çevrelerindeki kişilerle özdeşim kurarak onları taklit ederler. Ayrıca, ilgi köşelerinde oynadıkları oyunlar aracılığıyla çocuklar, arkadaşlarıyla etkileşime girerek yardımlaşma, paylaşma, işbirliği gibi sosyal davranışları kazanırlar.

İlgi köşelerindeki malzemeleri kullanarak çocuklar, deneme yanılma yaparak, araştırmayı ve nesnelere incelemeyi öğrenirler. Böylece, çocukların olaylar arasında neden-sonuç ilişkileri kurma ve problem çözme becerileri gelişir. Çocukların ilgi köşelerinde katıldıkları etkinlikler onların kas becerilerinin gelişimini de destekler. Son olarak, ilgi köşelerinde birbirleriyle etkileşimleri sonucu, çocukların dil becerileri gelişir, kendilerini başkalarına anlatma ve başkalarını anlama yetenekleri artar (Aral, Kandır ve Yaşar, 2001, s.137).

İlgi köşelerinden beklenen yararın sağlanabilmesi, ilgi köşelerinin istenilen nitelikte düzenlenmesine bağlıdır. İlgi köşelerinin iyi düzenlenmesi öğretmenin çocukları rahatlıkla gözlemleyebilmesi ve gerekli durumlarda rehberlik edebilmesi açısından da gereklidir. Ayrıca ilgi köşeleri düzenlenirken, oyun alanının ekonomik kullanılmasına, çocukların tehlikelerden uzak olmasına, oyunlarda köşelere ayrılan ve köşelerin dışında kalan ortak alanın yeterli olmasına dikkat edilmelidir. Çocukların köşelerde rahatça oynayabilmelerinin yanında, dikkatlerinin dağılmaması ve ses açısından birbirlerini rahatsız etmemeleri için köşeler birbirinden ayrılmalı ve sınırlandırılmalıdır (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, s.22; Hirsh, 2004, s.188).

İlgi köşeleri düzenlenirken, malzemelerle, oyuncakların çocukların ilgisini çekebilecek özellikte ve kolayca ulaşabilecekleri dolaplarda olmasına özen gösterilmelidir. Köşeler özelliklerine göre, hangi köşelerin birbirine yakın hangilerinin uzak olması gerektiğine dikkat edilerek düzenlenmelidir. Yoğun dikkat isteyen köşeler, diğerlerinin gürültüsünden etkilenmeyecek biçimde uygun köşelerde hazırlanmalıdır. Yeterince ışıık

alabilecek pencere yakınlarına, kitap köşesi ve yaratıcı oyuncak köşesi kurulmalıdır (Dikmen, 2002, s.18).

Bununla birlikte, ilgi köşelerinde oyun için ayrılan süre de önem taşımaktadır. İlgi köşelerinde oyun için ayrılan süre, çocukların, oyuna başlamaları, malzemelerle yeterince ve yaratıcılıklarını kullanarak oynayabilmeleri ve malzemeleri yerine kaldırabilmeleri için yeterli olmalıdır. İlgi köşelerinde oyun için ayrılan süreye karar verilirken çocukların kararlarına da saygı gösterilmeli, onların düşünceleri alınmalı ve hiç olmazsa süre günlük kesintisiz bir buçuk iki saat olarak düzenlenmelidir (Hirsh, 2004, s.188). Öte yandan, ilgi köşelerindeki malzemelerin sahip olması gereken özellikler ve nitelikleri çocukların gelişimleri açısından önemlidir. İlgi köşelerindeki malzemeler çocukların yaş ve gelişim özelliklerini temsil etmeli, sağlıklı, güvenli, sağlam, ilgi çekici, kullanışlı, ekonomik olmalıdır. Ayrıca çocukların rahat kullanabilecekleri boyutlarda ve aynı amaç için kullanılsa bile çeşitli ve yeterli sayıda olmalıdır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2001, s.144). Tüm bu sayılan özelliklerden anlaşılacağı üzere ilgi köşeleri çocuğun gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır.

Okulöncesi eğitim kurumlarının zengin uyarıcı fiziksel ortamını oluşturan ilgi köşeleri; evcilik köşesi, kukla köşesi, kitap köşesi, müzik köşesi, blok köşesi, eğitici oyuncak köşesi, sanat köşesi, fen ve doğa köşesi, kum ve su köşesi, jimnastik köşesi, sessiz köşedir. Hedef ve hedef davranışlarla, araç olarak seçilen konuya bağlı olarak da çeşitli köşeler düzenlenebilir.

Evcilik Köşesi: Çocukların genelde en fazla hoşlandıkları ve aile ile ev yaşamları ile ilgili olayları oyunlarında canlandırdıkları, hayal güçlerini diledikleri gibi kullandıkları, duygularını doğal bir biçimde dile getirdikleri, düşüncelerini paylaştıkları köşelerden biridir. Çocukların kendilerini ifade edebildikleri, ilerideki yetişkin rollerine hazırlandıkları ve sosyalleştikleri köşe olması bakımından önemlidir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2001, s. 138).

Çocuklar, evcilik oyunları ile ilgili araçlarla çok severek oynarlar. Çevrelerindeki sosyal yaşamı temsili olarak tekrar yaşarlar. Burada çocuklar girişken, yaratıcı, dışa dönük,

problemlere çözüm arayan ve bulan, çeşitli olay ve durumlar karşısında deneyim kazanan, sosyalleşmiş bireyler olarak hayata adım atarlar.

Evcilik oyunlarının kaynağı, çevrede yaşanan olaylar, durumlar ve çocuğun yaratıcılığıdır. Çocuklar bu köşedeki oyunlarında hayal güçlerini kullanarak duygularını içtenlikle dile getirir ve duygusal olarak rahatlarlar. Çocuklar aile içindeki çeşitli rolleri canlandırırken yetişkin davranışları ile özdeşim kurar, onun gibi düşünür, sorumluluk alır ya da sorumluluk paylaşır, değişik duyguları yaşama olanağı elde ederler (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, s.23). Evcilik köşesinde oynanan oyunlar sırasında, çocuğun problemleri, sıkıntıları, tedirginlikleri, korkuları, özlemleri ortaya çıkabilmekte, hatta bazen problemlere çözüm yolları bulunabilmektedir. Öğretmenin iyi bir gözlemci olması çocuk ve aile ilişkileri hakkında ona pek çok ipucu verebilir. Ayrıca bu oyunlar mutlak bir dil iletişimi gerektirdiği için kelime hazinesini, düzgün ifadeyi, başka bir deyişle dil gelişimini hızlandırmaktadır (Oğuzkan, 1986, ss.158–160).

Evcilik köşesinde oyun sosyal gelişimi hızlandırdığı gibi, bilişsel gelişimi de desteklemektedir. Hem problem durumlarına çözüm bulma, hem de matematikle ilgili kavramların öğretilmesi ve kullanılması yönünden bu oyunlar etkilidir. Ayrıca sayılar ve çeşitli ölçüler (zaman, uzaklık, ağırlık ve hacim) de oyunla yaşayarak öğrenilmekte, bunların oyunla yaşayarak öğrenilmesi daha sonraki matematiksel çalışmaların temelini oluşturmaktadır (Hirsh, 2004, s.194).

Evcilik köşesindeki oyunlarda, çocuk kendisini, insanları ve çevresini tanır, hayal ve yorum gücünü kullanır, duygu ve heyecanlarını harekete geçirir, sözcük hazinesini geliştirir, yaratıcı ve daha eleştirici olur. İnsanlarla iletişime girerek beraber çalışma alışkanlığı kazanır.

Evcilik köşesinin zengin malzemelerle donatılması, amaçlarına ulaşılmasını kolaylaştırır. Burada kullanılacak araçların, gerçek yaşamdakilerin küçük birer modeli olması gerekir. Köşenin zenginleştirilmesi için velilerle işbirliği yapılmalı, kullanmadıkları malzemeleri, giysileri okula getirmeleri sağlanmalıdır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, ss. 94–95).

Evcilik oyunlarında kullanılan malzeme ve araçların düzenli ve sistemli bir şekilde yerleştirilmesi, bu köşede yapılan temsili oyunların aksamadan devam edebilmesini sağlar. Ayrıca bu köşede kullanılan araç ve malzemelerin çocuklara zarar verici nitelikte olmamasına özen gösterilmeli, kırılan, sökülen, eskiyenler tamir edilmeli veya değiştirilmelidir (Ulcay, 1993, s.38).

Kukla Köşesi: Okulöncesi eğitim kurumlarında, çocukların yaratıcılığa yönelmesinde önemli rolü olan köşelerden biri de kukla köşesidir. Çocukların bu köşeye ilgilerini çekebilmek ve etkin olmalarını sağlayabilmek için değişik özellikte ve çok sayıda kukla bulundurularak köşenin zenginleştirilmesi gerekmektedir (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, s.45). Çocukların her zaman hoşuna giden oyun araçlarından olan kuklalar, el kuklası, parmak ve yüzük kuklası, çomak kukla ve ipli kukla gibi, kullanış biçimlerine göre farklılık göstermektedir (Cantekinler, 2000, s.76; Aral, Kandır ve Yaşar, 2001, s.141).

Çocukların her zaman severek oynadıkları kuklalar, çocuklara bilgi iletmek, hikaye anlatmak, kavram öğretmek, şarkı söylemek ya da iletişim kurmak için kullanılabilir. Kuklaların çeşitli zekâ alanları üzerinde etkileri olduğu bilinmektedir. Kuklalar, çocuklarda dil gelişimini hızlandırır ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarır. Hayal dünyalarını ve duygularını ifade etme becerilerini geliştirir. Çocuk, kuklalarla anlatılan olayları izlerken matematiksel-mantıksal gelişimi desteklenmektedir. Kukla oynatılırken kullanılan şarkı ve melodiler müzikle ilgili duyularını eğitmektedir. Ayrıca yalnızca kuklalarla oynarken değil, kuklaları, öğretmenleriyle birlikte hazırlama aşamasında da yaratıcılıklarını sergileme olanağı bulabilmektedirler.

Çocuğun kukla köşesinde öğretmenleri ve diğer çocuklarla kuracağı ilişkilerle sosyal gelişimi hızlanmakta ve bireysel yetenekleri de ortaya çıkabilmektedir. Ayrıca hayvan figürleri kullanılarak gerçekleştirilen gösterilerde de doğa ve hayvan sevgisi kazandırılabilir.

Kukla hikayeleri aracılığıyla çocukların yaşadığı sorunlar ortaya çıkarılarak çözülebilmekte, heyecanlar, değişik fikirler, hisler dışa vurulabilmektedir. Öğretmen

kuklalarla oynarken önemli ipuçları yakalayıp çocuklara rehberlik edebilir. Kukla oynatılırken çocukların bedensel gelişimleri de etkilenmekte, el becerileri gelişebilmektedir (Hirsh, 2004, ss.210–212).

Çok çeşitlilik gösteren bu kuklaları öğretmen kendi hazırlayarak, piyasadan satın alarak ya da çocuklarla birlikte yaparak temin edebilir. Ayrıca öğretmen, her özelliği temsil eden kukla figürlerinden yeterli sayıda bulundurmaya dikkat etmelidir. Kuklalar satın alınırken seçici davranılmalı, kullanışlı, ekonomik, sağlam, çocuğun sağlığı açısından tehlike yaratmayan ve karakterleri iyi temsil eden nitelikte olanlar tercih edilmelidir. Ara sıra bu köşedeki kuklalar değiştirilmeli ve böylece çocukların ilgilerinin sürekliliği sağlanmalıdır. Bunlarla birlikte köşeye, değişik maskeler, çeşitli hayvan başlıkları ve karakterlere özgü yardımcı aksesuarlar da (kanat, gaga, ibik, kuyruk, pençe vb.) ilave edilebilir (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, ss.45–46).

Ayrıca, çocukların kuklalarla hikaye oluşturabilmeleri ve bunları canlandırabilmeleri için, köşede sürekli bir kukla sahnesi bulundurulmalıdır. Kukla sahnesinin güvenlik önlemleri alınmış, çocukların boyuna uygun ve derinliğinin yeterli olması gerekmektedir.

Müzik köşesi: Çocukların müziğe olan sevgileri ve ilgilerini geliştirerek estetik duyarlılık kazanmalarına olanak tanıyan bir köşedir. Bu köşede ziller, çingiraklar, davullar, ritm sopaları, çelik üçgenler, tefler, kastanyetler, darbukalar, marakaslar, çanlar, tahta kaşıklar gibi ritm aletleri; keman, trompet, mızık, ksilofon, metalofon gibi çalgılar ve televizyon, video, videokasetleri, teyp, teyp kasetleri, radyo gibi elektronik araçlar, bu araçları koymak için dolaplar ve müzikle ilgili resimleri sergilemek için pazen tahta bulunmaktadır (Aral, Kandır, Yaşar, 2001, s.142).

Müzik, çocuğun kişilik gelişiminde ve sosyalleşmesinde önemli rol oynar. Çocuğun çevresinde, radyoda, televizyonda, sinemada, arabada, lokantada, törenlerde, hemen hemen her yerde müzik vardır. Müzik, insan yaşamında pek çok amaçla kullanılabilir; eğitim, rahatlama, dinlenme, uyarma, üretimi artırma, yoğunlaşma ve tedavi gibi. Müzik zihin gelişimi, motor gelişimi, dil gelişimi, iletişim ve farkında

olma becerilerinin gelişimini sağlamakta, yaratıcılığı ve duygusal desteği artırmaktadır (Artan ve Bal, 1993, s.235). Ayrıca, çocukların okulöncesi eğitim kurumlarında oynadıkları şarkılı oyunlar aracılığıyla fiziksel gelişim, dil gelişimi ve ritim duygusu doğal olarak desteklenmektedir. Geleneksel çocuk şarkıları doğal ve akıcı bir dili sağlamakla beraber çocukların ilgilerini de ortaya çıkarmaktadır.

Müzik eğitimi verilen çocuk, müzikle ilgili kavramları gelişim düzeyine göre öğrenirken, çeşitli müzikleri seçmeyi ve değerlendirmeyi de kavrar. Uygun müzik repertuarı elde eder ve işitme duygusu gelişir. Kendisini ifade etme, grupla çalışma, sırasını bekleme, hareket etme, şarkı söyleme, dinleme, bir müzik aleti çalma ve rahatlamayı öğrenir. Kültürel mirasını da tanır. Hayal etme, yaratma ve gözlem yeteneği gelişir. Başkalarının haklarına, düşünce ve duygularına saygı duymayı, daha olumlu bir benlik geliştirmek için deneyimler edinmesini sağlar (Mertoğlu, 1993, ss.252–253; Hirsh, 2004, ss.201–205).

Okulöncesi çocuğu için ritm çok önemlidir. Çocuk sessizce oturup müziği dinlemez, hareket ister. Yürüme, koşma, sıçrama doğal ritimlerdir. Müzik insanın en erken ilişki kurduğu sanat dallarından birisidir. Bu duyarlılık geliştirilerek ileriki yıllarda müzik estetiği sağlanabilir. Bu da ancak aile içindeki ve okulöncesi eğitimdeki müzik ortamının çocuğun gelişimine uygun olarak bilinçli ve planlı bir biçimde düzenlenmesiyle olanaklıdır (Ürfioğlu, 1986. s.170). Bu nedenle müzik ve hareket için gerekli araçlar çocukların ulaşabileceği yerlerde, düzenli ve sistemli bir şekilde yerleştirilmelidir. Müzik araçlarının adları, kullanım amacı çocuklara mutlaka öğretilmeli ve hiçbir zaman rasgele kullanılmamalıdır. Müzik aletleri ancak bilinçli olarak kullanıldığında çocukların gelişimine katkı sağlayacak ve çocuklar için daha ilgi çekici olacaktır (Weikart, 1995, s.83).

Kitap Köşesi: Okulöncesi dönemde kitaplar dilsel ve görsel özellikleriyle kavramları tanıtmaya ve çocuğun kendini geliştirmesine, düş kurmasına, düşünmesine, eğlenmesine olanak sağlama gibi temel işlevleri üstlenir. Kitap, çocuğun eğitim sürecinde önemli yeri olan uyarıcı kaynaklardan biridir (Sever, 2004, s.14). Kitaplar, çocuk için bir iyi bir arkadaş ve ileriki yaşamı için birikim kaynağıdır. Çocuklar kitapla birlikte olmaktan

mutluluk duyarlar. Okulöncesi eğitim kurumlarında öğretmen, çocukların kitapla tanışma ortamı olan kitaplık köşesinin eğlenceli olabilmesi için iyi bir atmosfer yaratmalı ve fiziksel ortamı düzenlemelidir (Morrow, 2001, s.167).

Kitaplar, özellikle okulöncesi çağda çocukların bilgilerini artırır ve var olan bilgilerini pekiştirirler. Okulöncesi dönemde kitapla ilgili edinilen deneyimler çocukların daha sonraki yıllarda okumayı öğrenmeye karşı olumlu duygu oluşturmada ve kitap sevgisinin aşılmasında ilk adımdır. Kitap, hem işitme hem de görme duyularıyla çocuğa hitap ettiği için çocuğun yeni kavramlar ve yaşantılar kazanmasını sağlar. Kitap okunurken çocuk ve yetişkin arasında bir iletişim kurulmasına yardımcı olur. Çocukların yaratıcılıklarını, hayal güçlerini ve dil gelişimlerini destekler. Farklı yer ve zamanlarda yolculuk yapmalarına ve deneyim kazanmalarına yardımcı olur. Kitaptaki kahramanların duygularını paylaşmalarını, hissetmelerini, hoş vakit geçirmelerini ve eğlenmelerini sağlarken aynı zamanda bir rehberlik kaynağı olurlar (Gürkan, 1993, s.50).

Yapılan araştırmalar, eğitim ortamlarında iyi oluşturulmuş kitap köşesi bulunan çocukların, bulunmayan çocuklara göre % 50 daha yaratıcı, daha fazla kitaba sahip olan, daha fazla okuyan bireyler olduğunu ve sınıfta yaratılan atmosferin kitaplara olan ilginin artmasında büyük rol oynadığını ortaya koymuştur (Morrow, 2001, s.167).

Kitap köşesi sınıfın sessiz ve aydınlık bir yerinde bulunmalı, kitaplar çocukların göz hizasına gelebilecek, rahatça uzanıp alabilecekleri yüksekliğe ve eğimli raflara düzenli bir biçimde yerleştirilmelidir. Bu köşede, çocuğun kitaplara rahatça bakabilmesi için masa, sandalyeler ve yer minderleri bulundurulmalıdır (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, s.37).

Pek çok çocuğun gizlilikten zevk aldığı, raflar ve masalar altında kitapları okuduğu ve baktığı keşfedilmiştir. Bu nedenle kitap köşesi dolaplarla, raflarla ve paravanlarla bölünerek çocukların daha sakin ve kitaplara odaklanarak çalışmalarına olanak sağlanmalıdır. Kitaplık köşesinin düzenleme ve kullanım kurallarıyla ilgili çocukların görüşleri alınmalı ve işbölümü yapılmalıdır (Morrow, 2001, s.170). Ayrıca günlük hedef

ve hedef davranışlara ve uygulanacak olan etkinliklere uygun kitap, dergi, broşür ve resimlere de zaman zaman yer verilmeli ve köşe dikkat çekici hale getirilmelidir (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, s.37).

Kitap köşesindeki kitapların resim, renk, basım özellikleri, cilt, büyüklük ve dayanıklılık açısından okulöncesi dönem çocuklarının gelişim özelliklerine uygun seçilmiş olmasına özen gösterilmelidir. Kitapların konularının, çocukların yakın çevrelerindeki kişileri, hayvanları, olayları ve doğa ile ilgili konuları ele alması tercih edilmelidir. Kullanılacak kitabın dilinde, çocukların bilmedikleri sözcük ve deneyimlerden arındırılmış sade, basit ve akıcı bir anlatım kullanılmasına, dil bilgisi kurallarına uygun cümlelerin olmasına dikkat edilmelidir (Sükan, 1983, s.109; Aral, Kandır ve Yaşar, 2002, s.96).

Bu açıdan öğretmen, ailelere, erken yaştan itibaren çocuğun yaşantısında kitabın önemini etkin bir biçimde anlatmalı ve onları yönlendirmelidir. Ayrıca, eğitimciler, okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinde çocuklara kitabın yaşantımızdaki yeri ve önemini hissettirmeli ve böylece çocukların kitaba ve ileriki eğitim döneminde kitap okumaya karşı olumlu bir tutum sergilemelerine yardımcı olmalıdır (Üstün, 2004, s.23).

Blok köşesi: Okulöncesi eğitimde en çok kullanılan malzemelerin bulunduğu köşelerden biri olan blok köşesi, çocukların hayal güçlerini kullanarak, çevrelerindeki olaylardan esinlenerek oynadıkları ve yaratıcılıklarını ortaya koydukları köşedir.

Blok köşeleri çocukların gelişimleri açısından çok yönlü olanaklar sağlar. Çocuklar blokları iter, taşır, çeker, yakalar, çevirir ve birbirlerine uzatırlar. Tüm bu eylemler küçük ve büyük kasların, hareket koordinasyonunun ve el-göz koordinasyonunun gelişimini sağlar. Blok köşesinde oynarken çocuklar, kişilerarası ilişkiler konusunda deneyim sağlar ve başkalarının haklarını koruma, iletişim kurma, paylaşma, işbirliği yapma ve kendini ifade etme gibi sosyal beceriler kazanırlar. Tüm bu sosyal beceriler çocuğun öz benliğini geliştirir ve kendine olan öz güvenini artırır. Bloklarla oynarken çocuklar, sohbet eder, fikirlerini paylaşır, çatışmaları çözer, yardım ister ya da

birbirlerine yardım ederler; bu arada kullandıkları sözcükler ve diyaloglar sayesinde onların dil gelişimleri de hızlanır (Hirsh, 2004, s.199).

Blok köşesi çocukların yaratıcı düşünme ve bağımsız hareket edebilme becerilerinin gelişiminin yanı sıra, sabırlı davranabilmelerini ve başarı duygusunu hissederek değişik beceri ve rollerde farklı deneyimler edinmelerini de sağlar. Ayrıca bloklar, çocukların ağırlık, hacim, boyut, şekil ve uzaklık gibi kavramlarla ilgili deneyimler edinmesine, büyük, küçük gibi matematiksel kavramları öğrenmesine; sınıflama, karşılaştırma, eşleştirme, sayma ve gruplama yapabilmesine; uzay-nesne ilişkisini anlamasına ve problem çözme becerisini kazanmasına yardımcı olur (Arnas, 2002, s.14).

Bu köşenin, çocukların serbestçe oynayabilecekleri geniş bir alanda ve diğer köşeleri ses açısından rahatsız etmeyecek halı ile kaplı uygun bir yerde düzenlenmesinde yarar vardır. Bloklarla iyi bir biçimde çalışabilme, sayı ve çeşitliliğe bağlı olduğundan, blok köşesinde, çok sayıda ve çok çeşitli blok türü bulunmalıdır. Ayrıca, bloklar, blok köşesine çocukların ulaşabileceği raflara düzgün ve açık seçik bir şekilde dizilmelidir (Ulcay, 1993, s.42).

Eğer bloklar boyaları soyularak, kenar ve köşelerinde kırıklar oluşturacak kadar eskidiyse, mutlaka tamir edilip yenilenmelidir. Blokların eski olması, çocuklar için çekiciliğini kaybetmekle kalmaz, kenar ve köşelerinde oluşan çatlak ve kırıklar tehlikeli olabilir. Çocukların farklı figürler oluşturabilmeleri için, oyun odalarında değişik blok çeşitleri bulunmalıdır. Bloklar çok sert ve ağır olmamalı ve çocukların ulaşamayacağı raflara konmamalıdır. Bloklar tahtadan, her yönde durabilen, taşınabilen, çarpmalara dayanabilen özellikte olmalı ve bloklar arasında genişlik ve uzunluk uyumu bulunmalıdır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.99; Poyraz ve Dere, 2001, s.80). Tüm çocuklar blok köşesinde oynamaktan hoşlanırlar. Ancak çocuklar blok oyunlarına kendiliğinden yönelmeyebilirler. Çocuklara, bloklar yeterince tanıtılmalıdır. Çocuklar, blok çeşitlerini tanıyıp blokların özelliklerini, bloklarla yapılabilecek çeşitli yapıları öğrendikçe onları çok amaçlı olarak kullanabilirler (Ulcay, 1993, s.44).

Eğitici Oyuncak (Masa Oyuncakları) Köşesi: Okulöncesi eğitim kurumlarında en çok ilgi gören bölümlerden birisi de eğitici oyuncak köşesidir. Çocuklar bu köşede küçük gruplar halinde ya da tek başlarına oynamaktan hoşlanırlar. Eğitici oyuncak köşesinde, legolar, yap-bozlar, geçmeli plastik ve tahta oyuncaklar, inşaat oyuncakları, eşleştirmeli küpler, sıralama ve inşa etmek için araçlar, bilmece, dominolar, tombalalar ve buna benzer oyuncaklar bulunur (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, s.64).

Eğitici oyuncaklarla birlikte çalışmak, çocuklarda bilişsel gelişim için gerekli özellikleri kazanmada önemli rol oynamaktadır. Bunlar; dikkati ve süresini artırma, problem çözümüne yönelik stratejiler saptama, kısa ve uzun süreli bellek gelişimini destekleme, tanıma, eşleştirme, tanımlama, ayırt etme, genellemeler yapma, çok çeşitli kavramları öğrenme ve matematikle ilgili deneyimler kazanma olarak sıralanabilir.

Grupla oynanan eğitici oyuncaklar, ayrıca, çocukların birbirleriyle iletişim kurmalarına, işbirliği içinde bir oyunu sürdürebilmelerine fırsat verdiği için çocukların dil gelişimi ve sosyal gelişimi açısından önemlidir. Öte yandan bu oyuncaklar, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişimini de desteklemektedir. Bu oyunlar çocuklarda; sırasını bekleme, yapılanları izleme, akıl yürütme, gerektiğinde öneri ve yardımda bulunma gibi başarı için gerekli olumlu özellikleri geliştirir. Bu köşede bulunan tüm eğitici oyuncaklar çocukların gelişimlerine paralel olarak değiştirilmeli ve bunların yerine oyuncakların daha üst basamakları konmalıdır. Böylece, farklı gelişim düzeylerindeki çocuklar için değişik basamaklardaki (basitten-karmaşığa) oyuncaklar köşede aynı anda bulundurulmuş olacaktır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, ss.100–101).

Çocukların rahat oynamaları için köşenin sınıfın sessiz ve aydınlık bir bölümünde olması sağlanmalıdır. Oyuncaklar ise düzenli bir biçimde, çocukların ulaşabilecekleri yükseklikteki raflarda bulundurulmalıdır. Çocukların rahatça oturup oynayabilmeleri için masa ve sandalyeler olmalıdır. Yerde oynamak isteyenler için boş bir alana küçük halı ve minderler konulabilir (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, s.64).

Bu köşede bulundurulacak oyuncakların, çocukların oynayarak öğrenmelerini sağlayan ve bu sırada bazı kavramları geliştirmelerine, obje ve olayları daha iyi anlamalarına yani

daha çok çocukların zihin gelişimlerine yardımcı olan oyuncaklar olmasına dikkat edilmelidir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.100). Masa oyuncaklarının, çocukların yaş, olgunluk, ilgi ve gelişim düzeyine uygun olması, çocukların verimli çalışması açısından gereklidir. Bu nedenle, bunlarla nasıl oynanacağı açıkça anlatılmalı ya da gösterilmelidir. Bu köşedeki oyuncaklar, çocuklara zarar vermeyen maddelerden yapılmalı; kırık, çatlak, parçası eksik olanlar tamamlanmalı ya da onarılmalıdır. Çocukların masa oyuncaklarına ilgisini canlı tutabilmek için, belirli aralıklarla sınıf düzeninde değişiklikler yapılmalıdır (Sükan, 1983, s.188; Ulcay,1993, s.43).

Fen ve Doğa Köşesi: Okulöncesi eğitim kurumlarında çocukların zihinsel gelişimleri için onlara uyarıcı bir çevre sağlamada etkili olan köşelerden biri de fen ve doğa köşesidir. Köşede bulundurulmuş araç ve gereçler, yapılan etkinlikler çocukları zihinsel açıdan uyarmakla kalmaz, onların çevrelerine karşı daha duyarlı duruma gelmelerine, fen ve doğa araçlarını kullanma becerilerini geliştirmelerine yardım eder. Çocuklar katıldıkları etkinlikler ve yaptıkları gözlemler sayesinde birbirleriyle ve öğretmenleriyle daha fazla iletişim kurarlar ve sözel becerileri gelişir. Bu köşe sınıfın en iyi ışık alan yerine ve açık rafları olan dolap ve masa kullanılarak hazırlanır. Köşede saat, yer küre, pusula, çeşitli ölçü aletleri, termometre, büyüteç, el feneri, mıknatıs, resimler, grafikler ve modeller, cetvel, taşlar ve deniz kabukları, mikroskop, dürbün, ayna, akvaryum, çeşitli tohumlar ve bitkiler bulunabilir (Oğuzkan, Demiral ve Tür, 1999, s.81). Okulöncesi eğitim kurumlarında yapılan fen ve doğa çalışmaları sırasında çocuklar gözlem yapma, soru sorma, iletişim kurma, düşünce ileri sürme, sonucu tahmin etme, aktif katılım ile deneyler yapma, neden-sonuç ilişkisini deneyerek ve yaşayarak kavrayabilme olanağını yakalar (Bal, 1993, s.146).

Fen ve doğa etkinliklerinde, öğretmenin yaklaşım ve tutumu çok önemlidir. Öğretmen, fen eğitimi verirken, çocukların yaş ve gelişim düzeylerini, yeteneklerini ve ilgilerini iyi bilmeli ve onların fen kavramlarını tanımlarına özen göstermelidir. Ayrıca öğretmen, çocuklara bilimsel düşünme yeteneği kazandırmalı ve etkinlikler yoluyla zihinsel açıdan uyarılmalarını sağlamalıdır. Yine öğretmen, çocukların anlama, açıklama, düşünme, hatırlama, araştırma ve bilgiyi kullanma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmalıdır. Öğretmen kendisi de bu süreçlere etkin olarak katılmalı, çocuklara rehberlik etmeli,

soruları yanıtlamalı ve yardımcı olmalıdır. Öğretmen fen ve doğa etkinliklerini gerçekleştirirken şiir, şarkı, bulmaca, drama ve parmak oyunlarından yararlanarak etkinliği daha eğlenceli ve basit hale getirmelidir (Dere ve Ömeroğlu, 2001, s.2; Zembat ve diğerleri, 1999, s.372; Sükan, 1983, s.144).

Öğretmen, çocukların çevrelerinde olup bitenlere karşı daha duyarlı olmalarına yardımcı olmalı, ilgilerini canlı ve sürekli tutabilmek için farklı deneyimler sunmalıdır. Çocukların fen-doğa kösesindeki malzemeleri istedikleri gibi kullanarak gözlem, inceleme, deneme-yanılmalar yapmalarına olanak tanınmalıdır. Yaşamımızda önemli yeri olan bitki ve hayvanların dünyası her zaman çocukların deneyimlerini zenginleştirici olanaklar sağlamaktadır. Bitki ve hayvanların bakımı, beslenme durumları çocuklarla birlikte yürütülmeli ve olumlu yaşantılar kazanmalarına destek verilmelidir. Bu köşedeki malzemeleri zenginleştirmek için doğa gezileri düzenlenmeli ve zaman zaman ailelerden destek alınmalıdır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.102; Bal, 1993, s.146; Yaşar, 1993, s.142).

Sanat köşesi: Okulöncesi eğitim kurumları, çocuğun fiziksel ve duygusal gelişimine paralel eğitim veren ya da vermesi gereken kurumlardır. Okulöncesi eğitiminin en önemli amaçlarından biri çocuğun yaratıcılığının geliştirilmesidir. Yaratıcılığın geliştirilmesinde sanat eğitimi programlarının önemli bir yeri vardır ve sanat programlarının hedef kitlenin gereksinimleri doğrultusunda düzenlenmesi gerekmektedir. Buna dayalı olarak okulöncesi çocuklar için düzenlenen sanat programları, yaşantılara dayalı olmalı, uygulamaya olanak vermeli, sanatsal malzemeleri kullanacak beceri eğitimi sağlamalı ve çocuğun estetik duyarlılığını geliştirmelidir (İlhan, 2002, s.16).

Sanat eğitimi çocuğun; esnek bir kişilik geliştirebilmesine, çevresini fark edebilmesine, hayal gücünü kullanabilmesine, yaratıcılığını geliştirebilmesine, yenilikler yapabilmesine, yeni durumlara uyum sağlayabilmesine, kendisini ifade edebilmesine, kendine olan güveninin artmasında etkili rol oynamaktadır. Ayrıca sanat çalışmaları, küçük-büyük kas gelişimi, el-göz koordinasyonunun sağlanması, çeşitli kavramları öğrenme, matematikle ilgili beceriler ve problem çözme becerilerinin gelişimi, estetik

ve artistik becerilerin gelişimi, alıcı ve ifade edici dil gelişimi, paylaşma, işbirliği kurma, birlikte plan yapma, sözel iletişim kurma, gruba uyum sağlama ve güven duygusunun gelişimine yardımcı olmada etkilidir (Darıca, 1993, s.221; Etike, 1993, s.225). Bu nedenle geleceğini hazırlamak için elimizden gelen özeni göstermek zorunda olduğumuz çocuklara sanatı tanıtmaya ve sevdirmeye, eğlendirerek, bıktırmadan ve yaratıcı gücünü kısıtlamadan öğretmeye yaşamın ilk basamaklarından başlanması kaçınılmazdır.

Çocuklar kendi becerilerini ortaya koymak ve içinde yaşadıkları çevreyi daha iyi tanıyabilmek için sanatla ilgili etkinliklerle uğraşmaktan zevk almaktadırlar. Sanat eğitimi zihnin uyarılmasını sağlamakta ve özellikle beynin sağ yarım küresini harekete geçirebilmektedir. Beynin sağ yarım küresi, uzaysal ilişkiler, artistik beceriler (müzik, resim), görsel algılamaya yönelik beceriler, sözel olmayan becerilerin kontrol edilmesi, yaratıcılık, hayal gücü, sezgisel güç ve sol tarafla ilgili vücut hareketlerinin kontrol edilmesinden sorumludur. Beynin sol yarım küresi ise, dille ilgili okuma, yazma, konuşma becerileri ve vücudun sağ tarafı ile ilgili hareketlerden sorumludur. Okulöncesi eğitim kurumlarında beynin her iki yarım küresini harekete geçirebilen eğitim programları düzenlenmeli ve bu dönemde başlatılan sanat eğitimi, her çocuğun zihin, dil, sosyal, duygusal ve estetik olgunluğu ile ilgili deneyimleri aracılığıyla yürütülmelidir (Darıca, 1993, s.221).

Okulöncesi eğitim kurumlarında verilen sanat etkinlikleri sırasında çocuk yeni arkadaşlıklar kurarak sıra beklemeyi, konuşmayı, dinlemeyi, paylaşmayı, işbirliği yapmayı ve yardımlaşmayı öğrenmekte; böylece onun sosyal becerileri gelişmektedir. Çocuk kendisine olan saygısını duyularıyla ifade ederek kendi varlığını kabul ettirmektedir. Kendini kabul eden ve ettiren çocuk, diğer çocukları da kabul eder ve benimser. Dolayısıyla bu istenilen davranışların kazandırılmasında en etkili yollardan biri sanat eğitimidir. İyi bir sanat eğitimi alan çocuklar, kendilerinin ve diğer çocukların yeteneklerini dürüstçe kabul eden kişiliğe sahiptirler. Çocuklar birlikte oldukları sürece konuşabilecekleri, çalışabilecekleri, bağımsızlıklarını kazanabilecekleri ve bir şeyler üretebilecekleri bir alana gereksinim duymaktadırlar (Artut, 2004, s.52).

Çocuklara yönelik sanat etkinliklerinde yeni araçları denemek, benzer olanları kullanmak ve incelemek için uygun ortam hazırlanmalıdır. Çocuklar, yaptıkları resimler hakkında konuşturularak yüreklendirilmeli, desteklenmelidir. Sanat etkinliklerinde çocukların duyarak, hissederek öğrenmelerini gerçekleştirmek için elverişli koşullar hazırlanmalıdır (Artut, 2002, s.204).

Sanat çalışmalarının yapıldığı alan temizlik sırasında kolaylık sağlanması açısından lavaboya yakın olmalı, masa ve sandalyelerin yüzeyi kolay temizlenebilen malzeme ile kaplanmalıdır. Ayrıca, sanat malzemeleri, çocuklara zarar verebilecek zehirli maddeleri içermemeli, kullanılan malzemeler tehlike oluşturmayacak nitelikte olmalıdır. Malzemeler, çocukların kolay ulaşamayacakları yerde, sistemli ve düzenli biçimde saklanmalıdır. Her çocuk için yeterli miktar ve sayıda malzeme ve araç bulundurulmasına özen gösterilmelidir (Weikart, 1995, s.98).

Jimnastik Köşesi: İnsan doğasındaki temel öğeler olan yürüme, koşma, sıçrama, tırmanma etkinlikleri okulöncesi eğitimi için büyük önem taşır. Çocuk bir biçimde yürür, koşar ve sıçrar. Ancak çocuk doğru yürümeyi, koşmayı, sıçramayı öğrenmeli; bu temel öğeler ona öğretilmelidir. Bu da beden eğitimi ve onun içerisinde yer alabilecek oyun ve sporla olanaklıdır (İnan, 1993, s.207). Çocukların en hareketli, en kıvrak ve tüm bedenlerini işleterek oynayıp mutlu oldukları oyunlar açık hava oyunlarıdır. Bu oyunların bir bölümü hava koşullarına bağlı olarak oyun odasında da uygulanabilir. Açık havada ya da oyun odasında oynanan oyunlar aracılığıyla çocuk, koşma, yüksek sesle konuşma, bağırma, büyük kasları kullanma, boşalma gereksinimi gerçekleştirir (Sükan, 1983, s.161).

Çocuk oyunlarındaki birbirinden çok farklı hareket biçimleri, bedensel gelişimi olumlu yönde etkiler ve çocuğun hareketleri daha iyi yapmasını sağlar. Bedensel becerilerdeki artışın yanı sıra çocuğun kendisine olan güveni de artar (İnan, 1993, s.207). Açık havada gerçekleştirilen oyunlar sayesinde çocuk doğa ve doğa düzeniyle ilgili kavramlarla birlikte çevre kaynaklarının bakımını da öğrenir. Başkalarıyla uyumlu ve eşgüdümlü çalışma, toplumun kurallarını öğrenme ve benimseme, duygularını ifade etme becerileri gelişir. Özgür oynama ortamı sayesinde çocuğun yaratıcılığı gelişir ve

merak duygusu giderilir. Mantık yürütmeyi ve yargılamayı öğrenmeye, neden-sonuç ilişkisini sezmeye başlar. Problemlere çözüm yolları bulmayı öğrenir ve rahat konuşma alışkanlığı kazanır (Sükan, 1983, ss.160–162; Seyrek ve Sun, 1998, s.60).

Okulöncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilecek jimnastik çalışmaları çok bilinçli bir şekilde yapılmalıdır. Rastgele yapılan çalışmalar çocuklara yarar yerine zarar getirebilir. Kullanılan oyun araçları çocuğun boyuna uygun seçilmelidir. Çocukların en verimli biçimde ve zarar görmeden jimnastik yapabilmeleri için, jimnastik araçlarının kullanım amaçları iyi bilinmelidir. Jimnastik öğretmeni, insan vücudunun özelliklerini çok iyi bilmelidir. Çocuklarla yapılabilecek beden eğitimi etkinlikleri, yürümek, koşmak, sıçramak, sallanmak, yerde sürünmek, çekme hareketleri, yüksek atlama, tırmanmak, dengede durmak, dönmek, yuvarlanmak, takla atmak, fırlatmak, atmak, yakalamak ve vuruş hareketleri olarak sayılabilir. Okulöncesi çocuklarına yaptırılacak hareketler grubun seviyesine uygun olmalı, grup için zor olan hareketler kolaylaştırılmalı, kolaydan zora ilkesine göre yaptırılmalıdır (İnan, 1993, s.208).

Kum ve Su Köşesi: Kum ve su; dinlendirici, akıcı ve rahatlatıcı niteliği nedeniyle en sevilen ve en eğitici köşelerden biridir. Bu köşeler çocukların hem sosyal hem de duygusal gelişimleri için vazgeçilmez köşelerdir. Kum ve su oyunları ile çocuklar duygusal boşaltım yaşarken bunlarla oynamaktan büyük haz alırlar. Aynı zamanda ellerini, bedenlerini ve çeşitli malzemeleri kullanarak, kum ve suyu doldurup, boşaltıp, şekillendirerek, kumda tüneller ve suyolları oluşturarak hem küçük ve büyük kasların gelişimleri desteklenir hem de matematiksel çözümler yapmalarının ve bilimsel düşüncülerinin temeli atılmış olur. Çocuklar kum ve suyla oynarken ağırlık, hacim, kütle gibi pek çok matematik kavramlarını öğrenebilirler. Kum ve su oyunları çocuklara hem oynama hem de eğlenme fırsatı sağlar. Kum ve su oyunları ile çocuklar; deney, inceleme ve ölçümler yapmayı, su ile duygusal etkileşimden hoşlanmayı, güvenlik konusunda arkadaşlarıyla iletişim kurmayı, bağımsızlık kazanmayı, dökülenleri temizlemek için arkadaşlarına yardım etmeyi öğrenir (Aktaş, 2002, ss.38–39).

İyi hazırlanmış bir kum ve su köşesi için öğretmen köşede bulunan malzemeleri zaman zaman değiştirmelidir. Ayrıca öğretmen, yetişkin/çocuk etkileşimine dikkat etmeli ve

soru sorarak çocukları bu tür etkinliklere yönlendirmelidir. Bu amaçla öğretmen kum ve su köşesine şişeler, süt kartonları, kaşıklar, plastik şırıngalar, süngerler, mantarlar, ilaç damlalıkları, konserve kutusu gibi çeşitli artık malzemeler ve kürekler, elekler, kovalar, borular, ölçü kapları, terazi, büyüteç, hortum, huni gibi malzemeler koyabilir. Çocuk bu malzemelerle bir kaptan bir kaba su ve kum boşaltarak oynarken aynı zamanda matematik ile ilgili temel kavramları öğrenebilir. Öğretmen, çocuklar oynarken “ileri-geri, altında-üstünde, içinde-dışında” gibi matematikle ilgili kelimeleri kullanmaları için onları cesaretlendirebilir. Ayrıca kendisi “daha çok-daha az, en ağır-en hafif, ilk kez-son kez” gibi sözcükleri kullanarak çocukların ilgilerini bu sözcüklere çekebilir (Aktaş, 2002, ss.38–39).

Geçici İlgi Köşeleri: Bu köşeler, diğer köşelerden farklı olarak günlük eğitim programında sürekli bulundurulması zorunlu köşelerden değildir. Hedef, hedef davranışlar ve uygulanacak etkinliklere bağlı olarak zaman zaman düzenlenebilen, insanların toplumsal yaşamlarıyla ilgili mesleklere ve onların çalıştıkları yerlere ilişkin oluşturulan köşelerdir. Bu köşeler, sağlık (hastane, doktor, hemşire), meslekler (bakal, manav, market, tesisatçı, postane vb), Atatürk köşesi, ünite köşeleri olabileceği gibi o bölgenin yöresel özelliklerini yansıtan tahtacılık, halıcılık, balıkçılık, bastonculuk, dericilik köşesi vb. köşeler de olabilir.

Bu köşelere, geçici köşenin özelliğine göre gerçek malzemeler konabileceği gibi bazı malzemeler çocuklarla birlikte yapılabilir. Köşelerin, çocuğun ilgisini çekecek biçimde düzenlenmesi, malzemelerin rastgele konulmaması ve o köşenin özelliğini yansıtmaması gerekir. Geçici ilgi köşelerinde oyunlar aracılığıyla çocukların sosyal gelişimleri, dil gelişimleri, yaratıcılıkları ve proje çalışmalarındaki ürünleriyle kas gelişimleri desteklenir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000, s.102).

Düşünce ve Dinlenme Köşesi (Sessiz köşe): Okulöncesi eğitim kurumlarında çoğu kez ihmal edilen köşelerden biri de düşünce köşesidir. Bu köşenin önemi yeterince anlaşılmış değildir. Ancak, bu köşe çocukların inceleme, araştırma, zekâ gelişimleri, tepkileri, düşünceleri, fikirlerini yansıtmaya ve kaydetme ve günün olaylarının yorumlanma ve açıklanması için elverişli ortam ve olanaklar sunmakta ve böylece

çocukların dil, duygu ve fizik gelişimlerini desteklemektedir. Bu köşede çocuk duygu ve heyecanlarını ifade eder, gereksinimlerini bildirir, deneyimlerini gözden geçirir, duygu ve tepkilerini teşhis eder, farkına varır, tanımlar ve simgeleştirir. Günlük etkinlikler arasında mola vermenin, istirahat etmenin yararlarının farkına varır, bedensel tepkilerini yönetmeyi öğrenir (Hirsh, 2004, ss.215–217).

Pek çok araştırma sonucu, insanların buldukları çevreye uygun davrandıklarını ve fiziksel çevrenin çocukların davranışlarını etkilediğini göstermektedir. Sınıfın genişliği çok önemlidir ve sınıfa kaç çocuk alınacağı, ne kadar malzeme konacağı, bu malzemelerin nasıl yerleştirileceğini belirleyen temel etkidir. Metrekare başına kaç çocuk alınacağı her ülkenin kendi yasaları çerçevesinde belirlenmiştir. Gereğinden fazla çocuk alınan sınıflarda saldırgan davranışların artacağı, sosyal katılım ve etkileşimin de azalacağı unutulmamalıdır.

Sınıfın şekli eğitimcinin çocuklarla göz kontağı kurmasına, tüm çocukları aynı anda görmesine, eğitimcinin çocukları, çocuklarında eğitimciyi ve birbirlerini rahatça duymalarına olanak vermesi açısından önemlidir. Dikdörtgen sınıfların hem kare hem de L şeklindeki sınıftan daha uygun oldukları savunulmaktadır. L şeklindeki sınıfın probleme en fazla açık sınıf olduğu bilinmektedir. Sınıftaki doğal ışık da önemlidir. Özellikle sanat etkinliği vb. etkinliklerde doğal ve yeterli ışık çok önemlidir. Bu nedenle sanat köşesi ve kitap köşesi doğal ışığa yakın olmalı, doğal ışığın yakın olmadığı yerler mutlaka uygun biçimde ışıklandırılmalıdır. Bazı sınıflarda fazla sesi önlemek için ses emici özellikte tavan, yer döşemesi veya duvar döşemesi vardır. Bazı sınıflarda ise bunun aksine yankı olduğu görülür. Eğer sınıf içindeki ses düzeni çocukların etkinliklerini veya etkileşimi etkiliyorsa mantar panolar, kumaşlar, halı gibi önlemlerle daha sağlıklı bir ortam elde edilebilir (Artan, 2005, s.38).

Okulöncesi eğitim kurumlarında bulunan ilgi köşelerinin neler olduğu, özellikleri, hazırlanmasında dikkat edilecek ilkeler ve çocukların gelişim alanları üzerindeki etkilerine değinildikten sonra, oyun, oyuncaklar ve oyunun eğitimsel değeri üzerinde durulması, ilgi köşelerinde oyun etkinliklerinin önemi ve gerekliliğinin anlaşılması bakımından yararlı olacaktır.

Okulöncesi dönemde oyun ve oyunun özellikleri: İnsan yaşamında önemli bir yeri olan oyun, çocuğun gelişimi için yaşamsal bir önem taşımaktadır. Bir çocuğun bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı gelişimi ve eğitimi için oyun, uyku ve beslenme kadar önemli bir gereksinimdir. Oyun, sevgiden sonra gelen en önemli ruhsal besindir. Yetişkin için; eğlenme, dinlenme, boş zaman etkinliği gibi anlamlar ifade eden oyun, çocuk için, içinde yaşadığı dünyayı çevresindeki insanları tanıma ve anlama aracıdır. Çocuk yaşamla ilgili deneyimleri oyun aracılığıyla öğrenir. Oyun sırasında çeşitli roller üstlenerek dünyayı kendi duyularıyla algılamaya çalışır. Büyüdüğünde sürdüreceği uğraşlara, üstleneceği rollere oyun sayesinde hazırlanır. Çocuk oyun yoluyla çeşitli fikirler geliştirmeyi, bunları uygun bir biçimde ifade edebilmeyi de öğrenir. Saldırganlıklarını, hayal kırıklıklarını, sevinçlerini oyun aracılığı ile açıklama olanağını bulur (Şahin, 1999, s.111; Aral, 2001, s.11).

Oyun, çocuğun eğitiminde, kişiliğin gelişiminde ve sosyal uyumunda ilk önemli adımdır. Oyun, insan yaşamının her evresinde var olan bir etkinlik olmakla birlikte, özellikle yaşamın ilk yıllarında çocuğun içinde yaşadığı dünyayı tanıması, sevgilerini, kıskançlıklarını, mutluluk ve hayal kırıklıklarını, düşmanlıklarını, iç çatışmalarını, düşüncelerini ifade edebilmesi için en uygun dil olarak kabul edilmektedir (Arnold, 1998, s.7; Oktay, 2000, s.253). Çocuğun oyunu, verim bakımından, yetişkinin çalışmasıyla eşdeğerdedir. Yetişkin çalışarak yaşamını kazanıyorsa, çocuk da kişilik, beceri ve zekâ bütünlüğünü oyun oynayarak geliştirmektedir (Uluğ, 1997, s.9). Oyun çocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları kendi deneyimleri ile öğrenmesi yöntemidir (Yavuzer, 1999, s.191). Ayrıca, dikkat, rastlantı ya da yeteneğe dayanan ve insanların hoş zaman geçirmelerine, oyalanmalarına yarayan, çıkarsız eğlence ve yarıştıdır (Sel, 2000, s.9). Bir başka deyişle oyun, sağlık ve mutluluğun düzenleyicisidir. Oyun ister düşünce ve yorgunluğu gidersin, ister yaşama hazırlık sayılsın büyük küçük herkesin doğal bir gereksinimidir (Yalçınkaya, 2002, s.13). Oyun; çocukluk döneminin temel amacıdır. Okulöncesi dönemde çocuğun en ciddi uğraşısıdır. Öğrenme, yaratma, deneyim kazanma, iletişim kurma ve yetişkinliğe hazırlanma aracıdır. Yorgunluk ve sıkıntıdan kurtuluştur. Çocuğa haz veren, onu geliştiren ve eğlendiren etkinliklerdir. Çocuğun zihinsel yetenekleri kadar, tüm gelişim yönlerini uyaran, duygularını ve duyularını geliştiren etkinliklerin tümüdür (Çağlak, 1999, s.24).

Çocuğun zihinsel, fiziksel, dil ve motor becerilerini geliştiren, sosyal ve duygusal gelişimine katkıda bulunan en ciddi ve en önemli uğraşı olan oyun, onun araştırma, gözlem yapma, keşfetme ve taklit etme yoluyla yeni beceriler kazanmasına ve başarısızlık endişesi duymadan değişik roller almasına uygun olanaklar sağlamaktadır (Aral, Aktaş ve Doğanay, 1997, s.73).

Oyun çocuklar için oldukça önemli doğal bir öğrenme aracı, ciddi bir uğraş ve çok iyi bir etkin öğrenme yoludur (Fetihi, 1999, s.19). Çocukları tanımada önemli bir araç olan oyunun, bilişsel, duygusal, sosyal, fiziksel ve dil gelişimine etkisi büyüktür. Çocuk, oyun sırasında tüm benliğini konuya ya da yapmakta olduğu etkinliğe verir. Bu sayede çocuk benmerkezci düşüncelerden kurtulur. Ayrıca oyun dikkati, çabuk karar vermeyi, çevikliği, atikliği ve cesareti artırır ve güçlendirir. Çocuk, gerçek yaşamdaki rollerine hazır hale gelir. Hatta oyun, çocuğun yaşantısının hemen hemen tümü olarak da düşünülebilir (Aral, Baran, Bulut ve Çimen, 2000, s.51; Cömert, 2004, s.20).

Çocuk için vazgeçilmez bir yaşama biçimi olan oyun kavramının çok çeşitli ve çok yönlü tanımları yapılmıştır. Çocuk oyununda doğru yapma ve belli bir biçimde davranma endişesi olmadan düşüncelerini rahatça sergileyebilir. Oyunda oynayanları zorlayan yapılar ve kurallar vardır. Bu kurallar oyunu ilginç ve önemli yapar. Ayrıca oyun, çocuğun duyduklarını, gördüklerini sınavı denelediği ve pekiştirdiği bir deney alanı olarak da düşünülebilir. Oyun geçmişle bir bağlantı kurar, gelecek için bir kaynak oluşturur (Sel, 2000, s.9). Oyun; motivasyon, yaratıcılık ve öğrenmenin yüksek seviyede gerçekleşmesine olanak veren eylemlerde kendini gösterebileceği gibi, yalnızca etrafı dağıtmakla eş anlamlı olarak da kullanılabilir (Tüfekçioğlu, 2001, s.4).

Çocuk, oyun yoluyla içinde yaşadığı dünyayı, çevresindeki insanları tanır ve anlar. Düşünür ve deneyim kazanır. Maddelerin özelliklerini, kendi gücünün sınırlarını kavrama ve deneme fırsatı bulabilir. İnsanlar arası ilişkileri öğrenir, kavrar. Paylaşmayı, arkadaşlarının isteklerini kabul etmeyi ya da onlara kendi isteklerini en kolaylıkla nasıl kabul ettirebileceğini yaşadığı çatışmalarla öğrenir. Çeşitli fikirleri geliştirmeyi, duygularını uygun bir biçimde ifade edebilmeyi öğrenir. Oyun sırasında saldırgan

davranışlarda bulunarak saldırgan davranışlarını kimseye zarar vermeksizin ifade etmeyi ve endişelerini kontrol altına almayı öğrenir. Çaresizlik duygularından, korkularından kurtulur. Suçluluk duygularından kaynaklanan etkinlik ve düşüncelerini açığa çıkarır ve bunlardan kurtulur. Deneyimleri gelişir ve öğrendikleri pekişir. Ayrıca oyun çocuğun, becerilerini geliştirdiği, bilgilerini arttırdığı gerçek bir yaşam sahnesidir (Oktaç, 1999, s.255; Tuğrul, 1997, s.337).

Çocuk, oyunda çeşitli roller üstlenerek, dünyayı kendi duyularıyla algılamaya çalışır. Büyüdüğünde sürdüreceği uğraşlara, üstleneceği rollere oyun sayesinde hazırlanır (Aral, 2002, s. 25). Bununla birlikte tüm kültürlerde çocuklar; fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyoekonomik düzeylerine ve ana-babalarına bakılmaksızın oynamak isterler. Okulöncesi dönemde bu gereksinim daha da ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle çocukların oyun isteklerine saygı gösterilmeli ve uygun oyun ortamları oluşturulmalıdır (Hirsh, 2004, s.179).

Oyun konusunda araştırma yapmış çoğu kişi, onun anlamı hakkında tek bir konuda hemfikir olurlar: oyunun doğru anlamı tek bir tanıma sığdırılmaz ve ifade edilemez (Mayesky, 2002, s.225). Kısacası oyun, çocuğun eğitiminde önemli olduğu kadar, çocuk ruh hekimliğinde de etkili bir tedavi aracıdır ve yalnızca eğitsel açıdan değil, aynı zamanda çocuk ruh sağlığı açısından da çocuk yaşamında ve gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır (Yörükoğlu, 1984, s.50; Moyles, 1994, s.15; Aral, 2001, s.12). Bu nedenle, oyunu tanımlamanın en iyi yolu onu hiç tanımlamayıp, özelliklerine bakmaktır.

Oyun içsel motivasyon ile güdülenmiştir; çocuk dıştan gelen baskılarla değil içten gelen bir güdü ile oynar. Oyun, oynayanlar tarafından serbestçe seçilmiştir. Oyun, çocukları kendisine genellikle ilginç oyun malzemeleri, arkadaş çağrısı ya da bir yetişkinin özendirilmesi ile çeker, ancak oyun oynamak çocuğun kararıdır. Oyun eğlenceli ve haz vericidir, çocuk yaptığı işten, etkinlikten haz alır. Eğer belirli bir eğlence, haz ya da tatmin duygusu almıyorsa, çocuk açısından bu oyun olmaz. Oyunda gerçeklere tıpkısı gibi bağlı kalınmaz; oyunda çocuklar gerçekler ile sınırlı kalamazlar ve düşüncelerinde yarattıkları temsili rollerde ya da olayda gerçekmiş gibi davranırlar.

Oynayanlar oyuna etkin bir biçimde katılırlar; yapılan etkinliğin oyun olarak kabul edilebilmesi için sözel, zihinsel ya da fiziksel olarak yapılan bir etkinliğin bulunması gerekir. Örneğin; televizyon izlemek ya da uzanıp yatmak da eğlenceli olabilir ancak etkin değildir ve oyun olarak kabul edilemez. Oyun bir süreçtir; oyunun bir süreç olması çocuklara çekici gelir. Oyun oynayanlar, oyun sonunda elde edecekleri amaçlarla değil etkinliklerin kendisiyle ilgilenir. Oyunda çocuk kendi kendini yönetir; küçük çocukların kontrolü ellerinde bulundurabilecek çok az fırsatları vardır. Bu nedenle de oyun, onlar için bir nesneyi oyuna katarak, bir başka çocuk ile oynayarak ya da bir oyun etkinliği düzenleyerek kontrol edebildikleri bir durum yaratabilmeleri için bir olanaktır. Burada oyunun esnek olması ve çocuğa göre değişme göstermesi de önemli bir noktadır (Tüfekçioğlu, 2001, ss. 12–13, Öz, 2002, s.29, Hirsh, 2004, 181).

Vygotsky ise oyunu, çocuğun yarattığı hayali bir durum olarak tanımlar. Ona göre oyun, bilişsel faktörlere dayalı olarak değil, sosyal ve duygusal baskıların sonucu ortaya çıkar. Çocuk bu baskılar sonucu ortaya çıkan gerilimden kurtulmak için arzularının karşılanabileceği hayali bir dünyaya girer ve yeni oyun oluşturur. Çocuk, oyunda, gerçek yaşamdaki durumun önüne geçen ve onun kısıtlamalarından arınmış yeni bir oluşum ve zihinsel bir durum yaratır. Ayrıca Vygotsky, oyunun düşüncenin davranış ve nesnelere ayrılmasına yardımcı olduğu gibi çocuğun çeşitli alanlardaki gelişimini desteklediğini ve çocuğun davranışlarını kontrol altına almasına etki ettiğini ifade etmiştir (Tüfekçioğlu, 2001, s.45).

Genel anlamda, bir amaca yönelik olan ya da olmayan, kurallı veya kuralsız bir biçimde, çocuğun isteyerek katıldığı ve hoşlandığı, bütün gelişim alanlarının güçlü etkileyicisi, bir öğrenme süreci, gerçek yaşamın bir parçası olarak düşünülebilen oyunun bir de, geliştirici, eğitici, psiko-sosyal ve iyileştirici olmak üzere çocuğun hayatına etki eden dört işlevi vardır. Razon' a (1985) göre oyunun işlevleri şöyle sıralanabilir:

Oyunun Geliştirici İşlevi: Oyun sırasında çocuğun bazı organları ya da tüm bedeni hareket halindedir. Çocuk hareketli oyunlarla kaslarını geliştirme olanağını bulur, el becerilerini geliştirir, bir takım beceriler kazanır, birikmiş enerjisini oyun yoluyla

harcamayı öğrenir. Çocuk bedenini ve bedeninin kısımlarını tanır, bunların görevlerini keşfeder, bunlardan yararlanmayı başarır.

Oyunun Eğitici İşlevi: Eğitim bilimlerine göre çocukların eğitiminde en etkin yol oyundur. Oyun yoluyla çocuk, çevresindeki nesnelere tanımayı, cisimleri kullanmayı öğrenir. Çocuk, küçük-büyük, ağır-hafif, az-çok, eski-yeni vb. bir takım kavramları kazanır. Renkleri, boyutları ve biçimleri ayırt etmeyi öğrenir.

Oyunun Psiko-sosyal İşlevi: Yetişkinin müdahalesine gerek kalmadan, çocuk kimi gerçekleri oyun sırasında öğrenir. Keşfetme ve yaratma etkinlikleri ile zihinsel yeteneklerini harekete geçirir. Çaba harcamayı, başladığı işi bitirmeyi ve bundan zevk almayı öğrenir. Kabullenmekte güçlük çektiği kuralları benimser. Deneme-yanılma yoluyla doğruyu bulmayı öğrenir. Ben ve başkası kavramlarını kazanır. İşbirliği paylaşma, yardımlaşma yenme ve yenilmeyi yaşayarak öğrenir. Kısaca, sosyalleşmeyi başarır. Bu arada çocuk, oyun yoluyla iletişim kurmayı, duygu ve düşüncelerini ifade etmeyi öğrenir.

Oyunun İyileştirici (Tedavi Edici) İşlevi: Çocuk, oyun yoluyla yetişkin baskısından, sıkıntı, üzüntü gibi olumsuz duygularından kurtulur. Kardeşine yönelik saldırganlığını, annesine duyduğu kızgınlığı oyuncak bebeğine yöneltir. Kısa bir süre için de olsa oyunlarında korku, endişe, öfke, kıskançlık gibi duygularını yenmeyi başarır (Sun ve Seyrek, 1998, s.3, Sel, 2000, s.7, Tüfekçioğlu, 2001, s.13).

Çocuklarda, oyun gelişiminin dikkate alınması ile oyundan beklenen yarar sağlanabilir. Çünkü çocuklarda oyun gelişimi belli bir sıra izler. Çocukların farklı yaşlarda oynadıkları oyunlar dört bölümde ele alınmaktadır. Bunlar şöyle sıralanabilir. Tek başına oyun, paralel oyun, işbirliğine dayalı oyun ve kurallı oyun. Çocukların oynadıkları oyunların evresini çocukların gelişim düzeyleri belirlemektedir. Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar, işbirliğine dayalı oyun ve kurallı oyun evresindedirler.

Tek Başına Oyun Evresi: Bu evre 0–2 yaşı kapsamaktadır. Çocuk ilk aylarda kendi organlarıyla ilgilenir ve tek başına oynamaktan hoşlanır. Başkalarıyla iletişim kurmaz. 10–11 aylıkken gövde, kol ve bacaklarının birçok hareket becerisi kazandığı görülür (Sükan, 1983, s.9; Poyraz, 1999, s. 45). Bu dönemde tutunarak ayağa kalkar ve eline geçene her şeyi atmaktan büyük zevk alır. Atılınca zıplayan, yere düşünce ses çıkaran oyuncaklarla oynarken kahkahalarla gülebilir (Razon, 1993, s.5). Oyun ve sesli oyuncakları çok sever. İki yaşta çocuk kendi denetimi ile hareket ettirdiği oyuncaklardan hoşlanır ve taklit oyunları artar ve uzun süre oturarak oynamaktan sıkılabilir. Bu dönem taklit oyunlarının geliştiği dönemdir (Poyraz, 1999, s.45).

Paralel Oyun Evresi: Bu dönemde (2–4 yaş) çocuk artık tek başına oynamaktan vazgeçer, birileri ile oynarken aralarında çok iyi iletişim olmasa da toplumsallaşma ve işbirliğine dayanan oyunlar yavaş yavaş başlar. Üç yaş başlangıcı ve sonrasında hayal oyunlarından hoşlanır. Bir sopayı at, bir kutuyu tren gibi kullanır. Hayalinde gördüklerini, yaşadıklarını oyuncaklarıyla tekrarlamaya çalışır. Hayal ve taklit oyunları çocuğun yaratıcılığını geliştirir (Poyraz, 1999, s.45). Bu dönemin en büyük özelliği, isminden de anlaşılacağı gibi, aynı oyun aracını kullanan birçok çocuğun, birbirinden bağımsız ve paralel olarak oynamalarıdır (Yavuzer, 1999, s.195; Akyol, 2002, s.27).

İşbirliğine Dayalı Oyun Evresi: Üç yaştan sonra başlayan bu evrede, çocuklar 2–3 kişilik grupla halinde ve kısa sürelerle yeni oyunlar yaratır ve birlikte oynarlar. Daha sonra hem oyun süresi hem de grup sayısı artar. İlgi duydukları konuya göre farklı zamanlarda, farklı gruplar içinde yer alabilirler (Sükan, 1983, s.9; Poyraz, 1999, s.46). İşbirliğine dayalı oyunda amaç, topluca düzenli olarak, belirli bir sonuca varmaktır. Bu amaca ulaşmak için çocuklar aralarında örgütlenirler (Yavuzer, 1999, s.195).

Kurallı Oyun Evresi: Çocuklarda dört yaşından sonra oyunda kural anlayışı oluşmaya başlar. Oyunun kurallarla yürütüleceğinin farkındadırlar. Bu evrede oyunlar cinsiyete göre ayrılık gösterir. Kız çocuklar evcilik, okulculuk, doktorculuk vb. oynarken, erkek çocuklar, kovboyculuk, savaşçılık, polisçilik vb. oyunları oynarlar. Çocuklar bu

dönemde kendi başlarına veya serbest oyunda diledikleri gibi oynarlarken, kurallı oyunlarda oyunun kurallarına göre oynarlar (Poyraz, 1999, s.46).

Piaget'e göre de oyunun eğitim, bedensel gelişim, tedavi etme ve toplumsal ve ahlaki değerleri kazandırma gibi önemli işlevleri vardır. Ayrıca Piaget, oyun gelişimiyle zihinsel gelişim arasında yakın bir ilişki olduğunu savunmuş ve oyun gelişimini, alıştırma oyunu (0-2 yaş), taklit oyunu (2-11 yaş) ve kurallı oyun şeklinde üç bölümde ele almıştır (Yavuzer, 1999, s.195-96).

Ayrıca, oyun ve oyuncuğun çocuğun bilişsel, duygusal, sosyal, psiko-motor, fiziksel gelişimi ve yaratıcılığı üzerinde etkileri de bilinmektedir. Oyun sırasında çocuğun duyuları çok iyi çalışır, hareket becerileri, zekâ ve mantık yürütme, merak ve anlama becerileri gelişir (Özdoğan, 2000, s.108). Oyunlardaki etkileşim ve iletişimle çocuğun sözcük dağarcığı gelişmekte, dolayısıyla çocuk rahat konuşma, cümle kurma, düşünce ve olayları doğru açıklama alışkanlığı kazanmaktadır (Mangır ve Aktaş, 1993, s.17). Bu arada duygularını rahatça ifade ederken yaratıcılıklarını da ortaya koyabilmekte ve bedenlerini de çalıştırmaktadırlar. Çocukların en önemli ihtiyaçlarından biri olan sosyal yaşantı da oyun oynarken şekillenir (Dönmez, 1992, s.10). Çocuğun ilgi merak düzeyi ile bireysel yapısı oyun oynamayı ve oyun çeşitlerini de etkiler. Çocuk oyun çeşitleri öz yapılarına göre, oynandığı yere göre, araçsız-araçta, araçla oynamaya göre üç bölümde ele alınabilir. Poyraz (1999), öz yapılarına göre oyun çeşitlerini açıklarken aşağıdaki gibi bir süreç takip etmiştir. İşlev oyunları (0-3 yaş), ben oyunları (3-6 yaş), hayal oyunları (3-), küme oyunları (5-6 yaş).

İşlev Oyunları: Çocuğun 0-3 yaşları arasında doğal olarak yaptığı devinimler ve oynadığı oyunlardır. Bu oyunlar süt çağı ve özerklik dönemi olarak ikiye ayrılır. Süt çağında; çocuk kendi vücudunu tanımaktadır. Bu nedenle de vücudu ile ilgili oyunlardan hoşlanır. Özerklik döneminde ise saldırganlığı dışa atmaya yarayacak gürültü çıkaran oyuncaklarla oynamak, su, çamur ve kille oynamak oyunları arasındadır.

Ben Oyunları: Bu dönemde çocuk kendini merkeze alarak oynar. Çocuğun organlarını tanıması, görme, işitme ve buna benzer yeteneklerini geliştirmesi, dikkat ve algılama yeteneklerinin artırılmasında ben oyunları önemlidir.

Hayal Oyunları: Çocuklar üç yaşından sonra hayal gücüne dayalı oyunları sever ve oynar. Çocuğun bir nesneyi başka bir nesne gibi, bir olguyu başka bir olgu gibi düşünerek kurduğu oyunlara hayali oyunlar denir. Hayal oyunları her konuyu kapsar ve her yerde oynanır. Çocuk hayal gücünü kullanarak bir değneği at gibi kullanabilir. Çocuklar çok fazla hayal kurarlar. Örneğin; trencilik oynayan bir çocuk trende yangın çıktığını hayal ederek yolcuları kurtarmaya çalışabilir.

Küme Oyunları: Küme oyunları, şarkılı, çekişmeli yarışlar ya da bir olayın dramtizasyonu biçiminde oynanırlar. Örneğin; çocukların severek oynadıkları saklambaç, küme oyunlarına girmektedir. Çocukların topluca oynadıkları her tür oyun küme oyunlarına girer.

Oynandığı yere göre oyun çeşitlerini, açık hava oyunları ve salon-sınıf oyunları olarak ele alabiliriz. Diğer bir oyun çeşidi olarak da araçsız yapılan oyunlar, araçta yapılan oyunlar ve araçla yapılan oyunları sayabiliriz (Sun ve Seyrek, 1998, s.67).

Oyuncak, Özellikleri ve Eğitimsel Değeri: Oyuncak, oyunu tamamlayan önemli bir unsurdur. Bu nedenle oyuncakların özellikleri ve eğitimsel değerine bakmak yararlı olacaktır. Yavuzer' e (1999) göre oyuncağın eğitsel önemi ve oyuncak şu şekilde açıklanabilir: Gelişim basamakları boyunca çocuğun hareketlerine düzen getiren, zihinsel, bedensel ve psikososyal gelişimlerinde yardımcı olan, hayal gücünü ve yaratıcı yeteneklerini geliştiren tüm oyun malzemeleri oyuncak olarak tanımlanabilir. Oyuncaklar çocuğun doğal yeteneğini kolaylaştıran, böylelikle de büyük bir eğitimsel işlevi yerine getiren oyun malzemeleridir. Yine oyuncaklara, bireyin toplum ve çevre ile olan ilişkilerini düzenleyen bir araçlar sistemi gözüyle bakılabilir. Gelişimin her kesimini uyarmaları açısından oyuncaklar farklı yaş ve zihin düzeyinde tüm çocuklar için gereklidir. Oyuncaklar, çocukların zekâsını geliştiren, duyularını ve duygularını uyaran, hayal gücünü zenginleştiren, bedensel ve sosyal gelişimini hızlandıran oyun

malzemesi, oyunlar ise bu malzemeler ile gerçekleştirilen etkinliklerdir. Oyun malzemesine ilişkin çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu sınıflamalardan birisine göre, oyun malzemesi beş ana grupta toplanabilir: (Razon, 1993, s.4; Yalçınkaya, 1996, s.12).

- Birinci grup oyun malzemesi; çocuğun etrafını saran dış dünyayı tanması ve deneyim kazanmasına yardımcı olur. Bunların en önemlileri, su, kum, toprak, çamur ve boyalardır.
- İkinci grup oyun malzemesi; çocuğun yaratıcı yeteneğini ve kendi kendini yönetebilme arzusunu uyaran, çamur, boya ve tebeşirlerdir.
- Üçüncü grup oyun malzemesi; çocuğun hayal gücünü uyaran, bebek, bebek elbiseleri ve hayvanlardır.
- Dördüncü grup oyun malzemesi; çocuğun yetişkin becerilerini kazanmasına yardımcı olan fırça, süpürge, küçük ev eşyası gibi model oyuncaklardır.
- Beşinci grup oyun malzemesi; çocuğun bedensel ve zihinsel yeteneklerinin gelişimine doğrudan doğruya yardımcı olan, jimnastik gereçleriyle, inşa oyuncaklarıdır.

Çocuklar oyuncak ve oyunlarını kendileri seçerler. Belli amaçlara göre yapılmış oyuncaklar onlara göre önemli olmayabilir. İyi tasarlanmış oyuncaklar araştırma ve keşfetme yönleri için iyi bir uyarıcı rolünde olabilir. Çocuklara pahalı ve karmaşık oyuncaklar almaya gerek yoktur. En iyi oyuncak, bir çocuğun dikkatini çeken ve onunla tekrar tekrar oynamak istediği oyuncaktır. Çoğu kez, bir sandal, araba veya havuz olarak kullanabilecek plastik bir kap, çocuğun yaratıcı yönünü ortaya çıkarabilir (Uluğ, 1997, ss.192–93).

Tüm bunların yanı sıra kitap, özellikle 4–6 çocuğunun önemli oyuncakları arasında yer almaktadır. Kitap karıştırmak, kitabın resimlerine bakmak, kitap okutmak, kitaplardaki yazıya hazırlık çalışmaları yapmak, okuma taklidi yapmak çocukların ilgi duydukları etkinliklerdir (Razon, 1993, s.7).

Anne-babalar oyuncak seçerken çocuğun yaşı, gelişim düzeyi, ilgi ve gereksinimleri ve cinsiyetinin yanında aşağıda belirtilen önerileri de göz önünde bulundurmalarıdır. Oyunağın çocuk için güvenle kullanılabilir türden olmasına, el becerisinin göz önünde bulundurulmasına, çocuğun dış dünyayı keşfetmesine, yaratıcı etkinlikleri teşvik edici nitelikte olmasına, hayal gücünü uyarabilmesine, çocuğun, yetişkinin yaptığı işlerde beceri kazanmasına yardımcı olmasına, doğrudan doğruya bedensel ve zihinsel yeteneklerinin gelişimine yardımcı olmasına, değişik oyunlarda çeşitli biçimlerde kullanılabilme özelliğine sahip olmasına dikkat edilmelidir (Oktay, 1999, s. 258, Fişek ve Sükan, 1983, s.86).

Oyun, çocukların dünyasıdır. Onların zekâ ve kişiliklerini etkileyen en önemli etkinliktir. Bu nedenle çocuk, eğitim ve tedavisi için bu dünyaya girmelidir. Bu da oyunun, eğitimde bir araç olarak kullanılması ve tedavi tekniği olarak ele alınması ile gerçekleşir. Örneğin; oyun terapisi özellikle problemlili çocukların tedavisinde çok etkili bir yöntemdir. Bu nedenle iş tedavisiye kalmadan çocukların oynaması sağlanmalı, oyunun çocuğun gelişim ve eğitimi için önemli olduğunu düşünülerek, çocuklarımızın bu etkinliklerine zaman ayırmaya çalışılmalıdır (Uluğ, 1997, s.12).

Sonuç olarak, çocuğun oyundan en üst düzeyde yarar sağlayabilmesi ve gelişimlerinin desteklenmesi için nitelikli bir oyun ortamı ve malzemeleri sunulması büyük önem taşımaktadır. Okulöncesi çocukları için oyuncak alırken, çocuğun yaşı, gelişim düzeyi, ilgi ve gereksinimleri ve cinsiyeti oldukça etkilidir ve göz önünde bulundurulmalıdır (Avcı, 1999, s.49; Oktay, 1999, s.257).

1.1.5. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Ülkemizde okulöncesi öğrenime devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenleri konusunda yapılmış yeterli sayıda araştırmaya rastlanamamıştır. İlgi köşeleri ve tercih edilme nedenleriyle ilgili olduğu görülen araştırmalardan kimileri aşağıda verilmiştir.

Fagot 1974 yılında, altı kız-altı erkek çocuğu, ev ortamında serbest oyun oynarken gözlemiştir. Üç dakikalık gözlemler sırasında çocuğun oyun tercihini, malzeme tercihini ve annelerin çocuklarına karşı iletişimsel davranışlarını kaydetmiştir. Araştırma sonuçları, erkek çocukların daha çok, blok, taşıt, top, manipulatif oyuncaklarla oynadığını, kızların ise, müzik aletleri, evcilik malzemeleri, bebek, giysi ve süslerle oynadığını göstermiştir. Kız oyunları sırasında daha farklı sözel ifadeler kullanıldığı ve anneleriyle daha fazla sözel iletişim kurdukları gözlenmiştir. Annelerin tümü kız çocuklarıyla daha fazla konuşmuş daha fazla yönlendirmiş ve ödüllendirmiştir (Bozoklu, 1994 s.28).

Saracho 1989 yılında gerçekleştirdiği çalışmada, fiziksel alan, malzemeler ve öğretmen davranışlarını gözlemiştir. Eğitim ve oyun alanları geniş, araç-gereci yeterli ve düzenli olan öğretmenin çocuklarla kurduğu ilişki ile daha sınırlı olanaklara sahip öğretmenin çocuklarla kurduğu ilişki karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda geniş öğrenme alanına ve yeterli araç-gerece sahip öğretmen, çocuklar arasındaki koordinasyonu sağlama ve çocuklarla ilişki kurmada, sınırlı olanaklara sahip öğretmenden daha başarılı olmuştur (Kalemci, 1998, s.60).

Hendrickson ve arkadaşları 1981 yılında, üç-beş yaşındaki çocukların tercih ettikleri oyun malzemeleri ile oynadıkları oyun tipi arasındaki ilişkiyi gözlemleyerek analiz etmişlerdir. Araştırmacılar, oynanan oyun malzemelerinin, çocuğun sosyal davranışıyla ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır. Blok, evcilik, hastane malzemeleri, top, giysiler, müzik aletleri, çocukların işbirliğine dayalı oyunları sırasında kullandıkları malzemeler olarak gözlenmiştir. Bul-yap, lego, itmeli-çekmeli oyuncaklar ve mekanik oyuncaklar ise çocukları arkadaşlarından ayrı oynamaya yöneltmiştir. Boya, kitap, telefon, taşıt gibi oyunlar ise, çocukların paralel oyunları sırasında kullandıkları malzemeler olarak gözlenmiştir (Bozoklu, 1994, s.28).

Schau ve arkadaşları 1980 yılında, üç-beş yaşları arasında 52 çocuğu serbest oyun saati sırasında 10 dakikalık süreyle gözlemiştirlerdir. Bu gözlemler sırasında, çocukların kız ve erkek cinsiyetine özgü cinsiyet tipi oyun malzemelerini ve hem kız hem erkek çocukların oynayabileceği tarafsız oyun malzemelerini tercih etme durumlarını

kaydetmişlerdir. Sonuçlar, 32 çocuğun cinsiyet tipli (kızlar evcilik oyuncaklarını, erkekler taşıt, blok vb.) malzemelerini seçme eğiliminde olduğunu göstermiştir. Cinsiyet tipli malzemelerle oynama, her iki cinsiyette de yaşla ilişkili olarak artmaktadır (Bozoklu, 1994, s.29).

King, Oberling ve Swank 1990 yılında, tam gün eğitim alan 2 yaş grubundaki 11 çocuğu, çocukların hangi etkinlikleri seçtiklerini incelemiştir. Sonuç olarak çocukların en çok tercih ettikleri etkinliklerin, oyunlar ve resimli kitaplar, beş duyu ile ilgili etkinlikler ve fiziksel hareketli oyunlar olduğu anlaşılmıştır (Uzmen, 1993. ss.1-90).

Yavuzer (1999), oyuncak seçimi konusunda, üç farklı sosyoekonomik ve kültürel çevreden seçilen 270 çocuk, 240 anne-baba ve 52 oyuncakçı olmak üzere 562 deneğe uyguladığı 3 ayrı anketle gerçekleştirdiği bir araştırma yapmıştır. Araştırma bulgularına göre oyuncak seçiminde, cinsiyet faktörü oldukça etkilidir ve kız çocuklara bebek, model oyuncaklar, yapı-inşa oyuncakları alınırken, erkek çocuklara tekerlekli oyuncaklar, pilli ve kumandalı oyuncaklar, top, oyuncak silah, yapı-inşa vb. oyuncaklar alınmaktadır. En çok oyuncak 4-6 yaş için alınmakta ve çocukların oyuncak seçerken sırasıyla; kırmızı, sarı, yeşil ve mavi renklerin tercih ettikleri görülmüştür. Aileler, çocuklarına cinsiyet farkı gözetmeksizin oyuncak almaktadır ve oyunun öneminin farkındadırlar. Anne-babaya göre oyuncak seçiminde, yaş ve zihin gücüne uygun olması etkiliyken, oyuncak satanlara göre ise, hareketli olması etkili olmaktadır.

Bozoklu 1994 yılında, okulöncesi çağındaki 4, 5 ve 6 yaş grubu çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Deneklerin tercih ettikleri oyun köşeleri süreli gözlem kodu ile belirlenmiş, daha sonra deneklere "Torrance Yaratıcı Düşünme Testi" uygulanmıştır. Gözlem formu ile yaratıcılık testi sonuçlarından elde edilen verilere göre deneklerin yaş gruplarına göre tercih ettikleri oyun köşeleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu farkın dört yaş grubunun serbest oyun köşesini daha çok tercih etmelerinden ileri geldiği belirlenmiştir. Yaş arttıkça serbest oyun köşelerinin tercih edilmesinde önemli bir düşüş olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca deneklerin oyun köşesi tercihlerinde ve yaratıcılık düzeylerinde yaş ve

cinsiyet farklılıklarının, okula devam sürelerinin, anne-baba yaşlarının, öğrenim düzeylerinin, ailelerin gelir düzeylerinin de etkili olduğu anlaşılmıştır.

Aral, Aktaş ve Doğanay 1997 yılında, anasınıfına devam eden beş-altı yaş grubu çocukların oyuncak tercihlerinin bazı değişkenlere göre incelemiştir. Araştırmalarına göre erkek çocukların, kızlara oranla kendi cinsiyetine özgü oyuncakları daha fazla tercih ettikleri, kızların ise kendi cinsiyetine özgü oyuncaklar dışında karşı cinsiyete özgü oyuncakları da erkeklere oranla daha fazla tercih ettikleri belirlenmiştir.

Günlük etkinlik programında önemli bir yeri olan ilgi köşelerinin, çocukların tüm gelişim alanlarını desteklediği dikkate alındığında ilgi köşelerinin önemi daha da artmaktadır. Yapılan bu çalışma, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşelerini ve tercih etme nedenlerinin, öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. İlgi köşeleri ve tercih edilme nedenleri ile ilgili öğretmen görüşleri alınarak çocuğun ve toplumun, ilgi, istek ve yeteneklerine uygunluk dereceleri hakkında varolan durumu ortaya koymak, eldeki bulguların değerlendirilmesini yaparak, çocuğun, toplumun ve ülkenin gereksinimleri doğrultusunda ilgi köşelerinin etkililiğini artırmak bakımından gereken önlemler konusunda eğitimcilere faydalı öneriler geliştirme bu araştırmanın yapılmasını gerekli kılan etmenler arasındadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-6 yaş grubu çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenlerini belirlemektir. Bu amaca ulaşabilmek için şu sorulara yanıt aranmıştır.

1. Okulöncesi eğitim kurumlarında hangi ilgi köşeleri bulunmaktadır?
2. Okulöncesi eğitim kurumlarında ilgi köşelerinin öğrencilerin ilgilerini çekme bakımından durumu nasıldır?
3. Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların en çok tercih ettikleri ilgi köşeleri hangisidir?

4. Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların ilgi köşelerini tercih etme nedenleri nelerdir?
5. Okulöncesi eğitimde ilgi köşelerinin daha etkili olabilmesi için neler yapılmalıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlarda belirlenen amaçlara ulaşmak için bazı etkinliklerin düzenlenmesi gerekmektedir. Bu etkinlik dilimlerinin bir bölümü ilgi köşelerinde gerçekleşmektedir. İlgi köşeleri, çocukların kendi kendilerine öğrenmelerini gerçekleştirdikleri, kendi başlattıkları etkinlikleri geliştirdikleri, arkadaşlıklarını pekiştirdikleri, problem durumlarını çözdükleri ya da çözmeye çalıştıkları etkinliklerdir. Tüm bu niteliklerin okulöncesi dönem çocuklarına kazandırılabilmesi için ilgi köşelerinin en iyi şekilde düzenlenmesi ve etkin duruma getirilmesini gerekli kılmaktadır.

İlgi köşelerinin çocuklara kazandırdığı akıl yürütebilme, problem çözebilme, farklı bakış açıları kazanma, karar verebilme, yaratıcı düşünebilme ve öğrenmeyi öğrenme gibi önemli nitelikler vardır. Tüm bu niteliklerin çocuklara kazandırılabilmesi için, ilgi köşelerinin okullarda etkin olarak hazırlanması, etkinliklerin gerçekleştirilmesi ve çocukların kazandıkları davranışların belirlenmesi okulöncesi eğitim programlarının etkililiği bakımından önemli olmaktadır.

Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırma ile bundan sonraki araştırmalara ışık tutabilecek öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu araştırma, bu konudaki araştırma eksikliğinin giderilmesine katkı sağlamanın yanında ilgi köşelerinin geliştirilip, üzerinde düşünme ve tartışma ortamı yaratabilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

1. Eskişehir ilinde bulunan resmi okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapan okulöncesi eğitim öğretmenleri,
2. 2005–2006 yılı eğitim-öğretim yılı etkinlikleri ve
3. Veri toplama aracında ilgi köşelerine yönelik sorularla sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Okulöncesi eğitimi: Doğumdan ilköğretimin başlangıcına kadar olan 0–6 yaşları içine alan; bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun, zengin ve uyarıcı çevre olanakları sağlayan, onların tüm gelişimlerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim sürecidir.

Etkinlik: Okulöncesi eğitim kurumlarında eğitim programı ile belirlenen amaç ve davranışsal amaçlara ulaşabilmek için eğitim durumlarının gerçekleştirildiği zaman dilimlerinde yer alan çalışmalardır.

İlgi Köşeleri: Çocukların ilgi, istek ve motivasyonlarını arttırarak öğrenmelerine yardımcı olan zengin uyarıcı çevredir. Örneğin; evcilik köşesi, blok köşesi, kukla köşesi, kitap köşesi, müzik köşesi gibi.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veriler ve toplanması ile veri toplama aracı yoluyla elde edilen verilerin çözümüne ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama niteliğinde bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir biçimde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip, belirleyebilmektir (Karasar, 2003, s.77). Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenlerinin, öğretmen görüşlerine dayalı olarak belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, okulöncesi eğitim kurumlarındaki ilgi köşelerinin durumu ve öğrencilerin tercih etme nedenleri var olan biçimiyle saptanmaya çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Eskişehir ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi 113 ilköğretim okulu ve 8 bağımsız anaokulunda görev yapan 215 okulöncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiş, araştırma çalışma evrenindeki 215 okulöncesi öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın çalışma evrenini oluşturan öğretmenlere uygulanmak üzere gönderilen ve geri dönen anket sayısına ilişkin bilgiler Çizelge 1'de gösterilmiştir.

Çizelge 1. Uygulanan Anketin Geri Dönüşü

	Dağıtılan Anket Sayısı (s)	Geri Dönen Anket Sayısı (s)	Değerlendirilen Anket Sayısı (s)	Anketlerin Geri Dönüş Oranı (%)
Eskişehir il merkezinde M.E.B.' na bağlı ilköğretim okulları ve bağımsız anaokullarındaki öğretmenler	215	194	189	87.9

Çizelge 1’de görüldüğü gibi, anket dağıtılan öğretmen sayısı 215 olup, bunların 194’ü anketi yanıtlamış ancak, gerektiği biçimde doldurulmayan 5 anket değerlendirme dışı bırakılarak 189 anket değerlendirmeye alınmıştır. Karasar (2003, s.180), anket uygulamalarında sağlıklı bir yorum yapabilmek için dönüş oranının % 70-80’in altına düşmemesi gerektiğini belirtmektedir. Değerlendirilen anket oranı % 87.9 olduğundan dönüş oranı yeterli görülmüştür.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracını yanıtlayan öğretmenlerin kişisel özellikleri ile ilgili bilgiler Çizelge 2’de gösterilmiştir.

Çizelge 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 33.9’u 5 yıl ve daha az, % 22.8’i 6–10 yıl, % 14.3’ü 21–25 yıl, % 12.7’si 11–15 yıl, % 11.6’sı 16–21 yıl, % 4.7’si de 26 yıl ve daha üstünde hizmet süresine sahiptir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları programlara göre dağılımlarına bakıldığında, öğretmenlerin % 36.5’i eğitim fakültesi okulöncesi öğretmenliği programı, % 25.9’u önlisans, % 15.3’ü başka (usta öğretici), % 13.2’si dört yıllık fakülte, % 5.8’i lisans tamamlama, % 3.2’si eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerden oluşmaktadır.

Çizelge 2. Çalışma Evrenindeki Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri ve Öğrencilere İlişkin Bilgiler

Özellikler	Grup	Sayı (N)	Yüzde (%)	
Meslekteki hizmet süresi	5 yıl ve daha az	64	33.9	
	6–10 yıl	43	22.8	
	11–15 yıl	24	12.7	
	16–20 yıl	22	11.6	
	21–25 yıl	27	14.3	
	26 yıl ve daha fazla	9	4.7	
	Toplam		189	100.0
Mezun olunan program	Eğitim Enstitüsü	6	3.2	
	Eğitim Ön Lisans	49	25.9	
	Lisans Tamamlama Programı	11	5.8	
	Eğitim Fak. Okulöncesi Öğretmenliği	69	36.5	
	Dört Yıllık Fakülte	25	13.2	
	Başka	29	15.3	
	Toplam		189	100.0
Eğitim verilen öğrenci grubu	4 yaş	10	5.3	
	5 yaş	36	19.0	
	6 yaş	143	75.7	
	Toplam	189	100.0	
Eğitim verilen öğrenci sayısı	Kız	4 yaş	102	5.9
		5 yaş	330	19.0
		6 yaş	1306	75.1
		Toplam	1738	100.0
	Erkek	4 yaş	97	5.0
		5 yaş	350	17.9
		6 yaş	1508	77.1
Toplam		1955	100.0	

Araştırmaya katılan öğretmenler eğitim verdikleri yaş grubuna göre değerlendirildiğinde; % 75.1'i 6 yaş grubuna, % 19'u 5 yaş grubuna ve % 5.3'ü 4 yaş grubuna eğitim verdikleri görülmektedir. Eğitim verilen öğrencilerin yaş grupları ve cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakıldığında ise, kız öğrencilerin % 75.1'inin 6 yaş, % 24.1'inin 5 yaş ve % 5.9'unun 4 yaş grubunda oldukları; erkek öğrencilerin % 77.1'inin 6 yaş, % 17.9'unun 5 yaş, % 5'inin 4 yaş grubunda oldukları görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, öncelikle kuramsal boyutun oluşturulması amacıyla konuyla ilgili alan yazın taranarak araştırma, makale, tez, kitap ve yönetmelikler incelenmiştir. Araştırmanın alt problemlerini yanıtlamak için gerekli olan verileri toplamak amacıyla bir anket geliştirilmiştir. Bu aşamada benzer nitelikte bilgi toplama araçları incelenerek, araştırmanın amacı doğrultusunda yeterli sayıda kapalı uçlu soru maddesi ve seçenekler oluşturulmuştur. Ayrıca ankette, yanıtlayıcılara, isterse başka bilgiler verebileceği açık uçlu sorulara da yer verilmiştir.

Taslak olarak hazırlanan anket, geçerlik çalışması için konu alanı uzmanı akademisyenlerin görüşlerine sunulmuş, onların eleştirileri ışığında gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Anket, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kişisel bilgileri belirlemeyi amaçlayan dört soru, ikinci bölümde ilgi köşelerinin durumunu belirlemeyi amaçlayan iki soru, üçüncü bölümde ise çocukların ilgi köşelerini tercih etme nedenleri, ilgi köşelerinde oyun etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve önerilerle ilgili dokuz soru yer almıştır. Anketin ikinci bölümündeki birinci sorunun yanıtları “var” ve “yok” şeklinde ikili olarak düzenlenmiştir. Anketin ikinci ve üçüncü bölümündeki soruların yanıtları “her zaman/çok yeterli”, “genellikle/yeterli”, “ara sıra/kısmen yeterli”, ve “hiç/yetersiz” olmak üzere dörtlü dereceleme göre düzenlenmiştir. Hazırlanan anket, güvenilirliğinin denetlenmesi için öncelikle 50 okulöncesi öğretmenine uygulanmış ve yapılan güvenilirlik testinde “alpha değeri” % 96.74 elde edilmiştir. Elde edilen bu değerle anketin güvenilir olduğu anlaşılmış ve danışman öğretim üyesi ile birlikte anketin tüm okullarda uygulanmasına karar verilmiştir.

2.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Son biçimi verilen ve uygulamaya hazır duruma getirilen anket, yeterli sayıda çoğaltıldıktan sonra öğretmenlere uygulanabilmesi için Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır (Ek-2). Anketin uygulanmasına olanak veren il onayı alındıktan sonra 2005-2006 öğretim yılının ikinci döneminde, Mart ayının ikinci ve üçüncü haftalarında anketin uygulanacağı okullara gidilmiştir. Okullarda öğretmenlerle görüşülmüş, anket hakkında bilgi verilmiş ve doldurulan anketlerin birkaç gün sonra alınması kararlaştırılmıştır. Belirlenen günde okullara gidilerek anketler geri alınmıştır. Ancak dağıtılan anketlerin bir bölümü, öğretmenlerden kaynaklanan nedenlerden dolayı toplanamamıştır.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Veri toplama aracı ile toplanan verilerin çözümlemesine geçmeden önce veri toplama araçları tek tek incelenmiş, gerektiği biçimde doldurulmayan veri toplama araçları değerlendirme dışı bırakılmıştır. Daha sonra veri toplama araçlarındaki veriler bilgisayar ortamına aktararak çözümlenmiştir. Çözümlemede SPSS paket programından yararlanılmıştır.

Veri toplama aracında her maddeye verilen yanıtlar, frekans ve yüzdeler kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin çözümünde, ankette sorgulanan ancak sınıflarında ilgi köşesi bulunmayan öğretmenlerin görüşleri dikkate alınmamıştır.

Açık uçlu sorularda verilerin çözümü betimsel analiz tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz dört aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanmasıdır (Altunışık ve diğerleri, 2001, s.222).

Betimsel analiz için çerçeve oluşturma aşamasında açık uçlu soruların dökümü yapılmıştır. Bu işlemten sonra, her katılımcının sorulara verdiği yanıtlar ilgili soru altında toplanmıştır. Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi aşamasında, daha

önceden oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler yeniden okunmuş ve düzenlenmiştir. Açık uçlu sorular tek tek ele alınarak, her soru için verilen tüm yanıtlar doğrultusunda seçenekler sıralanmıştır. Bulguların tanımlanması aşamasında, düzenlenen veriler tanımlanarak daha kolay anlaşılır ve kolay okunabilir duruma getirilmeye çalışılmıştır. Burada açık uçlu sorular yoluyla elde edilen nitel veriler sayısallaştırılmıştır. Verilerin sayısal analizinde frekans hesapları kullanılmıştır. Nitel verilerin sayılara indirgenmesindeki amaç, istatistiksel yöntemlere başvurarak genellemeler yapmak ya da sınırlı sayıdaki belirli değişkenler arasında ilişki aramak değildir. Amaç; güvenilirliği artırmak, yanlılığı azaltmak, tema ve kategoriler arasında karşılaştırma yapılmasına olanak tanımak ve küçük ölçekli bir araştırmanın ya da bir durum çalışması sonuçlarının daha sonra anket gibi araçlarla daha geniş bir örnekleme ulaşılarak tekrar sınanmasına olanak vermesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, ss.177–178). Açık uçlu soruların güvenilirliğini belirlemek amacıyla, öğretmenlerin sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacı ve alandan bir uzman ile incelenerek “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” olan maddeler belirlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Türnüklü’nün (2000) belirttiği; $P (Uzlaşma Yüzdesi) = Na (Görüş Birliği) / Na (Görüş Birliği) + Nd (Görüş Ayrılığı) \times 100$ formülü kullanılmıştır. Bu hesaplamalar sonucunda P = 99.3 değeri bulunmuş ve açık uçlu sorular güvenilir kabul edilmiştir.

3. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplama aracıyla elde edilen bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir. Bulgular ve yorumların sunulmasında, amaçlarda belirlenmiş olan sıraya uyulmuştur.

3.1. Öğretmenlerin Okulöncesi Eğitim Sınıflarında Bulunan İlgi Köşelerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın birinci alt amacında, okulöncesi öğretmenlerinin sınıflarında bulunan ilgi köşelerinin durumuna yönelik sorulara yer verilmiştir. Öğretmenlerin, sınıflarında bulunan ilgi köşelerinin durumuna yönelik soruların yanıtları Çizelge 3'de gösterilmiştir.

Çizelge 3'de görüldüğü gibi öğretmenlerin görev yaptıkları sınıflarının % 100'ünde evcilik, eğitici oyuncak ve kitap köşelerinin, % 99.5'inde müzik köşesinin, % 98.9'unda kukla köşesinin, % 98.4'ünde blok köşesinin, % 96.8'inde sanat köşesinin, % 95.2'sinde fen-doğa köşesinin, % 94.7'sinde Atatürk köşesinin, % 36.5'inde sağlık köşesinin, % 33.9'unda meslekler köşesinin, % 16.4'ünde jimnastik köşesinin ve % 11.1'inde ise kum havuzu köşesinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 3'teki verilere bakıldığında, okulöncesi eğitim kurumlarında sağlık, meslekler, jimnastik ve kum havuzu köşelerine yeterince yer verilmediği ya da hiç bulunmadığı ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 3. Sınıflarda Bulunan İlgi Köşeleri

İlgi Köşesi Adı		Var	Yok
Evcilik Köşesi	f	189	-
	%	100.0	-
Eğitici Oyuncak Köşesi	f	189	-
	%	100.0	-
Blok Köşesi	f	186	3
	%	98.4	1.6
Müzik Köşesi	f	188	1
	%	99.5	0.5
Fen-Doğa Köşesi	f	180	9
	%	95.2	4.8
Kukla Köşesi	f	187	2
	%	98.9	1.1
Kitap Köşesi	f	189	-
	%	100.0	-
Sanat Köşesi	f	183	6
	%	96.8	3.2
Meslekler Köşesi	f	64	125
	%	33.9	66.1
Sağlık Köşesi	f	69	120
	%	36.5	63.5
Atatürk Köşesi	f	179	10
	%	94.7	5.3
Kum Havuzu Köşesi	f	21	168
	%	11.1	88.9
Jimnastik Köşesi	f	31	158
	%	16.4	83.6

3.2. Öğretmenlerin İlgi Köşelerindeki Malzemelerin Bulunma Sıklığına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci alt amacında yanıt aranan sorulardan biri “İlgi köşelerindeki malzemelerin hangi sıklıkta bulunduğu”yla ilgilidir. Bu nedenle, bu bölümde okulöncesi öğretmenlerinin, okulöncesi eğitim sınıflarında bulunan ilgi köşelerine ait malzemelerin hangi sıklıkta bulduklarına ilişkin görüşleri alınmıştır. Ancak, bir öğretmenin sınıfında ankette yer alan ilgi köşesi bulunmuyorsa, o öğretmenin söz konusu köşeye ilişkin görüşleri dikkate alınmamıştır.

3.3. Sınıflardaki İlgi Köşelerinin Öğrencilerin İlgisini Çekme Bakımından Durumu

Bu bölümde okulöncesi öğretmenlerinin, sınıflarında bulunan ilgi köşelerini, öğrencilerin ilgisini çekme bakımından nasıl buldukları hakkındaki görüşleri alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, sınıflarında bulunan ilgi köşelerinin öğrencilerin ilgilerini çekme bakımından nasıl bulduklarına ilişkin görüşleri Çizelge 4’de verilmiştir.

Çizelge 4. Sınıflardaki İlgi Köşelerinin Öğrencilerin İlgisini Çekme Bakımından Yeterliliği

İlgi Köşesi		Çok		Kısmen	
		Yeterli	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
Evcilik Köşesi	f	79	82	27	1
	%	41,8	43,4	14,3	0,5
Eğitici Oyuncak Köşesi	f	77	74	32	6
	%	40,7	39,2	16,9	3,2
Blok Köşesi	f	85	68	29	4
	%	45,7	36,6	15,6	2,2
Müzik Köşesi	f	58	69	39	22
	%	30,9	36,7	20,7	11,7
Fen-Doğa Köşesi	f	45	58	52	25
	%	25,0	32,2	28,9	13,9
Kukla Köşesi	f	77	67	35	8
	%	41,2	35,8	18,7	4,3
Kitap Köşesi	f	83	67	35	4
	%	43,9	35,4	18,5	2,1
Sanat Köşesi	f	82	58	30	13
	%	44,8	31,7	16,4	7,1
Meslekler Köşesi	f	10	26	19	9
	%	15,6	40,6	29,7	14,1
Sağlık Köşesi	f	18	27	17	7
	%	26,1	39,1	24,6	10,1
Atatürk Köşesi	f	95	65	9	10
	%	53,1	36,3	5,0	5,6
Kum Havuzu Köşesi	f	9	5	5	2
	%	42,9	23,8	23,8	9,5
Jimnastik Köşesi	f	2	2	16	11
	%	6,5	6,5	51,6	35,5

Çizelge 4’de görüldüğü gibi, evcilik köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 43.4’ü yeterli, % 41.8’i çok yeterli, % 14.3’ü kısmen yeterli ve % 0.5’i yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 99.5’inin evcilik köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Eğitici oyuncak köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 40.7’si çok yeterli, % 39.2’si yeterli, % 16.9’u kısmen yeterli ve % 3.2’si yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 96,8’inin eğitici oyuncak köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Blok köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 45.7’si çok yeterli, % 36.6’sı yeterli, % 15.6’sı kısmen yeterli ve % 2.2’si yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 97.8’inin blok köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Müzik köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 36.7’si yeterli, % 30.9’u çok yeterli, % 20.7’si kısmen yeterli ve % 11.7’si yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 88.3’ünün müzik köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Fen-doğa köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 32.2’si yeterli, % 28.9’u kısmen yeterli, % 25’i çok yeterli ve % 13.9’u yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 86.1’inin fen-doğa köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Kukla köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 41.2’si çok yeterli, % 35.8’i yeterli, % 18.7’si kısmen yeterli ve

% 4.3'ü yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 95.7'sinin kukla köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Kitap köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 43.9'u çok yeterli, % 35.4'ü yeterli, % 18.5'i kısmen yeterli ve % 2.1'i yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 97.9'unun kitap köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Sanat köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 44.8'i çok yeterli, % 31.7'si yeterli, % 16.4'ü kısmen yeterli ve % 7.1'i yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 92.9'unun sanat köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Meslekler köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak sınıflarında meslekler köşesi bulunan öğretmenlerin % 40.6'sı yeterli, % 29.7'si kısmen yeterli, % 15.6'sı çok yeterli ve % 14.1'i yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında meslekler köşesi bulunan öğretmenlerin % 85.9'unun meslekler köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Sağlık köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak sınıflarında sağlık köşesi bulunan öğretmenlerin % 39.1'i yeterli, % 26.1'i çok yeterli, % 24.6'sı kısmen yeterli ve % 10.1'i yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında sağlık köşesi bulunan öğretmenlerin % 89.9'unun sağlık köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Atatürk köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 53.1'i çok yeterli, % 36.3'ü yeterli, % 5.6'sı yetersiz ve % 5'i kısmen

yeterli seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 94.4'ünün Atatürk köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Kum havuzu köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak sınıflarında kum havuzu köşesi bulunan öğretmenlerin % 42.9'u çok yeterli, % 23.8'i yeterli, % 23.8'i kısmen yeterli ve % 9.5'i yetersiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında kum havuzu köşesi bulunan öğretmenlerin % 90.5'inin kum havuzu köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Jimnastik köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterliliğiyle ilgili olarak sınıflarında jimnastik köşesi bulunan öğretmenlerin % 51.6'sı kısmen yeterli, % 35.5'i yetersiz, % 6.5'i çok yeterli ve % 6.5'i yeterli seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında jimnastik köşesi bulunan öğretmenlerin % 64.5'inin jimnastik köşesinin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından yeterli olduğu görüşünde olduğunu göstermektedir.

Çizelgedeki veriler dikkatle incelendiğinde öğretmenlerin öğrencilerin ilgisini çekme bakımından jimnastik köşesi dışındaki köşeleri yeterli buldukları söylenebilir. Bunun yanında öğretmenlerin meslekler, sağlık, müzik, fen-doğa köşelerinin de çok yeterli olmadığını düşündükleri görülmektedir.

3.4. Öğretmenlerin Çocukların İlgi Köşelerini Tercih Etme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın üçüncü alt amacında yanıt aranan sorulardan biri de “Çocukların ilgi köşelerini tercih etme durumları”yla ilgilidir. Bu nedenle, bu bölümde okulöncesi öğretmenlerinin, sınıflarındaki öğrencilerin ilgi köşelerini hangi sıklıkla tercih ettiklerine ilişkin görüşleri alınmıştır.

3.4.1. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Kız Öğrencilerin İlgi Köşelerini Hangi Sıklıkla Tercih Ettiklerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, sınıflarındaki kız öğrencilerin ilgi köşelerini hangi sıklıkla tercih ettiklerine ilişkin görüşleri Çizelge 5’de verilmiştir.

Çizelge 5. Sınıflarda Kız Öğrencilerin İlgi Köşelerini Tercih Etme Sıklıkları

İlgi Köşesi		Her		Ara	
		Zaman	Genellikle	Sıra	Hiç
Evcilik köşesi	f	152	34	3	-
	%	80,4	18,0	1,6	-
Eğitici oyuncak köşesi	f	66	90	32	1
	%	34,9	47,6	16,9	0,5
Blok köşesi	f	36	50	97	3
	%	19,4	26,9	52,2	1,6
Müzik köşesi	f	58	76	50	4
	%	30,9	40,4	26,6	2,1
Fen-doğa köşesi	f	30	52	90	8
	%	16,7	28,9	50,0	4,4
Kukla köşesi	f	77	74	35	1
	%	41,2	39,6	18,7	0,5
Kitap köşesi	f	89	74	25	1
	%	47,1	39,2	13,2	0,5
Jimnastik köşesi	f	2	10	7	12
	%	6,5	32,3	22,6	38,7
Sanat köşesi	f	104	52	20	7
	%	56,8	28,4	10,9	3,8
Meslekler köşesi	f	17	20	21	6
	%	26,6	31,3	32,8	9,4
Sağlık köşesi	f	26	23	16	4
	%	37,7	33,3	23,2	5,8
Kum havuzu köşesi	f	7	3	7	4
	%	33,3	14,3	33,3	19,0

Çizelge 5’de görüldüğü gibi kız öğrencilerin evcilik köşesini hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 80.4’ü her zaman, % 18’i genellikle ve % 1.6’sı ara sıra seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, kız öğrencilerin % 100’ünün

evcilik köşesini tercih ettiklerini göstermektedir. Araştırmanın bu bulgusu, Fagot'un (1974) yaptığı araştırmadaki, kız çocukların daha çok evcilik malzemeleri, bebek, giysi ve süslerle oynadığı bulgusuyla örtüşmektedir.

Eğitici oyuncak köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleri ile ilgili olarak öğretmenlerin % 47.6'sı genellikle, % 34.9'u her zaman, % 16.9'u ara sıra ve % 0.5'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, kız öğrencilerin % 99.5'inin eğitici oyuncak köşesini tercih ettiklerini göstermektedir. Bu bulgular Yavuzer'in (1981) yaptığı araştırmadaki, kız çocuklarına genellikle model oyuncaklar ve yapı-inşa oyuncakları alındığı bulgusuyla örtüşmektedir.

Blok köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleri ile ilgili olarak öğretmenlerin % 52.2'si ara sıra, % 26.9'u genellikle, % 19.4'ü her zaman ve % 1.6'sı hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, kız öğrencilerin % 98.4'ünün blok köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Müzik köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleri ile ilgili olarak öğretmenlerin % 40.4'ü genellikle, % 30.9'u her zaman, % 26.6'sı ara sıra ve % 2.1'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, kız öğrencilerin % 97.9'unun müzik köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Fen-doğa köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleri ile ilgili olarak öğretmenlerin % 50'si ara sıra, % 28.9'u genellikle, % 16.7'si her zaman ve % 4.4'ü hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, kız öğrencilerin % 95.6'sının fen-doğa köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Kukla köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleri ile ilgili olarak öğretmenlerin % 41.2'si her zaman, % 39.6'sı genellikle, % 18.7'si ara sıra ve % 0.5'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, kız öğrencilerin % 99.5'inin kukla köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Kitap köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 47.1'i her zaman, % 39.2'si genellikle, % 13.2'si ara sıra ve % 0.5'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, kız öğrencilerin % 99.5'inin kitap köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Jimnastik köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak sınıflarında jimnastik köşesi bulunan öğretmenlerin % 38.7'si hiç, % 32.3'ü genellikle, % 22.6'sı ara sıra ve % 6.5'i her zaman seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında jimnastik köşesi bulunan kız öğrencilerin % 61.3'ünün jimnastik köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Sanat köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 56.8'i her zaman, % 28.4'ü genellikle, % 10.9'u ara sıra ve % 3.8'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, kız öğrencilerin % 96.2'sinin sanat köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Meslekler köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak sınıflarında meslekler köşesi bulunan öğretmenlerin % 32.8'i ara sıra, % 31.3'ü genellikle, % 26.6'sı her zaman ve % 9.4'ü hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında meslekler köşesi bulunan kız öğrencilerin % 90.6'sının meslekler köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Sağlık köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak sınıflarında sağlık köşesi bulunan öğretmenlerin % 37.7'si her zaman, % 33.3'ü genellikle, % 23.2'si ara sıra ve % 5.8'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında sağlık köşesi bulunan kız öğrencilerin % 94.2'sinin sağlık köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Kum havuzu köşesini kız öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak sınıflarında kum havuzu köşesi bulunan öğretmenlerin % 33.3'ü her zaman, % 33.3'ü ara sıra, % 19'u hiç ve % 14.3'ü genellikle seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler,

sınıflarında kum havuzu köşesi bulunan kız öğrencilerin % 81'inin kum havuzu köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Çizelge 5'deki veriler dikkatle incelendiğinde, kız öğrencilerin daha çok evcilik, sanat, kitap, kukla ve sağlık köşelerini tercih ettikleri, eğitici oyuncak ve müzik köşelerini de genelde tercih ettikleri, ancak blok, fen-doğa, kum havuzu, meslekler ve jimnastik köşelerini ise çok az tercih ettikleri görülmektedir.

3.4.2. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Erkek Öğrencilerin İlgi Köşelerini Hangi Sıklıkla Tercih Ettiklerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, sınıflarındaki erkek öğrencilerin ilgi köşelerini hangi sıklıkla tercih ettiklerine ilişkin görüşleri Çizelge 6'da verilmiştir

Çizelge 6'da görüldüğü gibi erkek öğrencilerin evcilik köşesini hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 67.7'si ara sıra, % 18.5'i genellikle, % 7.4'ü her zaman ve % 6.3'ü hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, erkek öğrencilerin % 93.6'sının evcilik köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Eğitici oyuncak köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 46'sı her zaman, % 43.9'u genellikle % 9'u ara sıra ve % 1.1'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, erkek öğrencilerin % 98.9'unun eğitici oyuncak köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Blok köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 86'sı her zaman, % 11.3'ü genellikle, % 2.2'si ara sıra ve % 0.5'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, erkek öğrencilerin % 99.5'unun blok köşesini tercih ettiklerini göstermektedir. Araştırmanın bu bulgusu Fagot'un (1974) yaptığı araştırmadaki erkek çocukların daha çok blok, taşıt, top ve manipulatif oyuncaklarla oynadığı bulgusu ile örtüşmektedir.

Çizelge 6. Sınıflarda Erkek Öğrencilerin İlgi Köşelerini Tercih Etme Sıklıkları

İlgi Köşesi		Her		Ara	
		Zaman	Genellikle	Sıra	Hiç
Evcilik köşesi	f	14	35	128	12
	%	7,4	18,5	67,7	6,3
Eğitici oyuncak köşesi	f	87	83	17	2
	%	46,0	43,9	9,0	1,1
Blok köşesi	f	160	21	4	1
	%	86,0	11,3	2,2	0,5
Müzik köşesi	f	52	59	72	5
	%	27,7	31,4	38,3	2,7
Fen-doğa köşesi	f	38	62	68	12
	%	21,1	34,4	37,8	6,7
Kukla köşesi	f	42	74	66	5
	%	22,5	39,6	35,3	2,7
Kitap köşesi	f	58	72	54	5
	%	30,7	38,1	28,6	2,6
Jimnastik köşesi	f	1	4	8	18
	%	3,2	12,9	25,8	58,1
Sanat köşesi	f	42	66	61	14
	%	23,0	36,1	33,3	7,7
Meslekler köşesi	f	15	27	14	8
	%	23,4	42,2	21,9	12,5
Sağlık köşesi	f	12	30	19	8
	%	17,4	43,5	27,5	11,6
Kum havuzu köşesi	f	13	2	4	2
	%	61,9	9,5	19,0	9,5

Müzik köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 38.3'ü ara sıra, % 31.4'ü genellikle, % 27.7'si her zaman ve % 2.7'si hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, erkek öğrencilerin % 97.3'ünün müzik köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Fen-doğa köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 37.8'i ara sıra, % 34.4'ü genellikle, % 21.1'i her zaman ve % 6.7'si hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, erkek öğrencilerin % 93.3'ünün fen-doğa köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Kukla köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 39.6'sı genellikle, % 35.3'ü ara sıra, % 22.5'i her zaman ve % 2.7'si hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, erkek öğrencilerin % 97.3'ünün kukla köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Kitap köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 38.1'i genellikle, % 30.7'si her zaman, % 28.6'sı ara sıra ve % 2.6'sı hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, erkek öğrencilerin % 97.4'ünün kitap köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Jimnastik köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak sınıflarında jimnastik köşesi bulunan öğretmenlerin % 58.1'i hiç, % 25.8'i ara sıra, % 12.9'u genellikle ve % 3.2'si her zaman seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında jimnastik köşesi bulunan erkek öğrencilerin % 41.9'unun jimnastik köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Sanat köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak öğretmenlerin % 36.1'i genellikle, % 33.3'ü ara sıra, % 23'ü her zaman ve % 7.7'si hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, erkek öğrencilerin % 92.3'ünün sanat köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Meslekler köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak sınıflarında meslekler köşesi bulunan öğretmenlerin % 42.2'si genellikle, % 23.4'ü her zaman, % 21.9'u ara sıra ve % 12.5'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında meslekler köşesi bulunan erkek öğrencilerin % 87.5'inin meslekler köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Sağlık köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak sınıflarında sağlık köşesi bulunan öğretmenlerin % 43.5'i genellikle, % 27.5'i ara sıra, % 17.4'ü her zaman ve % 11.6'sı hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında sağlık köşesi bulunan erkek öğrencilerin % 88.4'ünün sağlık köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Kum havuzu köşesini erkek öğrencilerin hangi sıklıkla tercih ettikleriyle ilgili olarak sınıflarında kum havuzu köşesi bulunan öğretmenlerin % 61.9'u her zaman, % 19'u ara sıra, % 9.5'i genellikle ve % 9.5'i hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, sınıflarında kum havuzu köşesi bulunan erkek öğrencilerin % 90.5'inin kum havuzu köşesini tercih ettiklerini göstermektedir.

Çizelge 6 dikkatle incelendiğinde, erkek öğrencilerin daha çok blok, kum havuzu ve eğitici oyuncak köşelerini tercih ettikleri; sağlık, meslekler, kukla, kitap ve sanat köşelerini de genelde tercih ettikleri, ancak evcilik, müzik, fen-doğa ve jimnastik köşelerini ise çok fazla tercih etmedikleri anlaşılmaktadır.

3.5. Öğrencilerin İlgi Köşelerini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, öğrencilerin ilgi köşelerini tercih etme nedenlerine ilişkin görüşleri Çizelge 7'de verilmiştir.

Çizelge 7'de görüldüğü gibi öğrencilerin evcilik köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 63'ü evet, % 36.5'i hayır yanıtı vermiş, % 0.5'i yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 55.6'sı evet, % 43.9'u hayır yanıtı vermiş, % 0.5'i yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 70.9'u hayır, % 28.6'sı evet yanıtı vermiş, % 0.5'i yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 93.1'i evet, % 6.3'ü hayır yanıtı vermiş, % 0.5'i yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 59.8'i hayır, % 39.7'si evet yanıtı vermiş, % 0.5'i yanıt vermemiştir. Bu verilerle, öğrencilerin evcilik köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 93.1) etkili olduğu söylenebilir. Bunu malzeme sayısının yeterli olması (% 63.0), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 55.6), zamanın yeterli olması (% 39.7) ve öğretmenin yönlendirmesi (% 28.6) seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Çizelge 7. Öğrencilerin İlgi Köşelerini Tercih Etme Nedenleri

İlgi Köşeleri		Malzeme Sayısının Yeterli Olması			Köşenin iyi Hazırlanmış olması			Öğretmenin Yönlendirmesi			Öğrencilerin Kendi İstekleri			Zamanın Yeterli Olması		
		Evet	Hayır	Yanıtsız	Evet	Hayır	Yanıtsız	Evet	Hayır	Yanıtsız	Evet	Hayır	Yanıtsız	Evet	Hayır	Yanıtsız
Evcilik köşesi	f	119	69	1	105	83	1	54	134	1	176	12	1	75	113	1
	%	63.0	36.5	0.5	55.6	43.9	0.5	28.6	70.9	0.5	93.1	6.3	0.5	39.7	59.8	0.5
Eğitici oyuncak köşesi	f	88	100	1	73	115	1	121	67	1	125	63	1	48	140	1
	%	46.6	52.9	0.5	38.6	60.8	0.5	64.0	35.4	0.5	66.1	33.3	0.5	25.4	74.1	0.5
Blok köşesi	f	108	79	2	74	113	2	56	131	2	157	30	2	60	127	2
	%	57.1	41.8	1.1	39.2	59.8	1.1	29.6	69.3	1.1	83.1	15.9	1.1	31.7	67.2	1.1
Müzik köşesi	f	62	124	3	61	125	3	107	79	3	125	61	3	42	144	3
	%	32.8	65.6	1.6	32.3	66.1	1.6	56.6	41.8	1.6	66.1	32.3	1.6	22.2	76.2	1.6
Fen-doğa köşesi	f	30	150	9	44	136	9	147	33	9	89	91	9	28	152	9
	%	15.9	79.4	4.8	23.3	72.0	4.8	77.8	17.5	4.8	47.1	48.1	4.8	14.8	80.4	4.8
Sanat köşesi	f	86	97	6	74	109	6	118	65	6	146	37	6	60	123	6
	%	45.5	51.3	3.2	39.2	57.7	3.2	62.4	34.4	3.2	77.2	19.6	3.2	31.7	65.1	3.2
Kukla köşesi	f	75	109	5	81	103	5	90	94	5	150	34	5	39	145	5
	%	39.7	57.7	2.6	42.9	54.5	2.6	47.6	49.7	2.6	79.4	18.0	2.6	20.6	76.7	2.6
Kitap köşesi	f	95	92	2	86	101	2	97	90	2	135	52	2	38	149	2
	%	50.3	48.7	1.1	45.5	53.4	1.1	51.3	47.6	1.1	71.4	27.5	1.1	20.1	78.8	1.1
Jimnastik köşesi	f	20	57	112	19	58	112	40	37	112	52	25	112	22	55	112
	%	10.6	30.2	59.3	10.1	30.7	59.3	21.2	19.6	59.3	27.5	13.2	59.3	11.6	29.1	59.3
Meslekler köşesi	f	26	89	74	31	84	74	63	52	74	76	39	74	18	97	74
	%	13.8	47.1	39.2	16.4	44.4	39.2	33.3	27.5	39.2	40.2	20.6	39.2	9.5	51.3	39.2
Sağlık köşesi	f	28	91	70	30	89	70	72	47	70	79	40	70	27	92	70
	%	14.8	48.1	37.0	15.9	47.1	37.0	38.1	24.9	37.0	41.8	21.2	37.0	14.3	48.7	37.0
Kum havuzu köşesi	f	13	31	145	13	31	145	15	29	145	31	13	145	17	27	145
	%	6.9	16.4	76.7	6.9	16.4	76.7	7.9	15.3	76.7	16.4	6.9	76.7	9.0	14.3	76.7
Genel	f	750	1088	430	691	1147	430	980	858	430	1341	497	430	474	1364	430
	%	33.1	48.0	19.0	30.5	50.6	19.0	43.2	37.8	19.0	59.1	21.9	19.0	20.9	60.1	19.0

Öğrencilerin eğitici oyuncak köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 52.9’u hayır, % 46.6’sı evet yanıtı vermiş, % 0.5’i yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 60.8’i hayır, % 38.6’sı evet yanıtı vermiş, % 0.5’i yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 64’ü evet, % 35.4’ü hayır yanıtı vermiş, % 0.5’i yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 66.1’i evet, % 33.3’ü hayır yanıtı vermiş, % 0.5’i yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 74.1’i hayır, % 25.4’ü evet yanıtı vermiş, % 0.5’i yanıt vermemiştir. Bu verilere göre, öğrencilerin eğitici oyuncak köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 66.1) etkili olduğu söylenebilir. Bunu öğretmenin yönlendirmesi (% 64), malzeme sayısının yeterli olması (% 46.6), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 38.6) ve zamanın yeterli olması (% 25.4) seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin blok köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 57.1’i evet, % 41.8’i hayır yanıtı vermiş, % 1.1’i yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 59.8’i hayır, % 39.2’si evet yanıtı vermiş, % 1.1’i yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 69.3’ü hayır, % 29.6’sı evet yanıtı vermiş, % 1.1’i yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 83.1’i evet, % 15.9’u hayır yanıtı vermiş, % 1.1’i yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 67.2’si hayır, % 31.7’si evet yanıtı vermiş, % 1.1’i yanıt vermemiştir. Bu verilerden, öğrencilerin blok köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 83.1) etkili olduğu söylenebilir. Bunu malzeme sayısının yeterli olması (% 57.1), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 39.2), zamanın yeterli olması (% 31.7) ve öğretmenin yönlendirmesi (% 29.6) seçeneklerinin izlediği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin müzik köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 65.6’sı hayır, % 32.8’i evet yanıtı vermiş, % 1.6’sı yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 66.1’i hayır, % 32.3’ü evet yanıtı vermiş, % 1.6’sı yanıt vermemiş, “öğretmenin

yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 56.6’sı evet, % 41.8’i hayır yanıtı vermiş, % 1.6’sı yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 66.1’i evet, % 32.3’ü hayır yanıtı vermiş, % 1.6’sı yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 76.2’si hayır, % 22.2’si evet yanıtı vermiş, % 1.6’sı yanıt vermemiştir. Bu veriler, öğrencilerin müzik köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 66.1) etkili olduğunu göstermektedir. Bunu, öğretmenin yönlendirmesi (% 56.6), malzeme sayısının yeterli olması (% 32.8), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 32.3) ve zamanın yeterli olması (% 22.2) seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin fen-doğa köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 79.4’ü hayır, % 15.9’u evet yanıtı vermiş, % 4.8’i yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 72’si hayır, % 23.3’ü evet yanıtı vermiş, % 4.8’i yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 77.8’i evet, % 17.5’i hayır yanıtı vermiş, % 4.8’i yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 48.1’i hayır, % 47.1’i evet yanıtı vermiş, % 4.8’i yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 80.4’ü hayır, % 14.8’i evet yanıtı vermiş, % 4.8’i yanıt vermemiştir. Bu verilerle, öğrencilerin fen-doğa köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle öğretmenin yönlendirmesinin (% 77.8) etkili olduğu söylenebilir. Bunu öğrencilerin kendi istekleri (% 47.1), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 23.3), malzeme sayısının yeterli olması (% 15.9) ve zamanın yeterli olması (% 14.8) seçeneklerinin izlediği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin sanat köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 51.3’ü hayır, % 45.5’i evet yanıtı vermiş, % 3.2’si yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 57.7’si hayır, % 39.2’si evet yanıtı vermiş, % 3.2’si yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 62.4’ü evet, % 34.4’ü hayır yanıtı vermiş, % 3.2’si yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 77.2’si evet, % 19.6’sı hayır yanıtı vermiş, % 3.2’si yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 65.1’i hayır, % 31.7’si evet

yanıtı vermiş, % 3.2'si yanıt vermemiştir. Bu verilerle, öğrencilerin sanat köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 77.2) etkili olduğu söylenebilir. Bunu öğretmenin yönlendirmesi (% 62.4), malzeme sayısının yeterli olması (% 45.5), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 39.2) ve zamanın yeterli olması (% 31.7) seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin kukla köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 57.7'si hayır, % 39.7'si evet yanıtı vermiş, % 2.6'sı yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 54.5'i hayır, % 42.9'u evet yanıtı vermiş, % 2.6'sı yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 49.7'si hayır, % 47.6'sı evet yanıtı vermiş, % 2.6'sı yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 79.4'ü evet, % 18'i hayır yanıtı vermiş, % 2.6'sı yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 76.7'si hayır, % 20.6'sı evet yanıtı vermiş, % 2.6'sı yanıt vermemiştir. Bu verilere göre, öğrencilerin kukla köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 79.4) etkili olduğu söylenebilir. Bunun yanında öğretmenin yönlendirmesi (% 47.6), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 42.9), malzeme sayısının yeterli olması (% 39.7) ve zamanın yeterli olması (% 20.6) da öğrencilerin kukla köşesini tercih etmesinde etkili olmaktadır.

Öğrencilerin kitap köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 50.3'ü evet, % 48.7'si hayır yanıtı vermiş, % 1.1'i yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 53.4'ü hayır, % 45.5'i evet yanıtı vermiş, % 1.1'i yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 51.3'ü evet, % 47.6'sı hayır yanıtı vermiş, % 1.1'i yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 71.4'ü evet, % 27.5'i hayır yanıtı vermiş, % 1.1'i yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 78.8'i hayır, % 20.1'i evet yanıtı vermiş, % 1.1'i yanıt vermemiştir. Bu veriler, öğrencilerin kitap köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 71.4) etkili olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin kendi isteklerini, sırasıyla öğretmenin yönlendirmesi (% 51.3), malzeme

sayısının yeterli olması (% 50.3), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 45.5) ve zamanın yeterli olması (% 20.1) seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin jimnastik köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 30.2’si hayır, % 10.6’sı evet yanıtı vermiş, % 59.3’ü yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 30.7’si hayır, % 10.1’i evet yanıtı vermiş, % 59.3’ü yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 21.2’si evet, % 19.6’sı hayır yanıtı vermiş, % 59.3’ü yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 27.5’i evet, % 13.2’si hayır yanıtı vermiş, % 59.3’ü yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 29.1’i hayır, % 11.6’sı evet yanıtı vermiş, % 59.3’ü yanıt vermemiştir. Bu verilere göre, öğrencilerin jimnastik köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 27.5) etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bunu, öğretmenin yönlendirmesi (% 21.2), zamanın yeterli olması (% 11.6), malzeme sayısının yeterli olması (% 10.6) ve köşenin iyi hazırlanmış olması (% 10.1) seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin meslekler köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 47.1’i hayır, % 13.8’i evet yanıtı vermiş, % 39.2’si yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 44.4’ü hayır, % 16.4’ü evet yanıtı vermiş, % 39.2’si yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 33.3’ü evet, % 27.5’i hayır yanıtı vermiş, % 39.2’si yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 40.2’si evet, % 20.6’sı hayır yanıtı vermiş, % 39.2’si yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 51.3’ü hayır, % 9.5’i evet yanıtı vermiş, % 39.2’si yanıt vermemiştir. Bu veriler, öğrencilerin meslekler köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 40.2) etkili olduğunu göstermektedir. Bunu, öğretmenin yönlendirmesi (% 33.3), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 16.4), malzeme sayısının yeterli olması (% 13.8) ve zamanın yeterli olması (% 9.5) seçeneklerinin izlediği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin sağlık köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 48.1’i hayır, % 14.8’i evet yanıtı vermiş, % 37’si yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 47.1’i hayır, % 15.9’u evet yanıtı vermiş, % 37’si yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 38.1’i evet, % 24.9’u hayır yanıtı vermiş, % 37’si yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 41.8’i evet, % 21.2’si hayır yanıtı vermiş, % 37’si yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 48.7’si hayır, % 14.3’ü evet yanıtı vermiş, % 37’si yanıt vermemiştir. Bu verilere göre, öğrencilerin sağlık köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 41.8) etkili olduğu söylenebilir. Bunu, öğretmenin yönlendirmesi (% 38.1), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 15.9), malzeme sayısının yeterli olması (% 14.8) ve zamanın yeterli olması (% 14.3) seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin kum havuzu köşesini tercih etme nedenleri olarak; “malzeme sayısının yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 16.4’ü hayır, % 6.9’u evet yanıtı vermiş, % 76.7’si yanıt vermemiş, “köşenin iyi hazırlanması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 16.4’ü hayır, % 6.9’u evet yanıtı vermiş, % 76.7’si yanıt vermemiş, “öğretmenin yönlendirmesi”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 15.3’ü hayır, % 7.9’u evet yanıtı vermiş, % 76.7’si yanıt vermemiş, “öğrencilerin kendi istekleri”yle ilgili olarak öğretmenlerin % 16.4’ü evet, % 6.9’u hayır yanıtı vermiş, % 76.7’si yanıt vermemiş, “zamanın yeterli olması”yla ilgili olarak öğretmenlerin % 14.3’ü hayır, % 9’u evet yanıtı vermiş, % 76.7’si yanıt vermemiştir. Bu veriler, öğrencilerin kum havuzu köşesini tercih etme nedeni olarak öncelikle kendi isteklerinin (% 16.4) etkili olduğunu göstermektedir. Bunu, zamanın yeterli olması (% 9), öğretmenin yönlendirmesi (% 7.9), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 6.9) ve malzeme sayısının yeterli olması (% 6.9) seçeneklerinin izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin ilgi köşelerini tercih etme nedenlerini yansıtan Çizelge 7 bir bütün olarak incelendiğinde, öğrencilerin ilgi köşelerini tercih etme nedenlerinde öncelikle öğrencilerin kendi isteklerinin (% 59.1) etkili olduğu, bunu öğretmenin yönlendirmesi

(% 43.2), malzeme sayısının yeterli olması (% 33.1), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 30.5) ve zamanın yeterli olması (% 20.9) seçeneklerinin izlediği anlaşılmaktadır.

3.6. Öğretmenlerin İlgi Köşelerinde Etkinliklerin Uygulanması Sırasında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanması sırasında karşılaştıkları sorunlarla ilgili veriler Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8. Sınıflarda İlgi Köşelerinde Etkinliklerin Uygulanması Sırasında Karşılaşılan Sorunların Sıklık Derecesi

Sorunlar		Her		Ara	
		Zaman	Genellikle	Sıra	Hiç
Fiziki şartların yetersiz olması	f	50	38	51	50
	%	26.5	20.1	27.0	26.5
Malzeme sayısının yetersiz olması	f	26	38	79	46
	%	13.8	20.1	41.8	24.3
Çocuk sayısının çok olması	f	41	31	58	59
	%	21.7	16.4	30.7	31.2
Çocuk sayısının az olması	f	-	5	23	161
	%	-	2.6	12.2	85.2
Köşeler hakkında yeterli bilgiye sahip olmama	f	-	1	38	150
	%	-	0.5	20.1	79.4
Köşeye ayrılan zamanın yetersiz olması	f	6	11	66	106
	%	3.2	5.8	34.9	56.1

Çizelge 8’de görüldüğü gibi, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanması sırasında karşılaşılan sorunlardan fiziki şartların yetersizliğiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 27’si ara sıra, % 26.5’i her zaman, % 26.5’i hiç ve % 20.1’i genellikle seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler öğretmenlerin % 73.6’sının, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında fiziki şartların yetersizliği nedeniyle sorunlar yaşadığını göstermektedir.

İlgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan, malzeme sayısının yetersiz olmasıyla ilgili olarak öğretmenlerin % 41.8'i ara sıra, % 24.3'ü hiç, % 20.1'i genellikle ve % 13.8'i her zaman seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 75.7'sinin, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında malzeme sayısının yetersizliği nedeniyle sorunlar yaşadığını göstermektedir.

İlgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan, çocuk sayısının çok olmasıyla ilgili olarak öğretmenlerin % 31.2'si hiç, % 30.7'si ara sıra, % 21.7'si her zaman ve % 16.4'ü genellikle seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler öğretmenlerin % 68.8'inin, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında çocuk sayısının çok olması nedeniyle sorunlar yaşadığını göstermektedir.

İlgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan, çocuk sayısının az olmasıyla ilgili olarak öğretmenlerin % 85.2'si hiç, % 12.2'si ara sıra, % 2.6'sı genellikle seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 14.8'inin, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında çocuk sayısının az olması nedeniyle sorunlar yaşadığını göstermektedir.

İlgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan, köşeler hakkında yeterli bilgiye sahip olmama ile ilgili olarak öğretmenlerin % 79.4'ü hiç, % 20.1'i ara sıra, % 0.5'i genellikle seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 20.6'sının, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında köşeler hakkında yeterli bilgiye sahip olmama nedeniyle sorunlar yaşadığını göstermektedir.

İlgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan, köşeye ayrılan zamanın yetersiz olması ile ilgili olarak öğretmenlerin % 56.1'i hiç, % 34.9'u ara sıra, % 5.8'i genellikle ve % 3.2'si her zaman seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu veriler, öğretmenlerin % 43.9'unun, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında köşeye ayrılan zamanın yetersiz olması nedeniyle sorunlar yaşadığını göstermektedir.

Çizelge 8'deki veriler, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanması sırasında karşılaşılan sorunların başında malzeme sayısının yetersiz olmasının geldiğini göstermektedir.

Bunun yanı sıra fiziki şartların yetersiz olması ve çocuk sayısının fazla olması da karşılaşılan sorunlar arasında yer almaktadır.

3.7. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Günlük Etkinlikler İçindeki Yeri, Önemi ve Etkililiğiyle İlgili Neler Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Günlük Etkinlikler İçindeki Yeri, Önemi ve Etkililiğiyle İlgili Neler Düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 9’da gösterilmiştir.

Çizelge 9’da görüldüğü gibi görüşleri alınan öğretmenlerin 44’ü “Paylaşma, yardımlaşma, işbirliği gibi sosyal davranışlar kazandırır”, 32’si “Hayal güçleri ve yaratıcılıklarını geliştirir”, 29’u “Kendilerini rahat ifade etmelerini sağlar”, 29’u “Duygusal açıdan rahatlamlarını sağlar”, 18’i “Öğretmenin çocukları gözlemleyebilmesi için uygun ortam sağlar”, 17’si “Diğer etkinliklere geçişte kolaylık sağlar”, 15’i “Yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlar”, 10’u “Eğitici ve eğlendiricidir”, 10’u “Tüm gelişim alanları üzerinde etkilidir”, 9’u “Dil becerilerini geliştirir”, 8’i “Bilişsel gelişimlerini destekler”, 8’i “Fiziksel gelişimlerini destekler”, 8’i “Okulöncesi eğitimin amaçlarının gerçekleşmesini sağlar”, 7’si “Kendilerini özgür hissetmelerini sağlar”, 6’sı “Yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlar”, 5’i “El becerilerinin gelişiminde etkilidir”, 4’ü “Güne iyi başlamalarını sağlar”, 4’ü “Problem çözme becerileri gelişir”, 4’ü “İç dünyalarını yansıtmasını sağlar”, 2’si “Yeni davranışlar kazanmalarını sağlar”, 2’si “Enerjilerini boşaltmalarını sağlar”, 1’i “Zeka türlerinin ortaya çıkmasını sağlar”, 1’i “Okula uyum sağlamada etkilidir” ve 1’i de “Çocukların iletişim becerilerini geliştirir” görüşündedir.

Bu görüşlerden ilgi köşelerinin, öğrencilerin paylaşma, yardımlaşma, işbirliği gibi sosyal davranışları kazanmaları bakımından günlük etkinlikler içerisinde önemli bir yer tutmakta olduğu söylenebilir. Ayrıca, hayal güçleri ve yaratıcılıklarını geliştirme, kendilerini rahat ifade etmelerini ve duygusal açıdan rahatlamlarını sağlama bakımından da oldukça etkili olduğu söylenebilir.

Çizelge 9. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Günlük Etkinlikler İçindeki Yeri, Önemi ve Etkililiğiyle İlgili Neler Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlgi Köşelerinin Günlük Etkinlikler İçindeki Yeri, Önemi ve Etkililiğiyle İlgili Neler Düşünüyorsunuz?	f
a. Paylaşma, yardımlaşma, işbirliği gibi sosyal davranışlar kazandırır.	44
b. Hayal güçleri ve yaratıcılıklarını geliştirir.	32
c. Kendilerini rahat ifade etmelerini sağlar.	29
d. Duygusal açıdan rahatlamalarını sağlar.	29
e. Öğretmenin çocukları gözlemleyebilmesi için uygun ortam sağlar.	18
f. Diğer etkinliklere geçişte kolaylık sağlar.	17
g. Yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlar.	15
h. Eğitici ve eğlendiricidir.	10
i. Tüm gelişim alanları üzerinde etkilidir.	10
j. Dil becerilerini geliştirir.	9
k. Bilişsel gelişimlerini destekler.	8
l. Fiziksel gelişimlerini destekler.	8
m. Okulöncesi eğitimin amaçlarının gerçekleşmesini sağlar.	8
n. Kendilerini özgür hissetmelerini sağlar.	7
o. Yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlar.	6
p. El becerilerinin gelişiminde etkilidir.	5
r. Güne iyi başlamalarını sağlar.	4
s. Problem çözme becerileri gelişir.	4
t. İç dünyalarını yansıtmalarını sağlar.	4
u. Yeni davranışlar kazanmalarını sağlar.	2
v. Enerjilerini boşaltmalarını sağlar.	2
y. Zeka türlerinin ortaya çıkmasını sağlar.	1
z. Okula uyum sağlamada etkilidir.	1
aa.Çocukların iletişim becerilerini geliştirir.	1
Görüşler Toplamı	274

3.8. Öğretmenlerin “Çocukların İlgil Köşelerine Olan İlgilerini Nasıl Buluyorsunuz? Sizce Hangi Etkenler Onların İlgil Köşelerine İlgilerini Artırıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlerin “Çocukların İlgil Köşelerine Olan İlgilerini Nasıl Buluyorsunuz? Sizce Hangi Etkenler Onların İlgil Köşelerine İlgilerini Artırıyor?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 10’da gösterilmiştir.

Çizelge 10’da görüldüğü gibi görüşleri alınan öğretmenlerin 54’ü “Hepsi çok ilgililer”, 22’si “İlgileri yeterli”, 12’si “Cinsiyet farklılığı köşelerin tercih edilmesinde etkili”, 10’u “Bazı köşelere ilgi daha fazla (evcilik ve blok)”, 6’sı “Öğretmen rehberlik edip ilgileniyorsa daha çok ilgileniyorlar”, 4’ü “Sınıftaki köşeler yetersiz olduğu için ilgi çekmiyor”, 2’si “İlgileri değişken”, 2’si “Kız öğrenciler erkeklere göre daha ilgili”, 2’si “Küçük yaş gruplarında ilgi daha az”, 2’si “O günkü ruhsal durumlarına göre ilgi değişiyor”, 1’i “İlgileri yetersiz” ve 1’i “Çocuklar sürekli değişiklik bekliyor” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Yine Çizelge 10’da çocukların ilgi köşelerine ilgilerini artıran etkenler konusunda ise öğretmenlerin 56’sı “Malzeme sayısının yeterli ve ilgi çekici oluşu”, 46’sı “Köşenin iyi hazırlanmış olması ve sık sık değişiklik yapılması”, 26’sı “Öğretmenin yönlendirmesi ve dikkat çekmesi”, 24’ü “Köşede özgür oyun ortamının sağlanması ve yeterli sürenin verilmesi”, 11’i “Öğrencilerin kendi istekleri”, 8’i “Yaparak-yaşayarak öğrenmelerine olanak tanınması”, 7’si “Köşelerin günlük yaşantıyla bağlantılı olması”, 7’si “Eğitim ortamının, ev ve çevrelerinden farklı olması”, 5’i “Köşelerde uygulanan etkinliklerin niteliği”, 3’ü “Köşelerin çocuklarla birlikte hazırlanması”, 2’si “Tüm köşelerin eksiksiz hazırlanması” ve 1’i de “Malzemelerin farklı işlevselliğe sahip olması” biçiminde görüş belirtmişlerdir.

Bu görüşlerden çocukların tümünün, ilgi köşelerine karşı olan ilgilerinin yeterli olduğu sonucu çıkarılabilir. Ayrıca, cinsiyet farklılığının köşelerin tercih edilmesinde etkili olduğu ve bazı köşelere (evcilik ve blok) daha fazla ilgi bulunduğu da söylenebilir.

Çizelge 10. Öğretmenlerin “Çocukların İlgi Köşelerine Olan İlgilerini Nasıl Buluyorsunuz? Sizce Hangi Etkenler Onların İlgi Köşelerine İlgilerini Artırıyor?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Çocukların İlgi Köşelerine Olan İlgilerini Nasıl Buluyorsunuz? Sizce Hangi Etkenler Onların İlgi Köşelerine Olan İlgilerini Artırıyor?	f
a. Hepsi çok ilgililer.	54
b. İlgileri yeterli.	22
c. Cinsiyet farklılığı köşelerin tercih edilmesinde etkili.	12
d. Bazı köşelere ilgi daha fazla (evcilik ve blok).	10
e. Öğretmen rehberlik edip ilgileniyorsa daha çok ilgileniyorlar.	6
f. Sınıftaki köşeler yetersiz olduğu için ilgi çekmiyor.	4
g. İlgileri değişken.	2
h. Kız öğrenciler erkeklere göre daha ilgili.	2
i. Küçük yaş gruplarında ilgi daha az.	2
j. O günkü ruhsal durumlarına göre ilgi değişiyor.	2
k. İlgileri yetersiz.	1
l. Çocuklar sürekli değişiklik bekliyor.	1
Etkenler	
a. Malzeme sayısının yeterli ve ilgi çekici oluşu.	56
b. Köşenin iyi hazırlanmış olması ve sık sık değişiklik yapılması.	46
c. Öğretmenin yönlendirmesi ve dikkat çekmesi.	26
d. Köşede özgür oyun ortamının sağlanması ve yeterli sürenin verilmesi.	24
e. Öğrencilerin kendi istekleri.	11
f. Yaparak-yaşayarak öğrenmelerine olanak tanınması.	8
g. Köşelerin günlük yaşantıyla bağlantılı olması.	7
h. Eğitim ortamının, ev ve çevrelerinden farklı olması.	7
i. Köşelerde uygulanan etkinliklerin niteliği.	5
j. Köşelerin çocuklarla birlikte hazırlanması.	3
k. Tüm köşelerin eksiksiz hazırlanması.	2
l. Malzemelerin farklı işlevselliğe sahip olması.	1
Görüşler Toplamı	314

Araştırmanın bu bulgusu Schau ve diğerlerinin (1980) yaptığı araştırmanın, kız ve erkek çocukların cinsiyet tipli malzemeleri seçme eğiliminde oldukları bulgusu ile örtüşmektedir. Aynı zamanda Yavuzer'in (1999), cinsiyetin, oyun seçiminde önemli bir etken olduğunu ortaya koyan araştırma bulgusuyla da örtüşmektedir. Yine, bu görüşlerden köşelerde malzeme sayısının yeterli ve ilgi çekici olmasının, ilgi köşelerine olan ilgiyi artıran en önemli etken olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında köşenin iyi hazırlanmış olması ve köşelerde sık sık değişiklik yapılması ile öğretmenin ilgi köşesine yönlendirmesi ve dikkat çekmesi de ilgi köşelerine olan ilgiyi artırmada etkili olduğu söylenebilir.

3.9. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerindeki Etkinliklere İlgi Bakımından Kız ve Erkek Öğrenciler Arasında Ne Tür Farklılıklar Gözlüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlerin “İlgi Köşelerindeki Etkinliklere İlgi Bakımından Kız ve Erkek Öğrenciler Arasında Ne Tür Farklılıklar Gözlüyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 11’de gösterilmiştir.

Çizelge 11’de görüldüğü gibi görüşleri alınan öğretmenlerin 47’si “Erkekler hareketli köşeleri tercih ediyorlar (blok, meslekler, eğitici oyuncak)”, 40’ı “Kızlar sakın köşeleri tercih ediyorlar (evcilik, kukla, kitap, sanat)”, 37’si “Çoğunlukla kızlar evcilik, erkekler blok köşesinde oynuyor”, 33’ü “Kız ve erkekler kendi cinsiyetlerine uygun köşelerde oynuyorlar”, 18’i “Kız ve erkekler köşelere aynı oranda ilgi gösteriyorlar”, 12’si “Kızlar kendi aralarında gruplaşarak oynuyorlar”, 11’i “Kızlar, köşelere, erkeklere oranla daha fazla ilgi gösteriyorlar”, 9’u “Erkekler kendi aralarında gruplaşarak oynuyorlar”, 9’u “Kızlar küçük kas gelişimine, erkekler büyük kas gelişimine yönelik etkinliklere daha fazla ilgi gösteriyorlar”, 6’sı “Genellikle kızlar anne, erkekler baba rolüne bürünüyor”, 3’ü “Kızlar ve erkekler birlikte oynuyor”, 2’si “Erkekler, kızlara göre araştırmaya yönelik etkinlikleri daha çok tercih ediyorlar”, 2’si “Erkekler, kızlara göre köşelere daha ilgili”, 1’i “Erkekler fiziksel gelişimlerini etkileyecek, kızlar ise bilişsel gelişimleri etkileyecek köşelere ilgi gösteriyor” ve 1’i de “Kızlar sanatsal etkinliklere daha fazla ilgi gösteriyor (resim yapma, boyama)” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Çizelge 11. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerindeki Etkinliklere İlgi Bakımından Kız ve Erkek Öğrenciler Arasında Ne Tür Farklılıklar Gözlüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlgi Köşelerindeki Etkinliklere İlgi Bakımından Kız ve Erkek Öğrenciler Arasında Ne Tür Farklılıklar Gözlüyorsunuz?	f
a. Erkekler hareketli köşeleri tercih ediyorlar (blok, meslekler, eğitici oyuncak).	47
b. Kızlar sakin köşeleri tercih ediyorlar (evcilik, kukla, kitap, sanat).	40
c. Çoğunlukla kızlar evcilik, erkekler blok köşesinde oynuyor.	37
d. Kız ve erkekler kendi cinsiyetlerine uygun köşelerde oynuyorlar.	33
e. Kız ve erkekler köşelere aynı oranda ilgi gösteriyorlar.	18
f. Kızlar kendi aralarında gruplaşarak oynuyorlar.	12
g. Kızlar, köşelere, erkeklere oranla daha fazla ilgi gösteriyorlar.	11
h. Erkekler kendi aralarında gruplaşarak oynuyorlar.	9
i. Kızlar küçük kas gelişimine, erkekler büyük kas gelişimine yönelik etkinliklere daha fazla ilgi gösteriyorlar.	9
j. Genellikle kızlar anne, erkekler baba rolüne bürünüyor.	6
k. Kızlar ve erkekler birlikte oynuyor.	3
l. Erkekler, kızlara göre araştırmaya yönelik etkinlikleri daha çok tercih ediyorlar.	2
m. Erkekler, kızlara göre köşelere daha ilgili.	2
n. Erkekler fiziksel gelişimlerini etkileyecek, kızlar ise bilişsel gelişimleri etkileyecek köşelere ilgi gösteriyor.	1
o. Kızlar sanatsal etkinliklere daha fazla ilgi gösteriyor (resim yapma, boyama)	1
Görüşler Toplamı	231

Bu görüşlerden erkeklerin hareketli, kızların sakin köşeleri tercih ettiği sonucu çıkarılabilir. Ayrıca kızların evcilik, erkeklerin ise blok köşesine daha çok yöneldikleri ve kız ve erkeklerin ilgi köşelerini tercihlerinde cinsiyetlerinin etkili olduğu söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusu Johnson ve arkadaşlarının (1980) gerçekleştirdikleri araştırmada, kız ve erkek çocukların oyun davranışları arasındaki tek

fark olarak, cinsiyetlerine özgü oyuncak seçtikleri bulgusu ile örtüşmektedir. Yine bu görüşlerden kızların köşelere, erkeklere oranla daha fazla ilgi gösterdikleri sonucu çıkarılabilir. Araştırmanın bu bulgusu Aral ve arkadaşlarının (1997) erkek çocukların, kızlara oranla kendi cinsiyetine özgü oyuncakları daha fazla tercih ettikleri, kızların ise kendi cinsiyetine özgü oyuncaklar dışında karşı cinsiyete özgü oyuncakları da erkeklere oranla daha fazla tercih ettikleri bulgusu ile örtüşmektedir.

3.10. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Daha Etkili Olabilmesi İçin Sizce Neler Yapılmalıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Daha Etkili Olabilmesi İçin Sizce Neler Yapılmalıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 12’de gösterilmiştir.

Çizelge12’de görüldüğü gibi görüşleri alınan öğretmenlerin 65’i “Köşeler iyi hazırlanmalı ve sık sık değişiklik yapılmalı”, 62’si “Zengin malzeme olmalı”, 43’ü “Sınıfın fiziki koşulları uygun olmalı”, 30’u “Öğretmen rehberlik etmeli ve dikkat çekmeli”, 12’si “Çocukların ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak nitelikte olmalı”, 11’i “Öğrenci sayısı sınıfın koşullarına uygun olmalı”, 9’u “Velilerle işbirliği yapılmalı”, 8’i “Köşeler çocuklarla birlikte hazırlanmalı”, 8’i “Köşelerdeki malzemeler kullanışlı ve sağlam olmalı”, 7’si “Gerçeğine uygun malzemeler bulundurulmalı”, 6’sı “Öğretmen köşelerde oyuna müdahale etmemeli, yönlendirmemeli”, 4’ü “Köşeler her yaş seviyesine göre ayrı düzenlenmeli”, 4’ü “Günlük plandaki hedeflere uygun hazırlanmalı”, 3’ü “Öğretmenler araç geliştirme konusunda eğitim almalı”, 3’ü “Kıvrılır endişesiyle bazı malzemeler çocuklardan esirgenmemeli”, 3’ü “Köşelerdeki oyuncaklar canlı renklerde olmalı”, 3’ü “Milli Eğitim Müdürlüğü sınıflara destek sağlamalı”, 2’si “Öğretmen etkinliklere etkin olarak katılmalı”, 2’si “Çocukların köşelerdeki araç-gerece kolay ulaşmaları sağlanmalı”, 2’si “Köşeler çocukların aktif katılımını sağlayıcı biçimde düzenlenmeli”, 1’i “Köşelerde kurallar öğretmen tarafından konulmalı ve takip edilmeli”, 1’i “Öğretmen köşeler hakkında yeterli bilgiye sahip olmalı”, 1’i “Köşelere günlük hayatta sık karşılaştıkları malzemeler konulmalı”, 1’i “Öğrencilerin yaptığı malzemeler köşelerde kullanılmalı” ve 1’i de “Köşelerde oyun için yeterli süre verilmeli” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Çizelge 12. Öğretmenlerin “İlgi Köşelerinin Daha Etkili Olabilmesi İçin Sizce Neler Yapılmalıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlgi Köşelerinin Daha Etkili Olabilmesi İçin Sizce Neler Yapılmalıdır?	f
a. Köşeler iyi hazırlanmalı ve sık sık değişiklik yapılmalı.	65
b. Zengin malzeme olmalı.	62
c. Sınıfın fiziki koşulları uygun olmalı.	43
d. Öğretmen rehberlik etmeli ve dikkat çekmeli.	30
e. Çocukların ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak nitelikte olmalı.	12
f. Öğrenci sayısı sınıfın koşullarına uygun olmalı.	11
g. Velilerle işbirliği yapılmalı.	9
h. Köşeler çocuklarla birlikte hazırlanmalı.	8
i. Köşelerdeki malzemeler kullanışlı ve sağlam olmalı.	8
j. Gerçeğine uygun malzemeler bulundurulmalı.	7
k. Öğretmen köşelerde oyuna müdahale etmemeli, yönlendirmemeli.	6
l. Köşeler her yaş seviyesine göre ayrı düzenlenmeli.	4
m. Günlük plandaki hedeflere uygun hazırlanmalı.	4
n. Öğretmenler araç geliştirme konusunda eğitim almalı.	3
o. Kırılır endişesiyle bazı malzemeler çocuklardan esirgenmemeli.	3
p. Köşelerdeki oyuncaklar canlı renklerde olmalı.	3
r. Milli Eğitim Müdürlüğü sınıflara destek sağlamalı.	3
s. Öğretmen etkinliklere etkin olarak katılmalı.	2
t. Çocukların köşelerdeki araç-gerece kolay ulaşmaları sağlanmalı.	2
u. Köşeler çocukların aktif katılımını sağlayıcı biçimde düzenlenmeli.	2
v. Köşelerde kurallar öğretmen tarafından konulmalı ve takip edilmeli.	1
y. Öğretmen köşeler hakkında yeterli bilgiye sahip olmalı.	1
z. Köşelere günlük hayatta sık karşılaşmadıkları malzemeler konulmalı.	1
aa. Öğrencilerin yaptığı malzemeler köşelerde kullanılmalı.	1
bb. Köşelerde oyun için yeterli süre verilmeli.	1
Görüşler Toplamı	292

Bu görüşlerden, ilgi köşelerinin daha etkili olabilmesi için köşelerin iyi hazırlanması ve köşelerde sık sık değişiklik yapılması gerektiği sonucu çıkarılabilir. Ayrıca zengin malzeme bulunmasının, sınıfın fiziki koşullarının uygun olmasının ve öğretmenin rehberlik edip dikkat çekmesinin de ilgi köşelerinin daha etkili olabilmesinde önemli etmenler olduğu söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusu Saracho'nun 1989 yılında gerçekleştirdiği araştırmada, eğitim ve oyun alanları geniş araç-gereci yeterli ve düzenli olan öğretmeninin, çocukları koordine etme ve ilişki kurmada, sınırlı olanaklara sahip öğretmenden daha başarılı olduğu bulgusu ile örtüşmektedir.

3.11. Öğretmenlerin “İlgi Köşeleri İle İlgili Başka Görüş ve Düşünceleriniz Varsa Belirtiniz” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Öğretmenlerin “İlgi Köşeleri İle İlgili Başka Görüş ve Düşünceleriniz Varsa Belirtiniz” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 13’de gösterilmiştir.

Çizelge 13. Öğretmenlerin “İlgi Köşeleri İle İlgili Başka Görüş ve Düşünceleriniz Varsa Belirtiniz” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

İlgi Köşeleri İle İlgili Başka Görüş ve Düşünceler	f
a. Okulöncesi sınıfları daha geniş ve uygun ortamlara açılmalı.	7
b. İdareciler, okulöncesi sınıflarının işleyişi ve gereksinimleri konusunda bilgilendirilmeli.	3
c. Okulöncesi Eğitim Genel Müdürlüğü okullara kum havuzu ve bahçe oyuncakları sağlamalı.	3
d. Resim, müzik ve oyun etkinliklerine branş öğretmenleri girmeli.	2
e. Sınıflarda farklı yaş gruplarından çocuklar bulunmamalı.	2
f. Öğretmen adaylarına yalnızca bilgi yüklenmemeli, ilgi köşelerini hazırlama ve yaratıcılıklarını kullanma yolu da öğretilmeli.	1
g. Sınıflar ikili öğretimde kullanılmamalı.	1
h. İlgi köşeleri her sınıfta mutlaka olmalı.	1
Görüşler Toplamı	20

Çizelge 13’de görüldüğü gibi görüşleri alınan öğretmenlerin 7’si “Okulöncesi sınıfları daha geniş ve uygun ortamlara açılmalı”, 3’ü “İdareciler, okulöncesi sınıflarının işleyişi ve gereksinimleri konusunda bilgilendirilmeli”, 3’ü “Okulöncesi Eğitim Genel Müdürlüğü okullara kum havuzu ve bahçe oyuncakları sağlamalı”, 2’si “Resim, müzik ve oyun etkinliklerine branş öğretmenleri girmeli”, 2’si “Sınıflarda farklı yaş gruplarından çocuklar bulunmamalı”, 1’i “Öğretmen adaylarına sadece bilgi yüklenmemeli, ilgi köşelerini hazırlama ve yaratıcılıklarını kullanma yolu da öğretilmeli” 1’i “Sınıflar ikili öğretimde kullanılmamalı” ve 1’i de “İlgi köşeleri her sınıfta mutlaka olmalı” biçiminde görüş belirtmişlerdir.

Bu görüşlerden, okulöncesi sınıflarının daha geniş ve uygun ortamlara açılmasının ve idarecilerin okulöncesi sınıflarının işleyişi ve gereksinimleri konusunda bilgilendirilmelerinin, ilgi köşelerinin geliştirilebilmesi bakımından önemli olduğu sonucu çıkarılabilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, öğretmen görüşlerine dayalı olarak elde edilen bulgular temel alınarak okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenlerine ilişkin sonuçlara yer verilmiştir. Ayrıca elde edilen bulgulara dayalı olarak uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

4.1. Sonuçlar

Öğretmenlerin, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenlerine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular ve bulgulardan ortaya çıkan sonuçlar; ilgi köşelerinin durumları, ilgi köşelerinin öğrencilerin ilgilerini çekme bakımından yeterlilikleri, çocukların ilgi köşelerini tercih etme nedenleri, ilgi köşelerinde etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve ilgi köşelerinin günlük etkinlikler içindeki yeri, önemi, etkililiği ve etkililiğinin artırılması için belirttikleri görüşler temel alınarak verilmiştir.

- Öğretmenlerin görev yaptıkları sınıflarında, evcilik, eğitici oyuncak ve kitap köşeleri % 100; müzik köşesi % 99.5; kukla köşesi % 98.9, blok köşesi % 98.4; sanat köşesi % 96.8; fen-doğa köşesi % 95.2; Atatürk köşesi % 94.7; sağlık köşesi % 36.5; meslekler köşesi % 33.9; jimnastik köşesi %16.4; kum havuzu köşesi ise % 11.1 oranında yer almaktadır.
- Sınıflarında ilgi köşelerinin bulunma durumuna göre öğretmenler, öğrencilerin ilgilerini çekme bakımından Atatürk, blok, sanat, kitap, kum havuzu, kukla ve eğitici oyuncak köşelerinin *çok yeterli*, evcilik, meslekler, sağlık, müzik, fen-doğa köşelerinin *yeterli*, jimnastik köşesinin ise *yetersiz* olduğunu ya da *hiç* bulunmadığını belirtmişlerdir.
- Sınıflarında ilgi köşelerinin bulunma durumuna göre öğretmenler, kız öğrencilerin evcilik, sanat, kitap, kukla ve sağlık köşelerini *her zaman*, eğitici oyuncak ve müzik köşelerini *genellikle*, blok, fen-doğa, kum havuzu ve meslekler köşelerini *ara sıra*

tercih ettiklerini, jimnastik köşesini *hiç* etmediklerini ya da çok az tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

- Sınıflarında ilgi köşelerinin bulunma durumuna göre öğretmenler, erkek öğrencilerin blok, kum havuzu ve eğitici oyuncak köşelerini *her zaman*, sağlık, meslekler, kukla, kitap ve sanat köşelerini *genellikle*, evcilik, müzik ve fen-doğa köşelerini *ara sıra* tercih ettikleri, jimnastik köşesini ise *hiç* tercih etmediklerini ya da çok az tercih ettiklerini belirtmişlerdir.
- Öğretmenler görev yaptıkları sınıflarında, öğrencilerin ilgi köşelerini tercih etme nedenlerinin başında öğrencilerin kendi isteklerinin (% 59.1) etkili olduğunu, bunu sırasıyla öğretmenin yönlendirmesi (% 43.2), malzeme sayısının yeterli olması (% 33), köşenin iyi hazırlanmış olması (% 30.5) ve zamanın yeterli olmasının (% 20.8) izlediğini belirtmişlerdir.
- Öğretmenlerin hemen hemen tümü ilgi köşelerinin günlük etkinlikler içindeki yeri, önemi ve etkililiğiyle ilgili olarak, bu zaman diliminin önemli olduğu görüşündedirler. Öğretmenler, ilgi köşelerinde gerçekleştirilen etkinliklerin çocuklara paylaşma, yardımlaşma, işbirliği gibi sosyal davranışlar kazandırdığını, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştirdiğini, kendilerini rahat ifade etmelerini ve duygusal açıdan rahatlamalarını sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, ilgi köşelerinde gerçekleştirilen etkinliklerin, çocukların tüm gelişim alanları üzerinde etkili olduğu ve yaparak yaşayarak öğrenmelerine olanak sağladığını belirtmişlerdir.
- Öğretmenler, çocukların hemen hemen tümünün ilgi köşeleriyle çok ilgili olduğunu, cinsiyet farklılığının köşelerin tercih edilmesinde etkili olduğu ve bazı köşelere (evcilik ve blok) daha fazla ilgi bulunduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler, köşelerde malzeme sayısının yeterli ve ilgi çekici olması, köşenin iyi hazırlanması sık sık değişiklik yapılması, öğretmenin ilgi köşesine yönlendirmesi ve dikkat çekmesinin yanı sıra köşelerde özgür oyun ortamının sağlanmasının da ilgi köşelerine olan ilgiyi artıran en önemli etken olduğunu belirtmişlerdir.

- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu erkeklerin hareketli, kızların sakin köşeleri tercih ettiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler, kızların evcilik, erkeklerin ise blok köşesine daha çok yöneldikleri ve kız ve erkeklerin ilgi köşelerini tercihlerinde cinsiyetlerinin etkili olduğu görüşündedirler.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, ilgi köşelerinin daha etkili olabilmesi için köşelerin iyi hazırlanması ve köşelerde sık sık değişiklik yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca, öğretmenler, zengin malzeme bulunmasının, sınıfın fiziki şartlarının uygun olmasının ve öğretmenin rehberlik edip dikkat çekmesinin de ilgi köşelerinin daha etkili olabilmesinde önemli etmenler olduğunu belirtmişlerdir.
- Öğretmenler ilgi köşelerinin etkililiğini artırmak için çeşitli öneriler getirmektedirler. Öğretmenlerin önerileri, sırasıyla, okulöncesi sınıflarının daha geniş ve uygun ortamlarda açılması, yöneticilerin, okulöncesi sınıflarının işleyişi ve gereksinimleri konusunda bilgilendirilmesi, Okulöncesi Eğitim Genel Müdürlüğü'nün okullara kum havuzu ve bahçe oyuncakları sağlaması, resim, müzik ve oyun etkinliklerine branş öğretmenlerinin girmesi, sınıflarda farklı yaş gruplarından çocuklar bulunmaması, sınıfların ikili öğretimde kullanılmaması ve ilgi köşelerinin her sınıfta mutlaka olması gerektiğine yönelik beklentileri vardır.

4.2. Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak, uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik çeşitli önerilerde bulunulabilir.

4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Okulöncesi eğitim sınıfları, ilgi köşelerinin daha işlevsel olabilmesi için yeterince geniş ve aydınlık ortamlarda açılmalıdır.
- Yetersiz araç-gerece sahip ilgi köşelerinin eksikliklerinin giderilmesi için çaba gösterilmelidir.

- Okulöncesi eğitim kurumlarında yetersiz olduğu ortaya çıkan, ancak, bedensel gelişimde önemli yeri olan jimnastik köşesi ile duygusal ve matematiksel kavram gelişiminde önemli yeri olan kum havuzu köşelerinin yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.
- Anasınıflarında görevli öğretmen, yönetici ve denetçilere, okulöncesi eğitimde önemli bir yere sahip olan ilgi köşeleri ve bu köşelerde uygulanan etkinlikler konusunda eğitim semineri/etkinlikleri düzenlenmelidir.
- Okulöncesi eğitim programında yer alan hedef ve hedef davranışların kazanılması ve ilgi köşelerinde oyun etkinliklerinin daha etkili gerçekleştirilebilmesi amacıyla, fiziki koşulların yetersizliği başta olmak üzere, çocuk sayısının çok olması ve malzeme yetersizliği sorunlarının çözümü için öğretmenler ile okul müdürleri ve Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği içinde olmalıdır.

4.2.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Okulöncesi eğitim programında yer alan ilgi köşelerinde gerçekleştirilen tüm etkinliklerinin etkisini ortaya koymak amacıyla öğretmen, öğrenci ve eğitim ortamlarına yönelik deneysel araştırmalar desenlenebilir.
- Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların tercih ettikleri ilgi köşeleri ve tercih etme nedenleri gözlem yoluyla da araştırılabilir.

EKLER

EK	Sayfa
1. VALİLİK İZİN YAZISI	84
2. ANKET FORMU	85

EK 1

VALİLİK İZİN YAZISI

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4MEM.4.26.00.02.310 ()/
KONU : Anket İzni.

20.02.2006* 04382

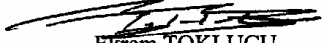
VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü'nün 10.02.2006 tarih ve 66-1294 sayılı yazısı.

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü ilgi yazısında; Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okulöncesi Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi H.Aydan GÜRPINAR, "Okulöncesi Dönem Çocuklarının Tercih Ettikleri İlgili Köşeleri ve Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi için, 2005-2006 öğretim yılı bahar döneminde Müdürlüğümüze bağlı merkez ilköğretim okullarının anasınıfı ve bağımsız anaokullarında görevli öğretmenlere anket uygulamak istediği belirtilmektedir.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okulöncesi Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi H.Aydan GÜRPINAR'ın, Müdürlüğümüze bağlı merkez ilköğretim okullarının anasınıflarında ve bağımsız anaokullarında görevli öğretmenlere anket uygulama isteği, Müdürlüğümüze bilgi verilmek kaydıyla uygun görülmüştür.

Makamlarımızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Ekrem TOKLUCU
Milli Eğitim Müdürü

17 OLUR
17/02/2006

Ekrem BALLI
Vali a.
Vali Yardımcısı

Tel : 239 72 00
Faks : 239 39 22

E-Posta Adresi : eskisehir@meb.gov.tr
İnternet Adresi : http://eskisehir.meb.gov.tr

EK 2**ANKET FORMU**

Sayın Öğretmen;

Bu anket “Okulöncesi Öğrenime Devam Eden Çocukların Tercih Ettikleri İlgili Köşeleri ve Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi” konusunda doğrudan programın uygulayıcısı olan siz öğretmenlerin görüş, beklenti ve önerilerini belirlemeyi amaçlayan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır.

Bu anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kişisel bilgileri belirlemeyi amaçlayan sorular, ikinci bölümde, ilgi köşelerinin durumu; üçüncü bölümde ise çocukların ilgi köşelerini tercih etme nedenlerine ilişkin sorular yer almaktadır.

Anket üzerine isim yazmanıza gerek yoktur. Vereceğiniz bilgiler gizli tutulacak ve bu araştırma dışında kullanılmayacaktır. Lütfen anket sorularını yanıtızsız bırakmamaya özen gösteriniz.

Araştırmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

H. Aydan GÜRPINAR
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Yüksek Lisans öğrencisi

1. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki sorularla ilgili seçeneklerden durumunuza uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz.

1. Öğretmenlik mesleğindeki hizmet süreniz:

- () a. 5 yıl ve daha az
 () b. 6–10 yıl
 () c. 11–15 yıl
 () d. 16–20 yıl
 () e. 21–25 yıl
 () f. 26 yıl ve daha fazla

2. En son bitirdiğiniz okul/program:

- () a. Eğitim Enstitüsü
 () b. Eğitim Ön Lisans/İki yıllık Eğitim Yüksekokulu
 () c. Lisans Tamamlama Programı
 () d. Eğitim Fakültesi Okulöncesi Eğitimi Öğretmenliği Programı
 () e. Dört yıllık Yüksekokul/Fakülte
 () f. Başka (Lütfen belirtiniz)

3. Eğitim verdiğiniz öğrenci grubunu işaretleyiniz.

- () a. 4 yaş
 () b. 5 yaş
 () c. 6 yaş

4. Eğitim verdiğiniz öğrencilerin sayılarını yazınız.

	<u>4 yaş</u>	<u>5 yaş</u>	<u>6 yaş</u>
a. Kız	()	()	()
b. Erkek	()	()	()

2.BÖLÜM: İLGI KÖŞELERİ

1. Sınıfınızda bulunan ilgi köşelerini belirtiniz (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz).
☐ a. Evcilik köşesi	☐ h. Sanat köşesi
☐ b. Eğitici oyuncak köşesi	☐ ı. Meslekler köşesi
☐ c. Blok köşesi	☐ i. Sağlık köşesi
☐ d. Müzik köşesi	☐ j. Atatürk köşesi
☐ e. Fen-doğa köşesi	☐ k. Kum havuzu köşesi
☐ f. Kukla köşesi	☐ m. Jimnastik köşesi
☐ g. Kitap köşesi	☐ n. Diğer(belirtiniz).....
2. Sınıfınızda bulunan ilgi köşelerini öğrencilerin ilgilerini çekme bakımından nasıl buluyorsunuz?

	<u>Cok Yeterli</u>	<u>Yeterli</u>	<u>Kismen Yeterli</u>	<u>Yetersiz</u>
a. Evcilik köşesi	()	()	()	()
b. Eğitici oyuncak köşesi	()	()	()	()
c. Blok köşesi	()	()	()	()
d. Müzik köşesi	()	()	()	()
e. Fen-doğa köşesi	()	()	()	()
f. Kukla köşesi	()	()	()	()
g. Kitap köşesi	()	()	()	()
h. Sanat köşesi	()	()	()	()
ı. Meslekler köşesi	()	()	()	()
i. Sağlık köşesi	()	()	()	()
j. Atatürk köşesi	()	()	()	()
k. Kum havuzu köşesi	()	()	()	()
l. Jimnastik köşesi	()	()	()	()
m. Diğer(belirtiniz).....	()	()	()	()

3.BÖLÜM: ÇOCUKLARIN İLĞİ KÖŞELERİNİ TERCİH ETME DURUMLARI

3. Sınıfınızdaki kız öğrencilerin ilgi köşelerini hangi sıklıkla tercih ettiklerini belirtiniz.

	<u>Her Zaman</u>	<u>Genellikle</u>	<u>Arasıra</u>	<u>Hiç</u>
• Evcilik köşesi	()	()	()	()
• Eğitici oyuncak köşesi	()	()	()	()
• Blok köşesi	()	()	()	()
• Müzik köşesi	()	()	()	()
• Fen-doğa köşesi	()	()	()	()
• Kukla köşesi	()	()	()	()
• Kitap köşesi	()	()	()	()
• Jimnastik köşesi	()	()	()	()
• Sanat köşesi	()	()	()	()
• Meslekler köşesi	()	()	()	()
• Sağlık köşesi	()	()	()	()
• Kum havuzu köşesi	()	()	()	()
• Diğer(Belirtiniz).....	()	()	()	()

4. Sınıfınızdaki erkek öğrencilerin ilgi köşelerini hangi sıklıkla tercih ettiklerini belirtiniz.

• Evcilik köşesi	()	()	()	()
• Eğitici oyuncak köşesi	()	()	()	()
• Blok köşesi	()	()	()	()
• Müzik köşesi	()	()	()	()
• Fen-doğa köşesi	()	()	()	()
• Kukla köşesi	()	()	()	()
• Kitap köşesi	()	()	()	()
• Jimnastik köşesi	()	()	()	()
• Sanat köşesi	()	()	()	()
• Meslekler köşesi	()	()	()	()
• Sağlık köşesi	()	()	()	()
• Kum havuzu köşesi	()	()	()	()
• Diğer(Belirtiniz).....	()	()	()	()

5. Öğrencilerinizin ilgi köşelerini tercih etme nedenlerini belirtiniz (Birden fazla neden işaretleyebilirsiniz).

	Malzeme sayısının yeterli olması	Köşenin iyi hazırlanmış olması	Öğretmenin yönlendirmesi	Öğrencilerin kendi istekleri	Zamanın yeterli olması
Evcilik köşesi					
Eğitici oyuncak köşesi					
Blok köşesi					
Müzik köşesi					
Fen-doğa köşesi					
Sanat köşesi					
Kukla köşesi					
Kitap köşesi					
Jimnastik köşesi					
Meslekler köşesi					
Sağlık köşesi					
Kum havuzu köşesi					
Diğer (Belirtiniz)					

6. İlgi köşelerinde, etkinliklerinin uygulanması sırasında aşağıdaki sorunlarla hangi sıklıkla karşılaşıyorsunuz?

	<u>Her Zaman</u>	<u>Genellikle</u>	<u>Arasıra</u>	<u>Hic</u>
a. Fiziki şartların yetersiz olması	()	()	()	()
b. Malzeme sayısının yetersiz olması	()	()	()	()
c. Çocuk sayısının çok olması	()	()	()	()
d. Çocuk sayısının az olması	()	()	()	()
e. Köşeler hakkında yeterli bilgiye sahip olmama	()	()	()	()
f. Köşeye ayrılan zamanın yetersiz olması	()	()	()	()
g. Diğer (Belirtiniz).....	()	()	()	()

Aşağıdaki soruları yanıtıız bırakmamaya ve içtenlikle yanıt vermeye özen gösteriniz.

7. İlgi köşelerinin günlük etkinlikler içindeki yeri, önemi ve etkililiğıyle ilgili neler düşünüyorsunuz?
8. Çocukların ilgi köşelerine olan ilgilerini nasıl buluyorsunuz? Sizce hangi etkenler onların ilgi köşelerine ilgilerini artırıyor?
9. İlgi köşelerindeki etkinliklere ilgi bakımından kız ve erkek öğrenciler arasında ne tür farklılıklar gözluyorsunuz?
10. İlgi köşelerinin daha etkili olabilmesi için sizce neler yapılmalıdır?
11. İlgi köşeleri ile ilgili olarak başka görüş ya da düşünceleriniz varsa belirtiniz.

KAYNAKÇA

Aktaş, Yaşare.”Anaokullarına Özel Bir Öğrenme Merkezi. Kum ve Su Köşesi”, **Çocuk ve Aile Dergisi**, İstanbul: Eylül, 2002.

Arnas, Yaşare Aktaş. “Bir Öğrenme Merkezi Olarak Blok Köşesi”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Ankara: Kök Yayıncılık, Sayı 22, 2002.

Akyol, Aysel Köksal. “Çocuklarda Oyun Gelişimi”, **Çoluk Çocuk Dergisi**. Sayı No: 13, Ankara: Kök Yayıncılık, 2002.

Albayrak, Huriye. “Okuma-Yazma Eğitimine Hazırlık Çalışmaları”, **Selçuk Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 2000.

Altunışık, Remzi, Recai Coşkun, Engin Yıldırım ve Serkan Bayraktaroğlu. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**. Adapazarı: Sakarya Kitapevi, 2001.

Aral, Neriman. “Çocuklarda ve Ergenlerde İlginin Gelişimi”, **Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1993.

_____. “Okulöncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak”, **Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**. Rehber Kitaplar Dizisi. İstanbul: YA-PA Yayınları, 2001.

_____. “Çocuk Gelişimi ve Oyuncak”. **Çoluk Çocuk Dergisi**. Sayı No. 16, Ankara: Kök Yayıncılık, 2002.

Aral, Neriman, Yaşare Aktaş ve Jale Doğanay. “Anasınıfına Devam Eden Beş-Altı Yaş Grubu Çocukların Oyuncak Tercihlerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, **I. Ulusal Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi**, Ankara: 1997.

Aral, Neriman, Adalet Kandır ve Münevver Can Yaşar. **Okulöncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları**, İstanbul: YA-PA Yayınları, 2000.

_____. **Okulöncesi Eğitim 1**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 2001.

_____. **Okulöncesi Eğitim ve Okulöncesi Eğitim Programı**. İkinci Basım. İstanbul: YA-PA, 2002.

Aral, Neriman, Gülen Baran, Şenay Bulut ve Serap Çimen. **Drama**. Birinci Baskı. İstanbul: YA-PA Yayın Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2000.

Arnold, Arnold. **Çocuğunuz ve Oyun**. Denge Yayınları, 1998.

Artan, İsmihan. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel Çevre ve Çevre Düzenlemesi”, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, İstanbul: YA-BA Yayıncılık, Sayı 86, 2005.

Artan, İsmihan ve Servet Bal. “Okulöncesi Eğitimde Müziğin Gelişimi ve Etkinlik Örnekleri”, **Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1993.

Artut, Kazım. **Sanat Eğitimi Kurumları ve Yöntemleri**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2002.

_____. “Okulöncesinde Resim Eğitiminin Çocuğun Duygusal ve Sosyal Gelişimine Etkisi”, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, İstanbul: YA-BA Yayıncılık, Sayı 83–84, 2004.

Avcı, Neslihan. “Okulöncesi Çocukları İçin Eğitici Oyuncak Planlama ve Seçme”, **Gazi Üniversitesi Öğretmen El Kitabı**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1999.

- Bal, Servet. “Anaokullarında Fen Çalışmaları”, **Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1993.
- Barkçin, Fatma. “DPT Çalışmaları ve Beş Yıllık Kalkınma Planlarında Okulöncesi Eğitimin Yeri”, 7. **Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1991.
- Baykan, Suna ve Ayşe Turla. **Okulöncesi Eğitiminde İlke ve Yöntemler**. Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları, 1994.
- Bozoklu, Füsun. “Okulöncesi Çağındaki Dört, Beş, Altı Yaş Grubu Çocukların Tercih Ettikleri Oyun Köşeleri İle Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- Cantekinler, Semra. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Serbest Zaman Etkinlikleri”, **Selçuk Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı**. İstanbul: YA-PA, 2000.
- Cömert, Dilsiruz. “Erken Çocukluk Döneminde Parmak Oyunları”, **Çoluk Çocuk Dergisi**. Sayı No: 37, Ankara: Kök Yayıncılık, 2004.
- Çağlak, Saime. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Oyunun Yeri ve Oyun Çeşitleri”, **Marmara Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1999.
- Darıca, Nilüfer. “Okulöncesi Dönemde Sanat Eğitimi”, **Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1993.
- Dere, Hale ve Esra Ömeroğlu. **Okulöncesi Dönemde Fen-Doğa-Matematik Çalışmaları**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2001.

Dikmen, Banu. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programda Yer Alan Serbest Zaman Etkinliklerinin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 2002.

Dönmez, N. Baykoç. “Çocuğun Sosyal ve Duygusal Gelişiminde Oyunun Rolü”, **Okulöncesi Eğitim**. İstanbul: Esin Yayınevi, 1992.

_____. **Oyun Kitabı**. İstanbul: Esin Yayınevi, 1992a.

Etike, Serap. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Sanat Eğitimi ve Öğretmenin Yeri”, **Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1993.

Fetih, Leyla. “Çocuklar ve Oyun”, **Marmara Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1999.

Fidan, Nurettin. **Eğitimde Yeni Kavramlar ve İlkeler**. Ankara: Rehber Yayınevi, 1977.

Fidan, Nurettin ve Münire Erden. **Eğitime Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınevi, 1998.

Fişek, Güler Okman ve Zafer Sükan. **Çocuğunuz ve Siz**. Birinci Basım. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul: 1983.

Gültekin, Mehmet. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlar”, **Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 2000.

Gürkan, Tanju. “Okulöncesi Eğitimde Kitap”, **Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1993.

Gürkan, Tanju. Okulöncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi”, **Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 2000.

Güven, Yıldız. “Erken Çocuklukta Yaratıcılık Yeteneğini Tanıma ve Geliştirme”, **Marmara Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**. Birinci Basım. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1999.

Hirsh, Rae Ann. **Early Childhood Curriculum**. Library of Congress Cataloging –in- Publication Data: USA, 2004.

İlhan, Ayşe Çakır. “Yaratıcı Düşüncenin Geliştirilmesinde Sanat Eğitiminin Rolü”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Ankara: Kök Yayıncılık, Sayı 19, 2002.

İnan, Mehmet. “Okulöncesi Eğitimde Beden Eğitimi”, **Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1993.

Kalemci, Fatma. **Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Çevre Düzenlemesi ve Çalışan Eğitimci Personelin Nitelikleri Yönünden İncelenmesi**. Aydoğdu Ofset, Ankara: 1998.

Kandır, Adalet. “Çocuk Gelişiminde Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi”, **Milli Eğitim Dergisi**. Sayı No. 151, 2001.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler**. Onikinci Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2003.

Mangır, Mine ve Yaşare Aktaş. “Çocuğun Gelişiminde Oyunun Önemi”, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**. Sayı No: 26, İstanbul: YA-BA Yayınları, 1993.

Mayesky, Mary. **Creative Activities for Young Children**. Library of Congress Cataloging –in- Publication Data: USA, 2002.

Mertoğlu, Ercan. “Okulöncesi Dönemde Çocuğun Müzik Gelişimi ve Eğitimi”, **Ya-Pa 9. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1993.

Milli Eğitim Bakanlığı. **Anaokulu Programı**. İstanbul:1994.

_____. **36-72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı**. Ankara: 2002.

Morrow, Lesley Mandel. **Literacy Development in The Early Years: Helping Children Read and Write**. USA: Library of Congress Cataloging –in-Publication Data, 2001.

Moyles, Janet R. **The Excellence of Play**. Twice Ed., Open University Press, Philadelphia: 1994.

Oğuzkan, Şükran. “Okulöncesi Dönemde Dramatik Etkinlikler”, **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1986.

Oğuzkan, Şükran, Emine Tezcan, Gülseren Tür ve Özgör Demiral. **Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri ve Eğitici Oyuncaklar**. İstanbul: MEB Etüt ve Programlama Dairesi Yayınları, 1981.

Oğuzkan, Şükran ve Güler Oral. **Okulöncesi Eğitim**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.

_____. **Okulöncesi Eğitim**. İkinci Baskı, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1987.

Oğuzkan, Şükran, Özgör Demiral ve Gülseren Tür. **Okulöncesinde Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1999.

Oktaç, Ayla. **Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem**, İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 1999.

_____. “Okulöncesi Dönem Çocuğunun Gereksinimleri ve Okulöncesi Eğitimin Temel İlkeleri”, **Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 2000.

Önder, Alev. **Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama**. Birinci Basım. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 1999.

Öz, İlkin. “Oyun Çocuğun İleriki Yaşamının Provasıdır”, **Çoluk Çocuk Dergisi**. Sayı No: 13, Ankara: Kök Yayıncılık, 2002.

Özdoğan, Berka. **Çocuk ve Oyun**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2000.

Poyraz, Hatice. **Okulöncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1999.

Poyraz, Hatice ve Hale Dere. **Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2001.

Razon, Norma. “Okulöncesi Dönemde Oyunun, Oyunda Yetişkinin İşlevi”. **2-3. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul/Lefkoşa: YA-PA Yayın Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 1985, ss.57-64.

_____. “Okulöncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak”. **Pembe Bağcık Dergisi**. Sayı No 12, 1993.

Sel, Ruhi. **Oyunlar-Rontlar**. İstanbul: Turan Ofset, YA-PA, 2000.

Sever, Sedat. “Anadili Ediniminde Çocuk Kitaplarının İşlevi”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, Ankara: Kök Yayıncılık, Sayı 36, 2004.

- Sun, Muammer ve Hilmi Seyrek. **Okulöncesi Eğitimde Oyun**. Beşinci Baskı. Müzik Eserleri Yayınları, İzmir: 1998.
- Sükan, Zafer. **Okulöncesi Etkinlikleri**. Birinci Basım. Milli Eğitim Basımevi. İstanbul: 1983.
- Şahin, Fatma. “Okulöncesi Eğitimde Oyun Etkinlikleri”, **Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1999.
- _____. **Okulöncesinde Fen Bilgisi Öğretimi ve Aktivite Örnekleri**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 2000.
- Tuğrul, Belma. “Oyun ile Eğitim”, **I. Ulusal Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi**. Ankara: 1997.
- Turan, Esra Ömeroğlu. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Fiziksel ve Eğitsel Ortamları”, **Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 2000.
- Tüfekçioğlu, Ümran. **Çocukta Hareket, Oyun Gelişimi ve Öğretimi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları, 2001, ss.1–45.
- Türnüklü, Abbas. “Eğitim Bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği”, **Görüşme, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**. Sayı 24, ss:543–559, 2000.
- Ulcay, Sema. **Okulöncesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kurumlarında Yıllık Program**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993.
- Uluğ, Mücella O. **Niçin Oyun? Çocuğun Gelişiminde ve Çocuğu Tanımada Oyunun Önemi**. İstanbul: Göçebe Yayınları, 1997.

- Uzmen, Selay. “1970–1993 Yılları Arasında Basılmış Türkçe ve İngilizce Resimli Hikaye Kitaplarının Konu Yönünden İncelenmesi”. Hacettepe Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Programı, Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara: 1993.
- Ürfioğlu, Ayşe. “Müzik ve Oyun Etkinlikleri”, **Ya-Pa 4. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. İstanbul: YA-PA, 1986.
- Üstün, Elif. “Okulöncesinde Okuma-Yazma Becerilerinde Kitabın Önemi”, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, İstanbul: YA-BA Yayıncılık, Sayı 83–84, 2004.
- Weikart, David P. **Hight/Scope Yaklaşımı. Erken Çocukluk Eğitiminde Farklı Modeller**. Unicef Yayınları, 1995.
- Yalçınkaya, Münevver. “Okulöncesinde Hareket Eğitimi ve Oyun”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**. (Editör: Işık Gürşimşek). İstanbul: YA-PA, 2002.
- Yalçınkaya, Tosun. **Eğitici Oyun ve Oyuncak Yapımı**. Birinci Basım. İstanbul: Esin Yayınevi, 1996.
- Yaşar, Şefik. “Okulöncesi Eğitim Öğrencilerinde Fene Yönelik Duyuşsal Özellikler”, **9. YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. Ankara: YA-PA Yayınları, 1993.
- Yavuzer, Haluk. **Çocuk Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitapevi, 1999.
- Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin Yayınları, 2000.
- Yörükoğlu, Atalay. **Çocuk Ruh Sağlığı**. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1984.

Zembat, Rengin. "Okulöncesi Eğitimde Program", **Marmara Üniversitesi Anaokulu Öğretmeni El Kitabı**. İstanbul: YA-PA Yayınları, 1999.

_____. **Nitelik Açısından Okulöncesi Eğitim Kurumları ve İlgili Bir Araştırma**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları, 2001.

Zembat, Rengin, Fatma Şahin, Saima Çağlak ve Özgül Polat. **4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 4: Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Okulöncesi Eğitim, Özel Eğitim**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 1999.